

Αρχή
Ηλεκτρισμού
Κύπρου

Ετήσια Έκθεση **2015**

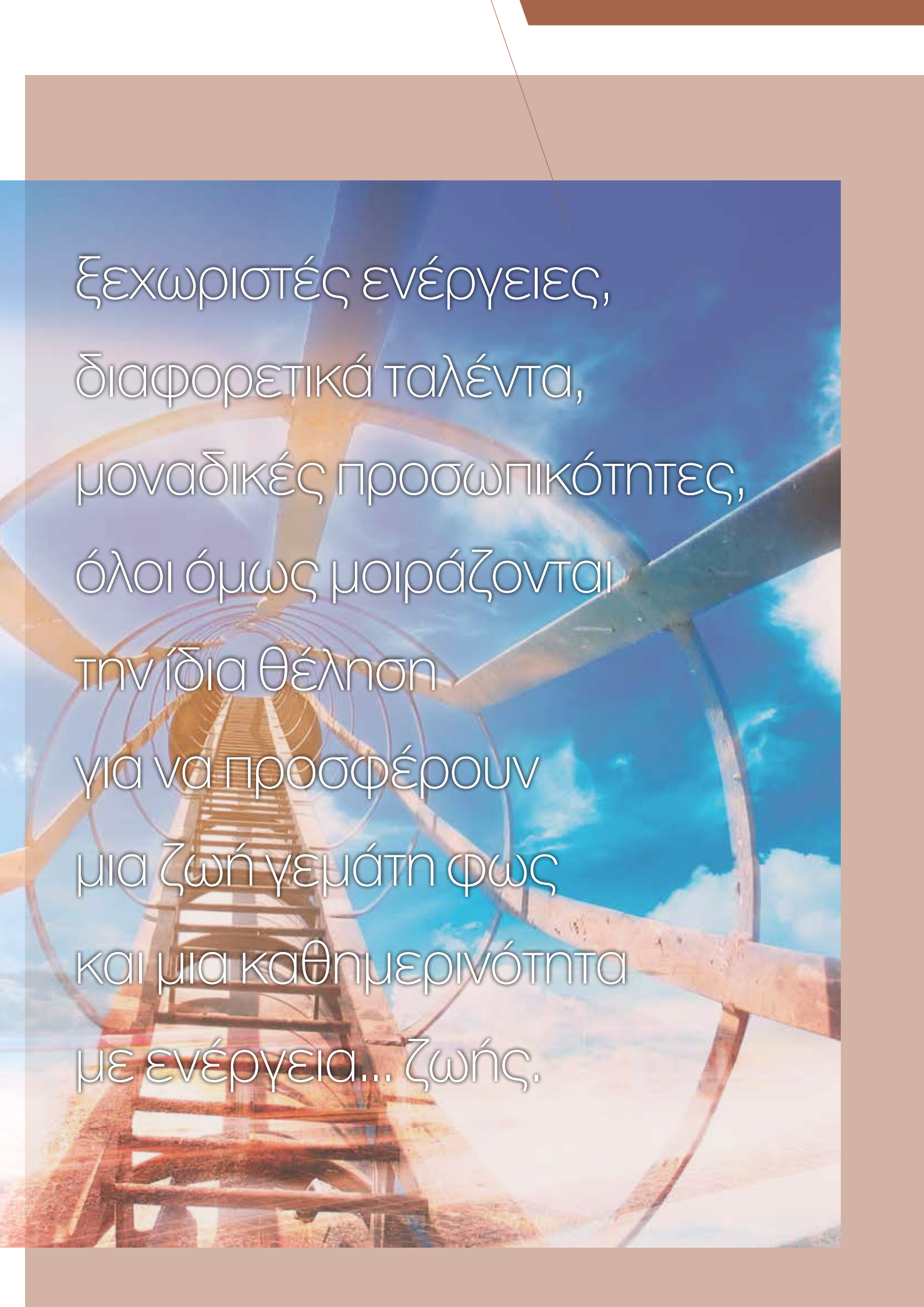

Αρχή
Ηλεκτρισμού
Κύπρου

Ετήσια Έκθεση 2015

A wooden spiral staircase leads upwards towards a bright, glowing light at the top. The staircase is made of light-colored wood and is set against a background of a blue sky with white clouds. The overall scene is bright and hopeful, suggesting a path of growth and achievement.

Ξεχωριστές ενέργειες,
διαφορετικά ταλέντα,
μοναδικές προσωπικότητες,
όλοι όμως μοιράζονται
την ίδια θέληση
για να προσφέρουν
μια ζωή γεμάτη φως
και μια καθημερινότητα
με ενέργεια... ζωής.

Η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου

Η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου είναι ανεξάρτητος Οργανισμός Δημοσίου Δικαίου, που ιδρύθηκε σύμφωνα με τον περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού Νόμο Κεφ. 171 του 1952 για την άσκηση δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την προμήθεια, την παραγωγή, τη μεταφορά και τη διανομή ηλεκτρικής ενέργειας στην Κύπρο.

Ο όρος του ανεξάρτητου Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου χρησιμοποιείται στην Κύπρο σε περιπτώσεις Οργανισμών οι οποίοι είναι ανεξάρτητοι και εγκαθιδρύονται με βάση σχετικό νόμο, για την παροχή υπηρεσιών ή άσκηση εξουσιών που σχετίζονται με τομείς δημόσιας ωφέλειας. Οι Οργανισμοί αυτοί διοικούνται από συμβούλια τα οποία διορίζει το Υπουργικό Συμβούλιο.

Στην περίπτωση της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου, η Κυβέρνηση, μέσω του Υπουργού Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, δίδει κατεύθυνση στην ΑΗΚ για θέματα γενικής πολιτικής της Δημοκρατίας.

Αποστολή του Οργανισμού είναι...

...η άριστη εξυπηρέτηση των πελατών, προσφέροντας με ασφάλεια και αξιοπιστία σε ανταγωνιστικές τιμές, υπηρεσίες στους τομείς της ενέργειας και άλλων δραστηριοτήτων, με σεβασμό στην κοινωνία, το περιβάλλον και τους ανθρώπους μας, συνεισφέροντας στην ανάπτυξη της χώρας.

Περιεχόμενα

Διοικητικό Συμβούλιο & Διεύθυνση	8-9
Μήνυμα Προέδρου	10-11
Μήνυμα Γενικού Διευθυντή	12-13
Λειτουργικός Διαχωρισμός των Δραστηριοτήτων της ΑΗΚ	15
Επιχειρηματική Μονάδα Παραγωγής και Προμήθειας	17-25
Επιχειρηματική Μονάδα Δικτύων	27-36
Διεύθυνση Μη Ρυθμιζόμενων Δραστηριοτήτων	37
Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου	38
Κοινές Υπηρεσίες	
Διεύθυνση Γραφείου Γενικής Διεύθυνσης	39-40
Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού	41-45
Διεύθυνση Πληροφορικής	46-47
Σύστημα Διαχείρισης	48-49
Επιτελική Μονάδα Οικονομικών	50-55
Έκθεση Ελεγκτών και Οικονομικές Καταστάσεις	56-99
Παραρτήματα	100-102

A

N

Συνοπτικά Στοιχεία

		2015	2014	% Αύξηση (Μείωση)
ΠΑΡΑΓΩΓΗ				
Συνολική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας	εκατ. kWh	4 127,9	4 013,4	2,9
Εγκατεστημένη ισχύς	MW	1 478,0	1 478,0	-
Φορτίο αιχμής	MW	939	860,0	9,2
Θερμική αποδοτικότητα παραγωγής	%	36,5	37,0	(1,4)
ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ				
Πωλήσεις	εκατ. kWh	4 036,1	3 915,5	3,1
Κατανάλωση στις περιοχές που κατέχονται από τα τουρκικά στρατεύματα	εκατ. kWh	2,0	5,9	(66,1)
Μέση τιμή ανά πωληθείσα kWh	€σεντ	14 281	18 418	(22,5)
Καταναλωτές κατά την 31 Δεκεμβρίου	χιλ.	559,7	554,6	0,9
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ				
Σύνολο εσόδων	€ χιλ.	630.541	776.268	(18,8)
Λειτουργικά έξοδα	€ χιλ.	552.331	716.595	(22,9)
Άλλες ζημιές καθαρές	€ χιλ.	291	21	1.285,7
Κέρδος εργασιών	€ χιλ.	77.919	59.652	30,6
Χρηματοδοτικά έξοδα	€ χιλ.	7.577	11.199	(32,3)
Φορολογία	€ χιλ.	9.964	6.477	53,8
Καθαρό κέρδος για το έτος	€ χιλ.	60.378	41.976	43,8
Επανακαταμέτρηση Υποχρέωσης Σχεδίου Αφυπηρέτησης	€ χιλ.	84.483	(244.317)	(134,6)
Επενδύσεις σε στοιχεία πάγιου ενεργητικού	€ χιλ.	17.721	39.983	(55,7)
Μέσο καθαρό απασχολούμενο ενεργητικό	€ χιλ.	1.925.064	2.016.742	(4,5)
Αποδοτικότητα μέσου καθαρού απασχολούμενου ενεργητικού	%	4,0	2,9	37,9
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ				
Μόνιμο προσωπικό στην ενεργό υπηρεσία κατά την 31 Δεκεμβρίου		1 999	2 137	(6,5)
Πωλήσεις ανά υπάλληλο	εκατ. kWh	2,02	1,83	10,4
Καταναλωτές ανά υπάλληλο		280	260	7,7

Ο. Θεοδούλου
Πρόεδρος Δ.Σ.

Δ. Καραντώκη
Αντιπρόεδρος Δ.Σ.

Α. Πελαγίας - Χριστοδούλου
Μέλος Δ.Σ.

Χ. Αρτέμης
Μέλος Δ.Σ.

Μ. Χατζηπαντέλα
Μέλος Δ.Σ.

Ν. Νικολάου
Μέλος Δ.Σ.

Λ. Λοΐζου
Μέλος Δ.Σ.

Κ. Κωστή
Μέλος Δ.Σ.

Ι. Σ. Αθηνίτης
Μέλος Δ.Σ.

Α. Πασσαλής
Αναπλ. Γενικός Διευθυντής

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

Αναπληρωτής Γενικός Διευθυντής
Αντώνης Πασσαλής (από 19.5.2015)
BSc (Eng), MIOSH

Γενικός Διευθυντής
Στέλιος Στυλιανού (μέχρι 14.6.2015)
BSc (Eng), PhD, MBA, MIMechE, CEng

Εκτελεστικός Διευθυντής Δικτύων
Κενή θέση

Εκτελεστικός Διευθυντής Παραγωγής
Αντώνης Πασσαλής (μέχρι 18.5.2015)
BSc (Eng), MIOSH

Εκτελεστικός Διευθυντής Οικονομικών
Χαρίλαος Χατζηγέρου (από 1.6.2005)
FCA, MBA

Διευθυντής Ιδιοκτήτη Συστήματος Διανομής
Αδάμος Κοντός (ανάθεση καθηκόντων από 2.3.2015)
BSc (Eng), MEng, PhD, MBA, MIEEE

Διευθυντής Διαχειριστή Συστήματος Διανομής
Αναστάσης Γρηγορίου (ανάθεση καθηκόντων από 4.11.2014)
BSc (Eng), MBA, MIET, CEng

Διευθυντής Ιδιοκτήτη Συστήματος Μεταφοράς
Κώστας Γαβριλίδης (ανάθεση καθηκόντων από 2.3.2015)
BSc (Eng), MEng, MBA, CIPR, MIET, MCIPR

Διευθυντής Παραγωγής
Γεώργιος Σκαρπάρης (ανάθεση καθηκόντων από 1.7.2015)
BSc (Eng), MBA, MBA (Oil, Gas & Energy Management),
MIET, CEng, MIMechE

Διευθυντής Προμήθειας
Γιάγκος Φραγκουλίδης (ανάθεση καθηκόντων από 2.3.2015)
BSc (Eng), MBA, MIEEE, MIEE

ΝΟΜΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Ιωαννίδης Δημητρίου, Δ.Ε.Π.Ε.,
Λευκωσία

ΕΛΕΓΚΤΕΣ

Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας
KPMG, Λευκωσία

Μήνυμα Προέδρου

Έχει παρέλθει ακόμη μια δύσκολη χρονιά για την ΑΗΚ και για τον τόπο γενικότερα κατά τη διάρκεια της οποίας, παρά τις όποιες δυσκολίες που είχαμε να αντιμετωπίσουμε, καταφέραμε να φέρουμε σε πέρας την αποστολή μας για παροχή ασφαλούς και αξιόπιστης ηλεκτρικής ενέργειας σε κάθε γωνιά της Κύπρου.

Έχουν ήδη συμπληρωθεί δύο χρόνια από τη μέρα του διορισμού μας στο Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού και μπορώ πλέον και δημόσια να ομολογήσω ότι, νοιώσαμε έντονα το βάρος της ευθύνης, όχι απλά να διαχειριστούμε, ίσως τον πιο μεγάλο παραγωγικό οργανισμό του τόπου, με πολύπλευρη και πολυδιάστατη συνεισφορά στον τόπο, αλλά να τον αναμορφώσουμε και να τον εκσυγχρονίσουμε.

Η ΑΗΚ δημιουργεί σήμερα το 5% του ΑΕΠ της Κύπρου, βρίσκεται σε κάθε επιχείρηση και νοικοκυριό, ακόμα και στην πιο απομακρυσμένη περιοχή του νησιού. Από την επιτυχημένη ή αποτυχημένη μετεξέλιξη αυτού του Οργανισμού και του τομέα της Ενέργειας γενικότερα, θα εξαρτηθεί το μέλλον και η προοπτική της Οικονομίας του τόπου γενικότερα.

Κάτω από το βάρος της μεγάλης αυτής ευθύνης, το Διοικητικό Συμβούλιο έδειξε από την αρχή εμπιστοσύνη στον Οργανισμό και τα στελέχη του. Σε στενή συνεργασία με τη διευθυντική ομάδα και όλο το προσωπικό και με τη σύμφωνο γνώμη των Συνδικαλιστικών Οργανώσεων, προχωρούμε στην υλοποίηση των Ρυθμιστικών Αποφάσεων της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ) για Λειτουργικό και Λογιστικό διαχωρισμό.

Το πλάνο συμμόρφωσης με τις ρυθμιστικές αποφάσεις έχει τύχει της κατ' αρχήν έγκρισης της ΡΑΕΚ, ενώ το Υπουργικό Συμβούλιο σε πρόσφατη απόφαση του, αφού επιδοκίμασε την προσπάθεια της ΑΗΚ για αποτελεσματική και αποδοτική λειτουργία της, μας κάλεσε να συνεχίσουμε και να ολοκληρώσουμε τη σημαντική αυτή προσπάθεια.

Ζητήσαμε από την πολιτεία δυο μόνο πράγματα που τα θεωρούσαμε αυτονόητα. Πρώτο, χρόνο για να εφαρμοστούν και στην πράξη όλα αυτά που σχεδιάσαμε και δεύτερο, έγκριση των απαραίτητων διευθυντικών θέσεων, περιλαμβανομένου και της θέσης του Γενικού Διευθυντή, για να στελεχώσουμε τη Διευθυντική Ομάδα με βάση τη νέα δομή του Οργανισμού.

Είναι γενικά όμως αποδεκτό ότι εκτός από την ΑΗΚ, χρόνο χρειάζεται και ο τόπος, γιατί σημαντικά ενεργειακά θέματα είναι ακόμη αδιευκρίνιστα. Αν λυθεί ή όχι το Κυπριακό, αν διασυνδεθεί ή όχι ενεργειακά η Κύπρος με το Ισραήλ, αν θα γίνουν ή όχι από τρίτους επενδύσεις με συμβατικά καύσιμα στον τομέα της ηλεκτροπαραγωγής, είναι σημαντικοί αστάθμητοι παράγοντες που επηρεάζουν τη βέλτιστη μορφή και δομή που πρέπει να έχει ο μοναδικός σήμερα κρατικός πάροχος ενέργειας στον τόπο.

Θέση αυτού του Δ.Σ., όπως εκφράστηκε κατ' επανάληψη σε όλα τα βήματα και σε όλους τους αρμοδίους, είναι ότι μετά τις μεγάλες και ουσιαστικές αλλαγές που έγιναν στον Οργανισμό, θα πρέπει να σπεύδουμε βραδέως, να δοθεί ο απαραίτητος χρόνος να δοκιμαστούν όλα στην πράξη, γιατί στον σημαντικό τομέα της ενέργειας δεν έχουμε την πολυτέλεια να κάνουμε λάθη. Ένας Οργανισμός που ήταν συνηθισμένος να εργάζεται για 63 χρόνια με συγκεκριμένο τρόπο, όταν ο τρόπος αυτός αλλάξει δραστικά είναι αναμενόμενο να χρειάζεται ένα εύλογο χρονικό διάστημα να αφομοιώσει τις αλλαγές και να άρει τις εντάσεις, να διευκρινίσει τις ασάφειες που θα προκύψουν.

Με βάση τα πιο πάνω, η ΑΗΚ προχωρεί απρόσκοπτα πλέον στην υλοποίηση του προγράμματος που έχει ξεκινήσει, αναμένοντας από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς να σταθούν δίπλα στον Οργανισμό, αλλά πολύ περισσότερο καλούμε το Προσωπικό της ΑΗΚ σε πλήρη συνεργασία και ομοψυχία, δίνοντας πάντοτε τον καλύτερο τους εαυτό για να μπορέσουμε να ολοκληρώσουμε με επιτυχία τους στόχους μας.

Μέσα από τα στατιστικά στοιχεία που περιέχονται στην παρούσα ετήσια έκθεση, απεικονίζεται η οικονομική κατάσταση του Οργανισμού μας. Παρά το γεγονός ότι οι τιμές των καυσίμων διεθνώς μέσα στο 2015 σημείωσαν μείωση, εντούτοις το κόστος καυσίμων για την ΑΗΚ έφθασε περίπου το 52% του συνόλου των δαπανών της ΑΗΚ. Αυτό το ποσοστό αντικατοπτρίζει αφενός τη διαχρονική εξάρτηση της ΑΗΚ και γενικότερα του τόπου από τις διεθνείς τιμές καυσίμων και αφετέρου την αναγκαιότητα για εξεύρεση εναλλακτικού καυσίμου για ηλεκτροπαραγωγή, και παράλληλα την καλλιέργεια ενεργειακής συνείδησης σε όλες τις ηλικιακές κατηγορίες του πληθυσμού.

Τα έσοδα από πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας για το έτος ήταν €576.379.000 και σημείωσαν μείωση €144.757.000 ή 20,1%. Το σύνολο των λειτουργικών εξόδων ανήλθε σε €552.331.000 και σημείωσε μείωση €164.264.000 ή 22,9%. Αφού λήφθηκαν υπόψη τα χρηματοδοτικά έξοδα που ανέρχονταν σε €7.577.000, το κέρδος πριν τη φορολογία έφθασε στα €70.342.000 σε σύγκριση με €48.453.000 του προηγούμενου έτους. Μετά την αφαίρεση ποσού €9.964.000, για φορολογία, το καθαρό κέρδος ήταν €60.378.000 (2014: €41.976.000).

Όπως θα δείτε και στις σελίδες που ακολουθούν, εντός του 2015 η ΑΗΚ προχώρησε στην ολοκλήρωση σημαντικών έργων υποδομής που αφορούν τόσο την Παραγωγή όσο και τη Μεταφορά/Διανομή με στόχο την απρόσκοπτη παροχή ηλεκτρικής ενέργειας σε κάθε σημείο της Κύπρου, έργα για τα οποία η ΑΗΚ είναι σε θέση να υπερφανεύεται.

Τελειώνοντας, τη σύντομη ανασκόπηση μου για τη χρονιά που πέρασε, επιθυμώ να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για τις εποικοδομητικές συναντήσεις που είχαμε για το μέλλον της ΑΗΚ, τον Υπουργό Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού για τη συνεργασία, καθώς και όλους τους λειτουργούς του Υπουργείου του. Ευχαριστώ επίσης την Κυβέρνηση, τη Βουλή των Αντιπροσώπων, τον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας, τη Γενική Λογίστρια της Δημοκρατίας, τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου, τον Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου, όλους τους Κυβερνητικούς Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τις οποίες η ΑΗΚ συνεργάστηκε, καθώς επίσης και τους εκπροσώπους των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης για τη συνεχή προβολή του έργου της ΑΗΚ.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους συνεργάτες μου στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΑΗΚ, τον τέως Γενικό Διευθυντή Δρ. Στέλιο Στυλιανού, τον Αναπληρωτή Γενικό Διευθυντή κ. Αντώνη Πατσαλή και τα μέλη της Διεύθυνσης του Οργανισμού, τις ηγεσίες των Συντεχνιών, καθώς και όλο το προσωπικό για τις υπηρεσίες που προσφέρει στους πελάτες της ΑΗΚ.

Όθων Θεοδούλου
Πρόεδρος Δ.Σ.

Μήνυμα Αναπληρωτή Γενικού Διευθυντή

Συνεχίζοντας να προσφέρει ποιοτική εξυπηρέτηση και αξιόπιστη ηλεκτρική ενέργεια σε κάθε γωνιά της Κύπρου, η ΑΗΚ κατάφερε και εντός του 2015 να εκπληρώσει την αποστολή της καθώς και να ολοκληρώσει διάφορα έργα του αναπτυξιακού της προγράμματος. Ενός προγράμματος που θα επιτρέψει στην ΑΗΚ να προσφέρει τις υπηρεσίες της σε όλη την Κύπρο για πολλά χρόνια, προς όφελος της οικονομίας του τόπου, ενισχύοντας ταυτόχρονα την καλή εικόνα του Οργανισμού στο κοινό.

Για την ΑΗΚ, τα χρόνια που ακολούθησαν τόσο τα τραγικά γεγονότα στο Μαρί τον Ιούλιο του 2011, όσο και την οικονομική κρίση που ακολούθησε, ήταν πολύ δύσκολα. Παρά τις δυσκολίες όμως η ΑΗΚ κατάφερε να φέρει εις πέρας τα όσα έπρεπε να υλοποιήσει για να συνεχίσει την παροχή ρεύματος στους πελάτες της αλλά και να μπορεί υπεύθυνα και αξιόπιστα να εξυπηρετεί το Κυπριακό κοινό.

Κατά το 2015 συνεχίστηκε η ανοδική πορεία της ΑΗΚ, κάτι που απεικονίζεται τόσο μέσα από την πρόοδο των έργων του αναπτυξιακού της προγράμματος, όσο και παρατηρώντας την αύξηση των πωλήσεων που έφθασε στο 3,1 % σε σύγκριση με το 2014.

Η προσπάθεια που άρχισε πριν 4-5 χρόνια για αύξηση της παραγωγικότητας, βελτίωση και αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών, αλλά και μείωση των λειτουργικών εξόδων του Οργανισμού, επέφεραν καρπούς καθιστώντας την Αρχή ως μια υγιή οικονομικά δρώσα επιχείρηση. Η συμβολή και η προσπάθεια όλου του Προσωπικού, ήταν κάτι περισσότερο από καθοριστική και με την ευκαιρία αυτή εκφράζω τις προσωπικές μου ευχαριστίες σε όλους τους εργαζόμενους στην ΑΗΚ.

Επιπρόσθετα κατά το 2015 ξεχώρισε η σύμπτωση μεταξύ Διοίκησης, Διεύθυνσης και Συνδικαλιστικών Οργανώσεων υπέρ της διατήρησης της ΑΗΚ ως καθετοποιημένου Οργανισμού στο Δημόσιο Δίκαιο. Έχουμε επίγνωση των δυσκολιών που θα αντιμετωπίσουμε τα επόμενα χρόνια, αλλά είμαι σίγουρος ότι τόσο η τεχνογνωσία και οι εμπειρίες, όσο και ο ζήλος και η φιλοτιμία του προσωπικού θα είναι για εμάς τα σωστά εφόδια για τη συνέχιση του έργου, που εδώ και 63 και πλέον χρόνια επιτελεί η ΑΗΚ.

Πιο κάτω παρατίθενται μερικά από τα σημαντικότερα έργα που υλοποιήθηκαν εντός του 2015.

Αναβάθμιση Υποσταθμών Μεταφοράς «Ιερατική» 132/11kV στη Λευκωσία, «Εμπορικό Κέντρο» 132kV στη Λάρνακα, «Άγιος Νικόλαος» 132/11kV στην Ελεύθερη Περιοχή Αμμοχώστου, «Κοφίνου» 132/11kV στη Λάρνακα.

Παράλληλα, εντός του 2015 πραγματοποιήθηκε η αποξήλωση των Γραμμών Μεταφοράς 66kV «Κοφίνου-Πύργος» και «Κοφίνου-Μαρί», άρχισε το έργο για υπογειοποίηση της διασύνδεσης «Αθαλάσσα - Λατσιά» το οποίο αναμένεται να ολοκληρωθεί το Φθινόπωρο του 2016.

Τον Φεβρουάριο του 2015, η ΑΗΚ θέλοντας να προσφέρει στους πελάτες της καλύτερη και γρηγορότερη εξυπηρέτηση και παράλληλα να καταφέρει να μειώσει το κόστος λειτουργίας των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πελατών (ΚΕΠ) μετέφερε το ΚΕΠ Στροβόλου από κατάσταση στη Λεωφόρο Αθαλάσσας, σε χώρο ο οποίος διαμορφώθηκε ειδικά για αυτό τον σκοπό, στα Κεντρικά Γραφεία της ο οποίος είναι πιο μεγάλος, πιο άνετος με εύκολη πρόσβαση και με περισσότερους χώρους στάθμευσης.

Επίσης τον Φεβρουάριο του 2015 τα χημικά εργαστήρια της ΑΗΚ στον Η/Σ Βασιλικού και στον Η/Σ Δεκέλειας διαπιστεύθηκαν με το πρότυπο ISO 17025 το οποίο αφορά την ικανότητα εργαστηριακών δοκιμών και διακριβώσεων.

Στις 22 Δεκεμβρίου 2015, ο Υπουργός Μεταφορών, Συγκοινωνιών και Έργων, τέλεσε στον Η/Σ Βασιλικού τα εγκαίνια του Εφεδρικού Κέντρου Ανάκαμψης των συστημάτων πληροφορικής, τεχνολογίας, ηλεκτρονικών συστημάτων και τηλεπικοινωνιών της ΑΗΚ. Στο Κέντρο αυτό περιλαμβάνεται και το Εφεδρικό Κέντρο Ελέγχου Ενέργειας.

Η ΑΗΚ συνέχισε την κοινωνική της προσφορά και το 2015. Υγεία, προστασία του περιβάλλοντος, αθλητισμός, τέχνες, χορός, μουσική, προβολή πολιτιστικών μνημείων, στήριξη των εγκλωβισμένων παιδιών στο Ριζοκάρπασο, είναι οι κύριοι άξονες του προγράμματος Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης της Αρχής Ηλεκτρισμού. Με το πρόγραμμά της αυτό η ΑΗΚ έχει βοηθήσει εκατοντάδες Συνδέσμους ή Οργανώσεις στους πιο πάνω τομείς. Η εκδήλωση “Δώσε Φως σε μια Ζωή”, που ο Αντικαρκινικός Σύνδεσμος και η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου συνδιοργανώνουν κάθε Δεκέμβριο, έχει πλέον γίνει θεσμός και συμβάλλει στην οικονομική ενίσχυση και την επίτευξη των στόχων του Συνδέσμου. Τον Δεκέμβριο του 2015 αντιπροσωπεία της ΑΗΚ με επικεφαλής τον Πρόεδρο του Δ.Σ. της ΑΗΚ, κ. Όθωνα Θεοδούλου, επισκέφτηκε για 12η συνεχή χρονιά τα σχολεία στο Ριζοκάρπασο και πρόσφερε στήριξη στους μαθητές καθώς και στη σχολική εφορεία Ριζοκαρπάσου.

Θέλω, στο σημείο αυτό, να εκφράσω τις ιδιαίτερες μου ευχαριστίες στον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου της ΑΗΚ, κ. Όθωνα Θεοδούλου, την Αντιπρόεδρο, κ. Δήμητρα Καραντώκη, καθώς και στα υπόλοιπα Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου για την αгаστή συνεργασία που είχαμε από τη μέρα που μου ανατέθηκαν τα καθήκοντα του Αναπληρωτή Γενικού Διευθυντή.

Θα ήθελα επίσης να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες σε όλους τους συνεργάτες μου και ειδικά στα Μέλη της Διευθυντικής Ομάδας με τους οποίους καθημερινά ανταλλάσσουμε απόψεις και ιδέες με μοναδικό γνώμονα το καλώς νοούμενο συμφέρον του Οργανισμού. Θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθώ στην άφογη και γόνιμη συνεργασία που είχαμε με τις Συνδικαλιστικές Οργανώσεις της ΑΗΚ. Η συμβολή τους στη διατήρηση του πρωταγωνιστικού ρόλου του Οργανισμού στα ενεργειακά δρώμενα του τόπου ήταν, και έχω την πεποίθηση ότι θα είναι, καθοριστικής σημασίας.

Θεωρώ ότι ο Οργανισμός μας, με συνεχή βελτίωση των υπηρεσιών που παρέχει στο κοινό, αλλά κυρίως με την πείρα που απέκτησε στα τόσα χρόνια που υπηρετεί την Κύπρο, θα συνεχίσει να είναι ο πρωταγωνιστής στο νέο περιβάλλον της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας που διαμορφώνεται.

Αντώνης Πατσαλής
Αναπληρωτής Γενικός Διευθυντής

Λειτουργικός Διαχωρισμός

των Δραστηριοτήτων της ΑΗΚ

Στην περίπτωση της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου, η Κυβέρνηση, μέσω του Υπουργού Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, δίδει κατεύθυνση στην ΑΗΚ για θέματα γενικής πολιτικής της Δημοκρατίας.

Μετά την έκδοση των Ρυθμιστικών Αποφάσεων 02/2014, 03/2014 και 04/2014, από τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ), οι οποίες αφορούν τον Λογιστικό και Λειτουργικό Διαχωρισμό των Δραστηριοτήτων της ΑΗΚ, η ΑΗΚ εφάρμοσε μέτρα για τη συμμόρφωση της με τις πιο πάνω αποφάσεις.

Σε σχέση με τον Λειτουργικό Διαχωρισμό, η ΑΗΚ ετοίμασε εντός του 2015, Έγγραφα Πολιτικής, όπως το Βασικό Πρόγραμμα Συμμόρφωσης και τα τέσσερα Προγράμματα Συμμόρφωσης των Βασικών Ρυθμιζόμενων Δραστηριοτήτων (ΒΡΔ) Παραγωγής, Προμήθειας, Μεταφοράς και Διανομής, τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης, τον Κώδικα Δεοντολογίας, τον Κώδικα Λειτουργίας Κοινών Υπηρεσιών και τον Κώδικα Λειτουργίας μη Ρυθμιζόμενων Δραστηριοτήτων.

Ο Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΑΗΚ στις 3.3.2015 και έχει ως στόχο τη διασφάλιση της καλής διακυβέρνησης του Οργανισμού, σύμφωνα με τις αρχές της διαφάνειας, της συνέπειας, της αμεροληψίας, της τιμιότητας και της αξιοπιστίας.

Ο Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης περιλαμβάνει μεταξύ άλλων το Νομοθετικό Πλαίσιο που διέπει τις εργασίες της ΑΗΚ, περιγραφή του ρόλου της Διοίκησης, του Εσωτερικού Ελέγχου και την Πολιτική Διαχείρισης Κινδύνων, καθώς επίσης τον Κανόνα Λειτουργίας των Μεικτών Ειδικών Υπεπιτροπών, των Δικτύων και της Παραγωγής-Προμήθειας.

Με τα πιο πάνω μέτρα, η ΑΗΚ επιδιώκει να επιτύχει τον αποκλεισμό διεπιδοτήσεων και την προστασία του ανταγωνισμού, την αποφυγή «δυσμενούς διάκρισης» και τη μη διακριτική συμπεριφορά απέναντι στους καταναλωτές, στους χρήστες του συστήματος και τους συμμετέχοντες στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας.

Παράλληλα, υιοθετεί μέτρα για την προώθηση της Ανεξαρτησίας Διακυβέρνησης και Αποφάσεων μεταξύ Ανταγωνιστικών και Μονοπωλιακών Δραστηριοτήτων, της Λειτουργικής Ανεξαρτησίας, του Διαχωρισμού των Πληροφοριακών Συστημάτων και της διαχείρισης των Εμπιστευτικών πληροφοριών για σκοπούς Λειτουργικού Διαχωρισμού.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ,
ΕΠΙΤΕΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Επιχειρηματική Μονάδα

Παραγωγής και Προμήθειας

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Κατά το 2015 συνεχίστηκε η υλοποίηση των λειτουργικών προγραμμάτων της Αρχής τα οποία διελάμβαναν την αξιοποίηση και συντήρηση των Ηλεκτροπαραγωγών Σταθμών Βασιλικού, Δεκέλειας και Μονής.

ΣΤΑΘΜΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ

Ο Ηλεκτροπαραγωγός Σταθμός Βασιλικού, με εγκατεστημένη ισχύ 868 MW (3 x 130 MW Ατμοστρόβιλοι Αρ. 1, 2 και 3, 2 x 220 MW Μονάδες Συνδυασμένου Κύκλου Αρ. 4 και 5 και 38 MW Αεριοστρόβιλος), παρήγαγε κατά το 2015 το 65,25% (2 693 444 MWh) της συνολικής ηλεκτρικής ενέργειας που παρήχθη από τους Ηλεκτροπαραγωγούς Σταθμούς της Αρχής, ενώ κατά την ίδια περίοδο, εξήγαγε το 65,18% (2 546 322 MWh) της συνολικής ηλεκτρικής ενέργειας που εξήχθη από τους Ηλεκτροπαραγωγούς Σταθμούς της Αρχής.

Ο θερμικός βαθμός απόδοσης των ατμοστρόβιλων Αρ. 1, 2 και 3 για μονάδες παραγωγής ανήλθε στο 38,29%, της Μονάδας Αεριοστρόβιλου Συνδυασμένου Κύκλου (ΜΑΣΚ) Αρ. 4 ανήλθε στο 46,58% και της ΜΑΣΚ Αρ. 5 σε 47,79%.

Ο θερμικός βαθμός απόδοσης των ατμοστρόβιλων Αρ. 1, 2 και 3 για μονάδες εξαγωγής ανήλθε στο 36,10%, της Μονάδας Αεριοστρόβιλου Συνδυασμένου Κύκλου (ΜΑΣΚ) Αρ. 4 ανήλθε στο 45,04% και της ΜΑΣΚ Αρ. 5 σε 45,09%.

ΣΤΑΘΜΟΣ ΔΕΚΕΛΕΙΑΣ

Ο Ηλεκτροπαραγωγός Σταθμός Δεκέλειας, με εγκατεστημένη ισχύ 460 MW (6 x 60 MW Ατμοστρόβιλοι και 100 MW Μονάδες Εσωτερικής Καύσης), παρήγαγε κατά το 2015 το 34,47% (1 422 964 MWh) της συνολικής ηλεκτρικής ενέργειας που παρήχθη από τους Ηλεκτροπαραγωγούς Σταθμούς της Αρχής, ενώ κατά την ίδια περίοδο εξήγαγε το 34,55% (1 350 052 MWh) της συνολικής ηλεκτρικής ενέργειας που εξήχθη από τους Ηλεκτροπαραγωγούς Σταθμούς της Αρχής.

Ο θερμικός βαθμός απόδοσης των Ατμοστρόβιλων για μονάδες παραγωγής ανήλθε στο 29,27% και ο αντίστοιχος θερμικός βαθμός απόδοσης των Μονάδων Εσωτερικής Καύσης ανήλθε στο 41,40%.

Ο θερμικός βαθμός απόδοσης των Ατμοστρόβιλων για μονάδες εξαγωγής ανήλθε στο 27,53% και ο αντίστοιχος θερμικός βαθμός απόδοσης των Μονάδων Εσωτερικής Καύσης ανήλθε στο 40,21%.

ΣΤΑΘΜΟΣ ΜΟΝΗΣ

Η εγκατεστημένη ισχύς του Ηλεκτροπαραγωγού Σταθμού Μονής είναι 150 MW (4 x 37,5 MW). Σημειώνεται ότι από τις 14 Οκτωβρίου 2013, οι Μονάδες Αρ. 3, 4, 5 και 6 έχουν αποσυρθεί από την εγκατεστημένη ισχύ των θερμικών μονάδων η οποία τώρα έχει μειωθεί στα 0 MW. Οι τέσσερις αεριοστρόβιλοι (37,5 MW έκαστος) παραμένουν σε λειτουργία.

Ο Ηλεκτροπαραγωγός Σταθμός Μονής παρήγαγε κατά το 2015 το 0,28% (11 467 MWh) της συνολικής ηλεκτρικής ενέργειας που παρήχθη από τους Ηλεκτροπαραγωγούς Σταθμούς της Αρχής, ενώ κατά την ίδια περίοδο εξήγαγε το 0,27% (10 698 MWh) της συνολικής ηλεκτρικής ενέργειας που εξήχθη από τους Ηλεκτροπαραγωγούς Σταθμούς της Αρχής.

Ο θερμικός βαθμός απόδοσης των Αεριοστρόβιλων για μονάδες παραγωγής ανήλθε στο 23,80%, ενώ ο αντίστοιχος θερμικός βαθμός απόδοσης των Αεριοστρόβιλων για μονάδες εξαγωγής ανήλθε στο 22,21%.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ

Οι μετρήσεις για την ποιότητα του αέρα γύρω από τους Σταθμούς Βασιλικού και Δεκέλειας γίνονται με δύο ειδικά εξοπλισμένες κινητές μονάδες για κάθε Σταθμό. Οι μονάδες είναι εξοπλισμένες με όργανα για μετρήσεις των συγκεντρώσεων σε επίπεδο εδάφους. Τα όργανα αυτά είναι για τη μέτρηση της σκόνης, των οξειδίων του αζώτου (NO_x), του διοξειδίου του θείου (SO₂), του μονοξειδίου του άνθρακα (CO) και του όζοντος (O₃). Επίσης περιλαμβάνεται εξοπλισμός για μετρήσεις μετεωρολογικών δεδομένων όπως είναι η ταχύτητα του ανέμου, η διεύθυνση του ανέμου, η θερμοκρασία και η σχετική υγρασία.

ΜΕΛΕΤΕΣ

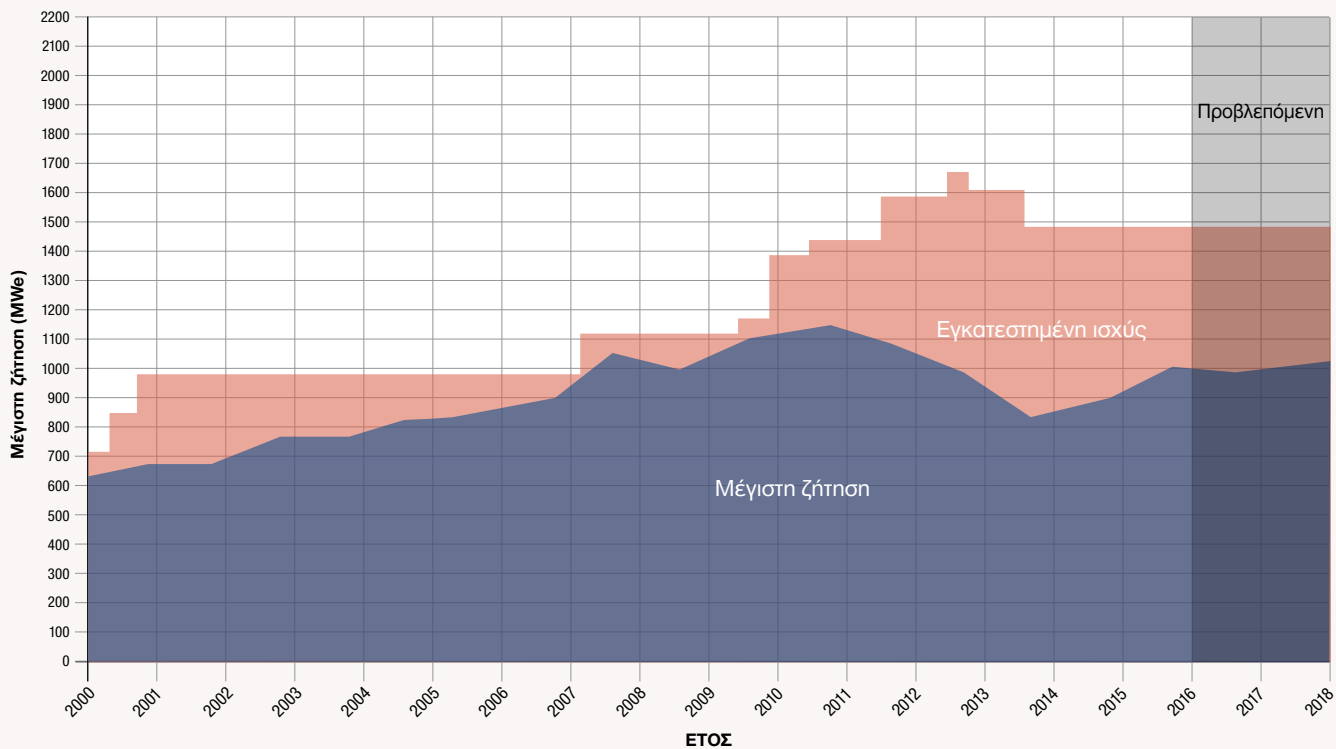
Η Διεύθυνση Παραγωγής ασχολήθηκε κατά το 2015, με διάφορα θέματα που αφορούν την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις επιπτώσεις που αυτά έχουν πάνω στην Αρχή και ειδικότερα σε θέματα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας.

Υποβλήθηκε προς το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος πιστοποιημένη μελέτη με υπολογισμούς των εκπομπών του Διοξειδίου του Άνθρακα για την περίοδο Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2014 σύμφωνα με την πρόνοια του σχετικού Νόμου για τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σχεδ. 1

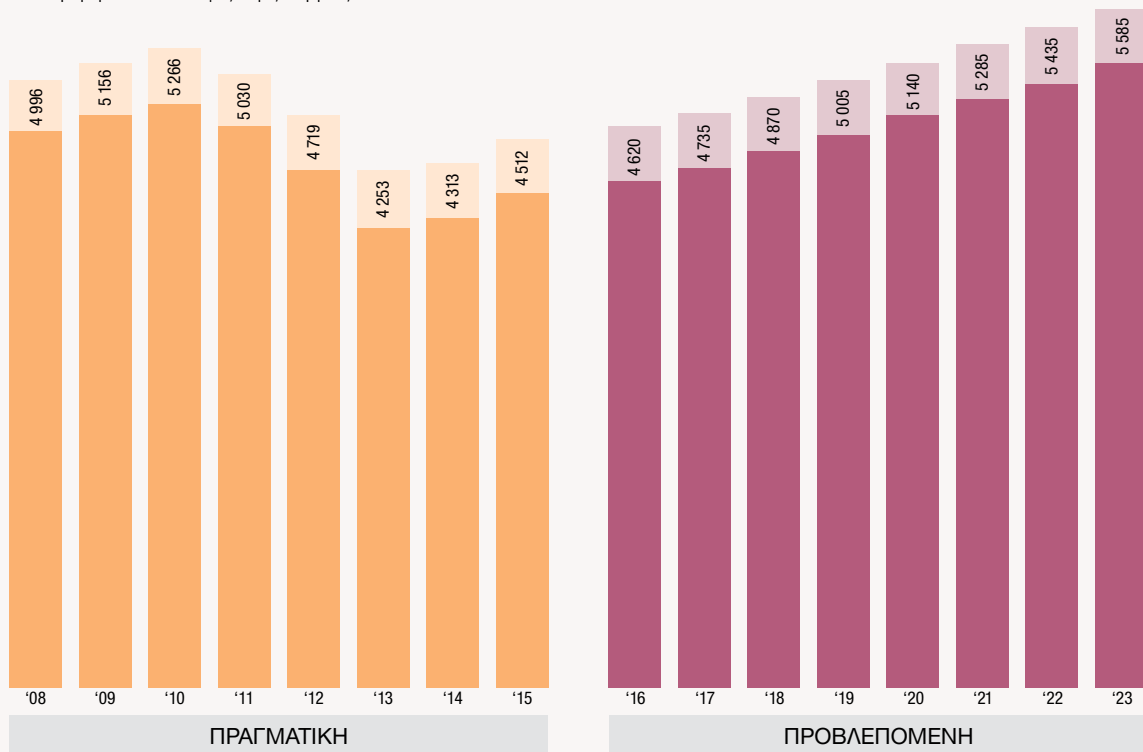

Σχεδ. 2

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

(Εκατομμύρια kWh)

Σημ: Από το 2009 στη συνολική παραγωγή συστήματος περιλαμβάνεται και η παραγωγή από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.

Επιχειρηματική Μονάδα Παραγωγής και Προμήθειας

Βαθμός Απόδοσης των Σταθμών

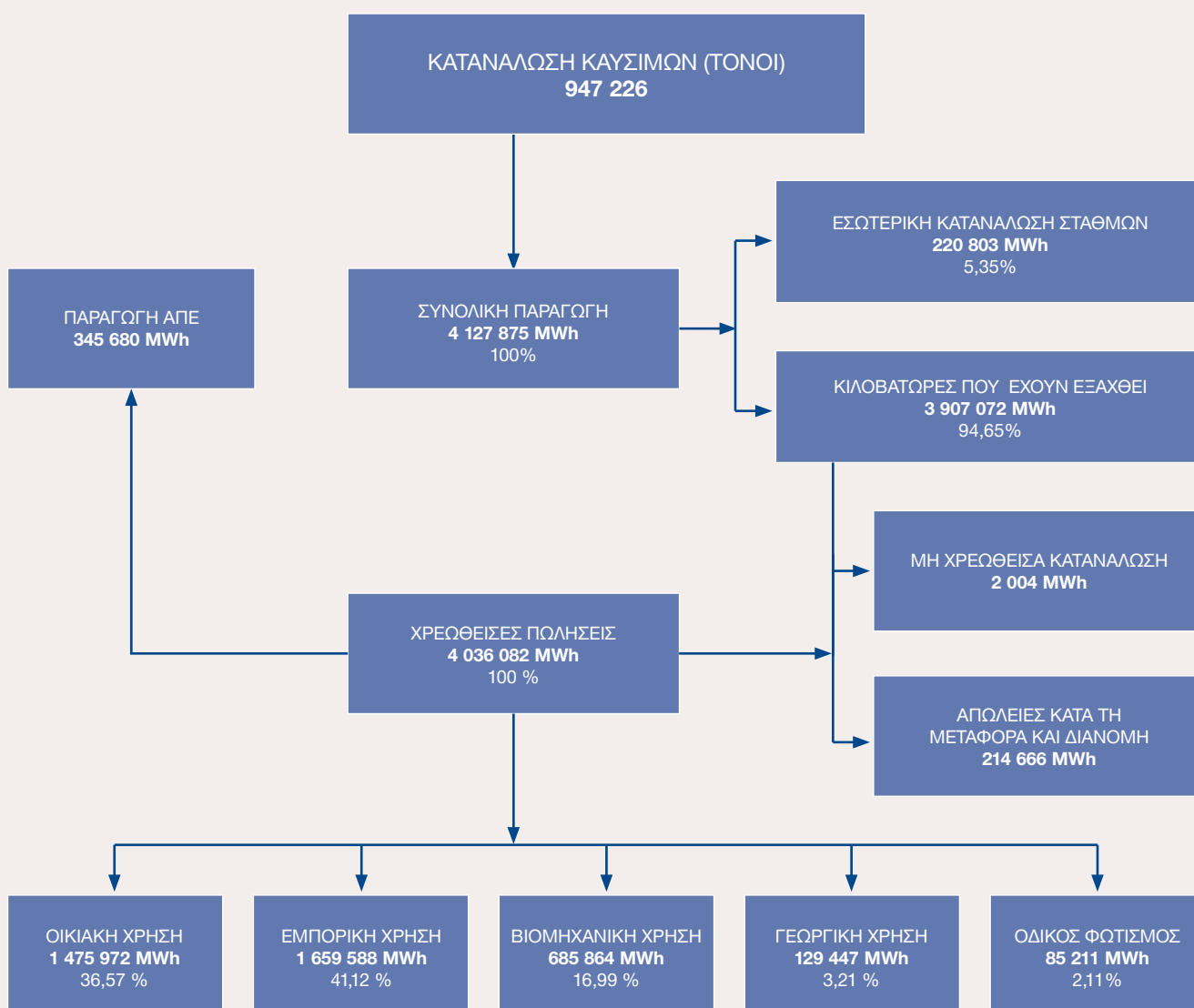
Ο μέσος βαθμός απόδοσης κατά το 2015, με βάση την ολική παραγωγή και από τους τρεις Ηλεκτροπαραγωγούς Σταθμούς ήταν 36,47% σε σύγκριση με 37,02% το 2014. Η απαιτούμενη μέση θερμότητα ανά παραγόμενη κιλοβατώρα ήταν 10 429 kJ/kWh, σε σύγκριση με 10 247 kJ/kWh το 2014.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΡΧΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ

Η Αρχή αποφάσισε να εγκαταστήσει αντιρυπαντικό σύστημα μείωσης των εκπομπών οξειδίου του αζώτου στις Μονάδες Εσωτερικής Καύσης ΜΕΚ1 στον Ηλεκτροπαραγωγό Σταθμό Δεκέλειας, η λειτουργία του οποίου αναμένεται να ολοκληρωθεί τέλος του 2016.

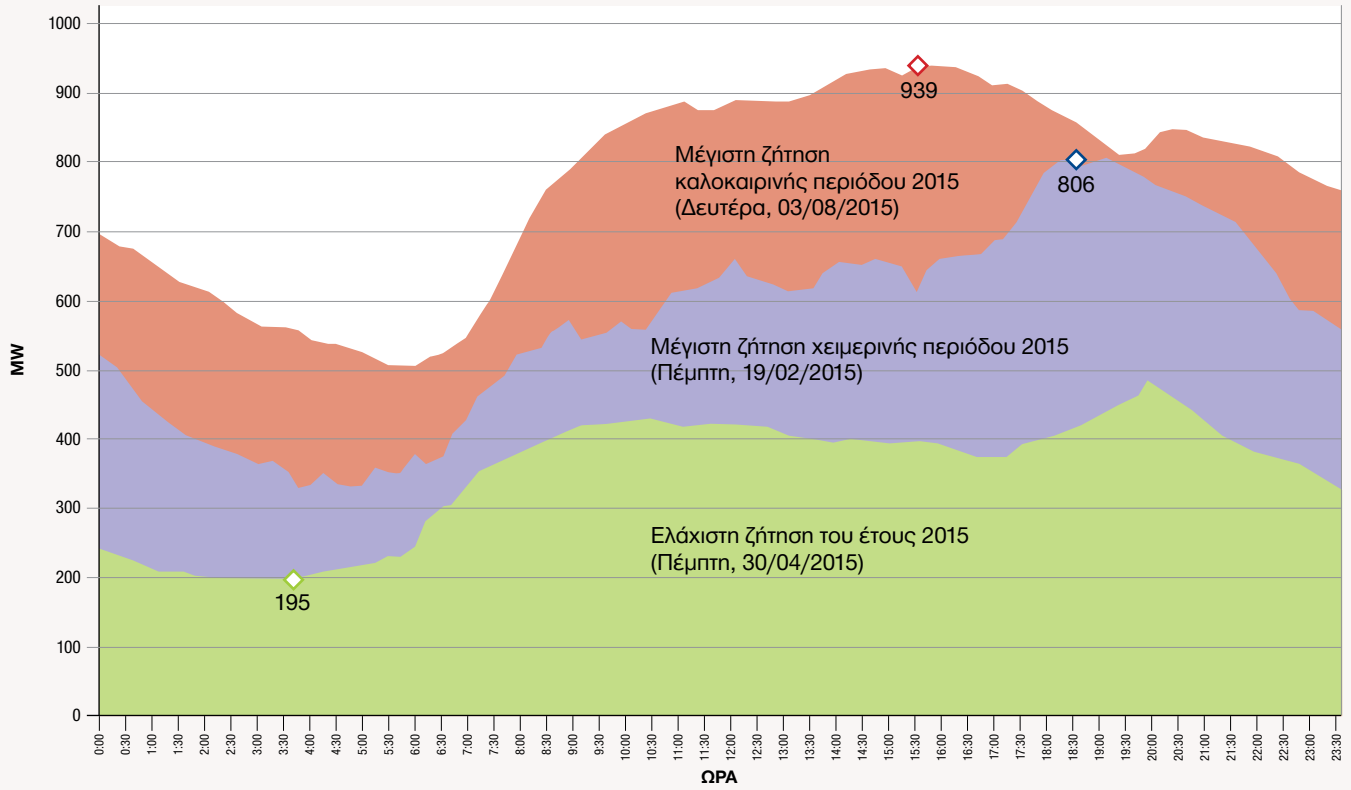
Σχεδ. 3

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΑΗΚ ΓΙΑ ΤΟ 2015

Σχεδ. 4

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗ ΣΤΗ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΑΗΚ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΗΜΕΡΕΣ ΤΗΣ ΜΕΓΙΣΤΗΣ ΖΗΤΗΣΗΣ (ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΗΣ ΚΑΙ ΧΕΙΜΕΡΙΝΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ) ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΛΑΧΙΣΤΗΣ ΖΗΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 2015

ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ

Ο ολικός αριθμός καταναλωτών στις ελεύθερες περιοχές έφθασε κατά το τέλος του 2015 σε 559 700 σημειώνοντας αύξηση σε απόλυτους αριθμούς 5 126 καταναλωτές ή 0,9%.

Ο Πίνακας 1 πιο κάτω, παρουσιάζει τον αριθμό των καταναλωτών κατά κατηγορία, καθώς και την ποσοστιαία αύξηση/μείωση σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο.

Πίνακας 1

ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ	ΚΑΤΑ ΤΗΝ 31.12.2015	ΚΑΤΑ ΤΗΝ 31.12.2014	ΔΙΑΦΟΡΑ %
Οικιακή	437 577	433 072	1,0
Εμπορική	85 525	85 188	0,4
Βιομηχανική	9 712	9 836	(1,3)
Γεωργική	15 748	15 536	1,4
Οδικός Φωτισμός	11 138	10 942	1,8
ΣΥΝΟΛΟ	559 700	554 574	0,9

ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Οι πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας στις ελεύθερες περιοχές ανήλθαν σε 4 036,1 GWh, σε σύγκριση με 3 915,5 GWh τον προηγούμενο χρόνο, σημειώνοντας αύξηση 3,1%.

Ο Πίνακας 2 πιο κάτω, παρουσιάζει τις πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας κατά κατηγορία καταναλωτών και την ποσοστιαία αύξηση/μείωση σε σύγκριση με τις πωλήσεις του προηγούμενου χρόνου.

Πίνακας 2

ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ (MWh)

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ	ΚΑΤΑ ΤΗΝ 31.12.2015	ΚΑΤΑ ΤΗΝ 31.12.2014	ΔΙΑΦΟΡΑ %
Οικιακή	1 475 972	1 407 656	4,8
Εμπορική	1 659 588	1 630 789	1,8
Βιομηχανική	685 864	656 097	4,5
Γεωργική	129 447	135 680	(4,6)
Οδικός Φωτισμός	85 211	85 257	(0,1)
ΣΥΝΟΛΟ	4 036 082	3 915 479	3,1

Οι πωλήσεις για τα έτη 2013, 2014 και 2015 παρουσιάζονται στο Σχεδιάγραμμα 5 (σελίδα 25).

Οι πωλήσεις και τα έσοδα για το 2015 κατά κατηγορία χρήσεως και ως ποσοστό επί των συνολικών πωλήσεων και εσόδων της ΑΗΚ, εμφανίζονται στο Σχεδιάγραμμα 6 (σελίδα 25).

ΠΑΡΟΧΕΣ ΕΚΤΟΣ ΑΙΧΜΗΣ

Οι πωλήσεις με βάση τη διατίμηση εκτός αιχμής (Κώδικας 55) ανήλθαν στις 46 569 MWh σημειώνοντας αύξηση κατά 7 231 MWh ή 18,4% σε σύγκριση με το 2014, η οποία οφείλεται κυρίως στο ότι η μέση τιμή ηλεκτρικού ρεύματος, για τη διατίμηση με κώδικα 55, μειώθηκε από 12,55 σεντ το 2014 σε 9,74 σεντ το 2015.

Οι καταναλωτές στη διατίμηση εκτός αιχμής ανέρχονταν σε 20 970 σημειώνοντας μείωση κατά 91. Από αυτούς οι 20 649 (ποσοστό 96,9%) ήταν οικιακοί καταναλωτές με μέση κατανάλωση 2 186 kWh σε σύγκριση με 1 834 kWh κατά το 2014.

ΔΙΑΤΙΜΗΣΕΙΣ

Στα πλαίσια της αναβάθμισης των υπηρεσιών της ΑΗΚ και στην προσπάθεια για εξοικονόμηση ενέργειας, αποστάληκε στους μηνιαίους πελάτες ετήσια στατιστική κατάσταση, όπως και κάθε χρόνο. Η κατάσταση αυτή περιλαμβάνει την παροχή πληροφοριών σχετικά με τη μηνιαία κατανάλωση και τη μέγιστη ζήτηση των υποστατικών τους, καθώς επίσης και τους μηνιαίους συντελεστές ισχύος και φορτίου, συντελεστές οι οποίοι είναι άμεσα συνυφασμένοι με την ορθολογιστική χρήση και εξοικονόμηση ενέργειας.

Στην ειδική οικιακή διατίμηση με κώδικα 08 για συγκεκριμένες ομάδες ευάλωτων καταναλωτών, μέχρι το Δεκέμβριο του 2015 είχαν ενταχθεί 15 971 πελάτες. Το συνολικό όφελος των πελατών αυτών για το 2015 και κατά συνέπεια τα μειωμένα έσοδα της ΑΗΚ ήταν της τάξης των €2.511.982 σε σύγκριση με το αν οι πελάτες αυτοί ήταν ενταγμένοι στην οικιακή διατίμηση με κώδικα 05.

Η μέση τιμή πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας ανά κιλοβατώρα για όλες τις κατηγορίες μειώθηκε από 18,418 σεντ το 2014 σε 14,281 σεντ το 2015 ή κατά 22,5%, ως αποτέλεσμα της διεθνούς μείωσης της τιμής του πετρελαίου καθώς επίσης της μόνιμης μείωσης 8% που επιβλήθηκε από την ΡΑΕΚ στη βασική τιμή των διατιμήσεων από το 2014.

ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΟΡΤΙΟΥ

Για την Έρευνα Φορτίου, η ΑΗΚ χρησιμοποιεί λογισμικό ανάκτησης πληροφοριών με αυτόματη εξ αποστάσεως ανάγνωση των καταναλώσεων και των καμπύλων φορτίου των πελατών. Με το πρόγραμμα αυτό επιτυγχάνεται η απευθείας παρακολούθηση του φορτίου των πελατών, η αυτόματη ανάκτηση πληροφοριών και η έγκαιρη ετοιμασία σχετικών εκθέσεων αποτελεσμάτων Έρευνας Φορτίου.

Κατά τη διάρκεια του 2015 συνεχίστηκε η εφαρμογή αυτής της μεθόδου Έρευνας Φορτίου για όλους τους μεγάλους πελάτες της ΑΗΚ, που τροφοδοτούνται στην ψηλή και μέση τάση καθώς και για Εμπορικούς και Βιομηχανικούς καταναλωτές στη χαμηλή τάση. Τα στοιχεία που έχουν περισυλλεγεί αναλύθηκαν, έτυχαν επεξεργασίας και ακολούθως χρησιμοποιήθηκαν για την ετοιμασία της νέας μελέτης των διατιμήσεων.

ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΕΛΑΤΩΝ

Με την εφαρμογή του Συστήματος Εξυπηρέτησης και Τιμολόγησης Πελατών, τα επίπεδα εξυπηρέτησης και πληροφόρησης των πελατών της ΑΗΚ έχουν βελτιωθεί σημαντικά. Επίσης, με το νέο Σύστημα διευκολύνεται και επιταχύνεται σε μεγάλο βαθμό η καθημερινή εργασία των Τμημάτων της Διεύθυνσης Προμήθειας των Περιφερειακών Γραφείων της ΑΗΚ. Το όλο Σύστημα αποτελεί το κύριο εργαλείο και πηγή πληροφόρησης του Κέντρου Τηλεξυπηρέτησης Πελατών.

ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΛΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΕΛΑΤΩΝ

Το Κέντρο Τηλεξυπηρέτησης Πελατών δίνει την ευχέρεια στην ΑΗΚ να εξυπηρετεί και να πληροφορεί τους καταναλωτές/πελάτες της γρήγορα, ποιοτικά και αποτελεσματικά, να προβάλλει μια προοδευτική και δυναμική εικόνα και να ανταποκρίνεται γενικά στις προσδοκίες των καταναλωτών/πελατών της.

Υπηρεσία Καταγραφής Μετρητών

Μια από τις υπηρεσίες που προσφέρονται στο Κέντρο Τηλεξυπηρέτησης της ΑΗΚ είναι και η Υπηρεσία Καταγραφής Μετρητών. Σε αυτή την υπηρεσία, οι πελάτες μας τους οποίους η ένδειξη του μετρητή τους, δεν έγινε κατορθωτό να καταγραφεί, π.χ. επειδή το υποστατικό τους ήταν κλειστό, μπορούν να τηλεφωνούν οποιαδήποτε ώρα, στον αριθμό ελευθέρων κλήσεων 80006000, πληκτρολογώντας μόνοι τους τη σχετική ένδειξη. Κατά τη διάρκεια του 2015, η Υπηρεσία Καταγραφής Μετρητών δέχτηκε περίπου 22 300 κλήσεις.

Υπηρεσία Λογαριασμών

Για την υπηρεσία λογαριασμών οι πελάτες μας μπορούν να τηλεφωνούν στον παγκύπριο τετραψήφιο αριθμό 1800. Σε αυτή την υπηρεσία μπορούν οι πελάτες μας να ενημερώνονται αυτόματα για το υπόλοιπο του λογαριασμού τους πληκτρολογώντας τον «Αριθμό Λογαριασμού» τους. Επίσης δίδονται πληροφορίες και επεξηγήσεις για λογαριασμούς, για τρόπους εξόφλησης λογαριασμών, για διαδικασία για συνδέσεις, επανασυνδέσεις/αποσυνδέσεις/μεταβιβάσεις, επεξήγηση οικιακών διατιμήσεων, διαδικασία για να γίνει κάποιος νέος πελάτης, κ.λπ. Κατά τη διάρκεια του 2015, η Υπηρεσία Λογαριασμών δέχτηκε περίπου 142 000 κλήσεις.

Υπηρεσία Βλαβών και Παραπόνων

Η Υπηρεσία Βλαβών και Παραπόνων του Κέντρου Τηλεξυπηρέτησης Πελατών, έχει αντικαταστήσει και ενισχύσει τις υπηρεσίες που προσέφερε το Παγκύπριο Κέντρο Αναφοράς Βλαβών (ΠΑΚΑΒ).

Σκοπός της υπηρεσίας αυτής είναι, να προσφέρει στους πελάτες μας πλήρη και ποιοτική τηλεφωνική ανταπόκριση κατά τη διάρκεια μεγάλων βλαβών που δημιουργούν εκτεταμένες διακοπές στην ηλεκτροδότηση, καθώς και στις καθημερινές μεμονωμένες βλάβες στο δίκτυο της ΑΗΚ, στα υποστατικά των πελατών μας και στον οδικό φωτισμό.

Επιπρόσθετα, καταγράφονται οποιαδήποτε παράπονα των πελατών μας, σχετικά με το δίκτυο της ΑΗΚ όπως κλαδέματα, προβλήματα στον οδικό φωτισμό, κ.λπ.

Τα τηλεφωνήματα των πελατών μας διοχετεύονται μέσω του παγκύπριου τετραψήφιου τηλεφωνικού αριθμού 1800 στο Κέντρο Τηλεξυπηρέτησης σε Λειτουργούς Εξυπηρέτησης Πελατών όπου καταγράφονται ηλεκτρονικά οι βλάβες οι οποίες στη συνέχεια διοχετεύονται στα συνεργεία επιφυλακής βλαβών των Περιφερειών για επίλυση.

Κατά τη διάρκεια του 2015, η Υπηρεσία Υπηρεσίας Βλαβών και Παραπόνων δέχτηκε περίπου 185 000 κλήσεις.

Για βελτίωση της καταγραφής των βλαβών και παραπόνων των πελατών της, η ΑΗΚ έχει δημιουργήσει το νέο λογισμικό «Προμηθέας» το οποίο τέθηκε σε λειτουργία τον Ιανουάριο του 2014.

Υπηρεσία Νέων Αιτήσεων

Σε αυτή την υπηρεσία οι πελάτες μας μπορούν να τηλεφωνούν παγκύπρια στον τετραψήφιο αριθμό 1800 και να ενημερώνονται είτε αυτόματα είτε από Λειτουργούς του Κέντρου Τηλεξυπηρέτησης για τα έγγραφα που χρειάζεται να προσκομίσουν με την αίτηση ηλεκτροδότησης καθώς επίσης να πληροφορούνται σε ποιο στάδιο βρίσκεται η αίτηση τους. Το 2015, η υπηρεσία αυτή δέχτηκε περίπου 16 300 κλήσεις.

ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ «ΕΝΤΑΧΘΕΙΤΕ ΚΑΙ ΚΕΡΔΙΣΤΕ»

Από το Δεκέμβριο του 2014 και καθόλη τη διάρκεια του 2015, η Διεύθυνση Προμήθειας διοργάνωσε την εκστρατεία «Ενταχθείτε και κερδίστε» με την οποία έδινε την ευκαιρία σε πελάτες της να κερδίσουν κουπόνια αξίας €100 από υπεραγορά. Συγκεκριμένα οι πελάτες που εξοφλούν το λογαριασμό τους μέσω τραπεζικής εντολής λαμβάνουν μέρος σε κλήρωση για 10 κουπόνια κάθε έξι μήνες ενώ οι πελάτες που εξοφλούν το λογαριασμό τους μέσω τραπεζικής εντολής και παράλληλα λαμβάνουν το λογαριασμό τους ηλεκτρονικά λαμβάνουν μέρος σε κλήρωση για 10 κουπόνια κάθε τρεις μήνες.

ΑΠΟΣΤΟΛΗ SMS ΣΕ ΠΕΛΑΤΕΣ

Από το Φθινόπωρο του 2015 η Διεύθυνση Προμήθειας θέλοντας να βοηθήσει ακόμη περισσότερο τους πελάτες της που για οποιονδήποτε λόγο καθυστέρησαν την εξόφληση του λογαριασμού τους, υιοθέτησε ως ένα επιπρόσθετο μέτρο υπενθύμισης την αποστολή γραπτού μηνύματος σε κινητό τηλέφωνο (sms) για διευθέτηση των υποχρεώσεων τους πριν προχωρήσει η ΑΗΚ τη διακοπή ρεύματος στα υποστατικά τους.

ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Η ΑΗΚ ενεργώντας πάντα μέσα στα αυστηρά πλαίσια των κατάλληλα ρυθμισμένων και εναρμονισμένων Νόμων και Κανονισμών, συνέχισε και εντός του 2015 να παρέχει κάθε δυνατή τεχνική βοήθεια και προτεραιότητα στην εξέταση των αιτήσεων των αιτητών/πελατών της για εγκατάσταση Μονάδων Παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.

Σύμφωνα με τις πρόνοιες και τις διατάξεις της σχετικής Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2009/28/ΕΚ (προηγούμενη 2001/77/ΕΚ), κατά την ενταξιακή μας πορεία και εναρμόνιση με τις Οδηγίες, Νομοθεσία και Κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Κυβέρνηση προέβηκε μεταξύ άλλων και στη λήψη των κατάλληλων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών μέτρων για την προώθηση και ενθάρρυνση της χρήσης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) και γενικά της εξοικονόμησης ενέργειας, με απώτερο στόχο την αύξηση της συνεισφοράς των ΑΠΕ στο ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας μας.

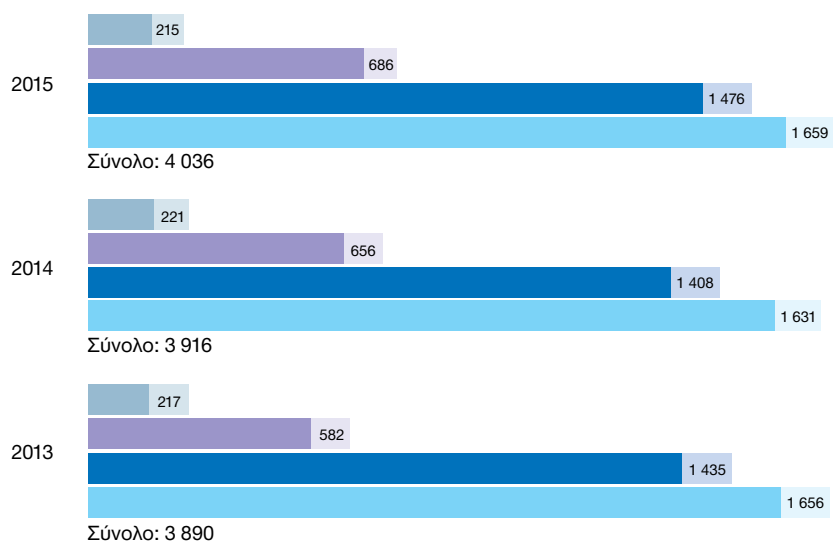
Με βάση την υφιστάμενη Νομοθεσία και σχετικές αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, για τους παραγωγούς που είναι ενταγμένοι στα Σχέδια Χορηγιών του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, η ΑΗΚ είναι υποχρεωμένη να αγοράζει την ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από Συστήματα Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και διοχετεύεται στο Δίκτυο της, σε τιμή κόστους αποφυγής που καθορίζεται από τη ΡΑΕΚ. Γι' αυτό το σκοπό η ΑΗΚ συνολογεί με τον Παραγωγό ΑΠΕ, σχετική Σύμβαση Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας. Επιπρόσθετα της τιμής που καταβάλλει η ΑΗΚ στον Παραγωγό, ο Παραγωγός τυγχάνει επιδότησης για τις παραγόμενες κιλοβατώρες από το Ειδικό Ταμείο Χορηγιών/Επιδότησεων, εφόσον έχει εγκριθεί/ενταχθεί στο Σχέδιο Χορηγιών/Επιδότησεων.

Μέχρι το τέλος του 2015 έχουν εγκατασταθεί και λειτουργούν 1 914 Φωτοβολταϊκά Συστήματα (Φ.Σ.), (1 873 Φ.Σ. το τέλος του 2014, δηλαδή αύξηση 2,2%), με συνολική εγκατεστημένη ισχύ 50 458 kW (45 727 kW το τέλος του 2014, δηλαδή αύξηση 10,3%) και συνολική παραγωγή 86 843 452 kWh (61 302 746 kWh το 2014, δηλαδή αύξηση 41,7%). Επιπρόσθετα θα πρέπει να αναφέρουμε ότι κατά το τέλος του 2015 λειτουργούν και 14 Μονάδες Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας από Βιομάζα/Βιοαέριο με συνολική εγκατεστημένη ισχύ 9 714 kW και συνολική παραγωγή 37 407 950 kWh. Τον Απρίλιο του 2015 τέθηκε σε εμπορική λειτουργία νέο Αιολικό Πάρκο ισχύος 10,8 MW αυξάνοντας έτσι την εγκατεστημένη ισχύ των Αιολικών Πάρκων στο νησί στα 157,5 MW. Τα έξι Αιολικά Πάρκα, εντός του 2015, παρήγαγαν 221 428 315 kWh.

Σχεδ. 5

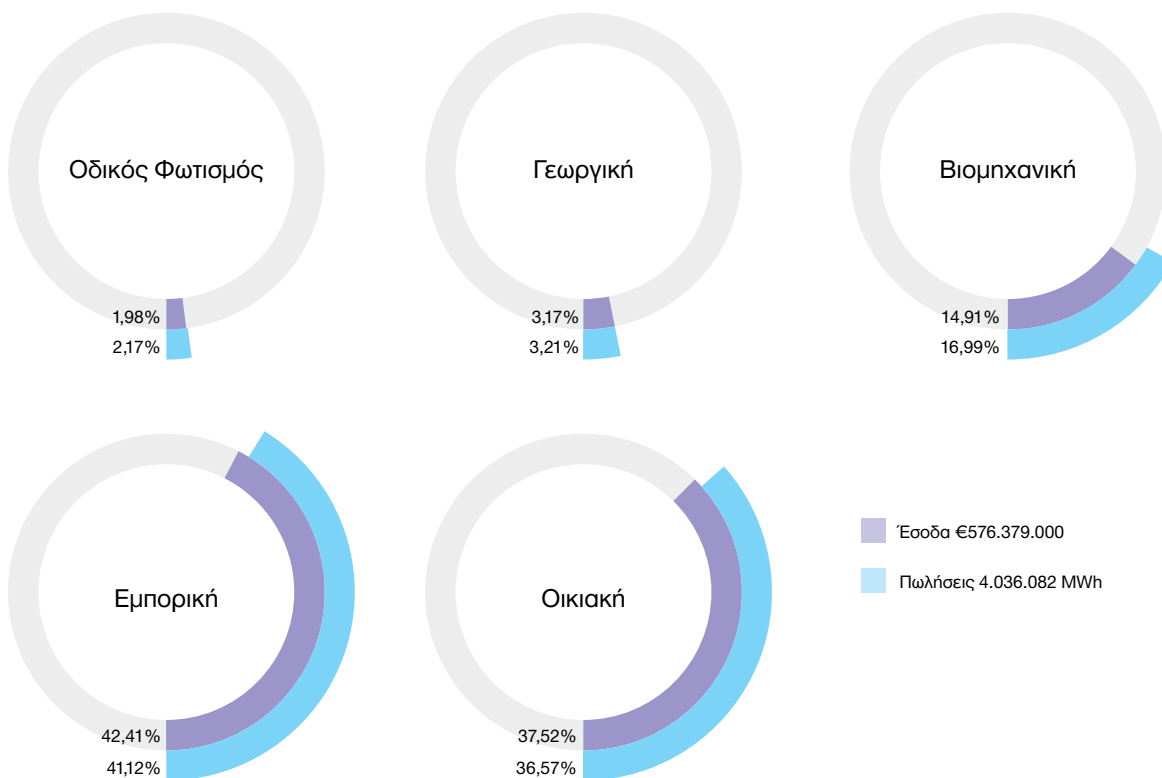
ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ
(εκατομμύρια kWh)

- Άλλες Χρήσεις
- Βιομηχανική Χρήση
- Οικιακή Χρήση
- Εμπορική Χρήση

Σχεδ. 6

ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ & ΕΣΟΔΑ ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΧΡΗΣΕΩΣ

Επιχειρηματική Μονάδα

ΔΙΚΤΥΩΝ

Η Επιχειρηματική Μονάδα Δικτύων (ΕΜΔ) αποτελεί τη μεγαλύτερη Μονάδα της ΑΗΚ και έχει υπό την ευθύνη της την ανάπτυξη, λειτουργία, συντήρηση και διαχείριση του Εθνικού Ηλεκτρικού Δικτύου Μεταφοράς και Διανομής.

Στη Μονάδα Δικτύων είναι ενταγμένες η Διεύθυνση του Ιδιοκτήτη Συστήματος Μεταφοράς, η Διεύθυνση του Ιδιοκτήτη Συστήματος Διανομής, η Διεύθυνση του Διαχειριστή Συστήματος Διανομής, τα τέσσερα Περιφερειακά Γραφεία της ΑΗΚ, καθώς επίσης και οι Τομείς Ηλεκτρονικής & Επικοινωνιών, Δομικών Έργων και Γεωγραφικού Διαχειριστικού Συστήματος Δεδομένων Δικτύου, που υπάγονται στις πιο πάνω Διευθύνσεις.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

Το Δίκτυο Μεταφοράς αποτελεί τη σπονδυλική στήλη του Συστήματος της ΑΗΚ, διασυνδέοντας τους Ηλεκτροπαραγωγούς Σταθμούς με τα κέντρα φορτίου.

Τα εκτελούμενα αναπτυξιακά έργα καλύπτουν τις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες σε ηλεκτρική ενέργεια, ενώ αυξάνουν επίσης την αξιοπιστία του Συστήματος Μεταφοράς.

Στην περίοδο που επισκοπείται, η εγκατεστημένη ισχύς των Υποσταθμών Μεταφοράς αυξήθηκε κατά 159,5 MVA.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Κατά τη διάρκεια του 2015, διεκπεραιώθηκαν οι ακόλουθες εργασίες ανάπτυξης και αναβάθμισης του Δικτύου Μεταφοράς:

Αναβαθμίσεις/Αποξηλώσεις υφιστάμενων Υποσταθμών

Υποσταθμός «Ιερατική» 132/11kV στη Λευκωσία

Στον Υποσταθμό, τον Μάρτιο 2015, ολοκληρώθηκε η αντικατάσταση ενός μετασχηματιστή 31,5 MVA που υπέστη βλάβη, με ένα νέο μετασχηματιστή 40 MVA.

Υποσταθμός «Εμπορικό Κέντρο» 132kV στη Λάρνακα

Στον Υποσταθμό, τον Μάιο 2015, ολοκληρώθηκε η εγκατάσταση και τρίτου μετασχηματιστή 31,5 MVA αυξάνοντας έτσι την εξασφαλισμένη ισχύ του σε 63 MVA.

Υποσταθμός «Άγιος Νικόλαος» 132/11kV στην Ελεύθερη Περιοχή Αμμοχώστου

Τον Ιούλιο 2015 ολοκληρώθηκε η αναβάθμιση του Υποσταθμού σε 2 X 31,5 MVA 132/11kV συμβατικού τύπου από 2 X 15 MVA 66/11kV.

Υποσταθμός «Κοφίνου» 132/11kV στη Λάρνακα

Τον Σεπτέμβριο 2015 ολοκληρώθηκε η αναβάθμιση του Υποσταθμού σε 2 X 31,5 MVA 132/11kV συμβατικού τύπου από 2 X 15 MVA 66/11kV.

Εναέριες Γραμμές/Υπόγεια Καλώδια Μεταφοράς

Αποξήλωση Γραμμών Μεταφοράς 66kV «Κοφίνου-Πύργος» και «Κοφίνου-Μαρί»

Μετά την αναβάθμιση του Υποσταθμού «Κοφίνου» σε 132kV από 66kV, άρχισε η αποξήλωση των αντίστοιχων παλαιών γραμμών μεταφοράς, μονού κυκλώματος 66kV «Κοφίνου - Πύργος» και «Κοφίνου - Μαρί», συνολικού μήκους 40 km περίπου. Η αποξήλωση των πιο πάνω διασυνδέσεων θα ολοκληρωθεί εντός του 2016.

Εναέρια Γραμμή 132kV «Ψωνας - Τριμίκλινη»

Το ενδιάμεσο τμήμα της γραμμής στην περιοχή Λάνιας παραμένει σε στασιμότητα.

Εναέρια Γραμμή 132kV «Βασιλικό - Μονή»

Το 2015 η ΑΗΚ έχει εκδώσει επιμέρους διαγωνισμούς για την προμήθεια υλικών για την κατασκευή της πιο πάνω διασύνδεσης. Οι εργασίες για την κατασκευή της αναμένονται να αρχίσουν εντός του 2016.

Εναέρια Γραμμή 132kV «Βασιλικό - Μαρί - Κοφίνου»

Το 2015 η ΑΗΚ έχει εκδώσει επιμέρους διαγωνισμούς για την προμήθεια υλικών για την κατασκευή της πιο πάνω διασύνδεσης. Οι εργασίες για την κατασκευή της αναμένονται να αρχίσουν εντός του 2016.

Υπογειοποίηση της διασύνδεσης «Αθαλάσσα - Λατιά»

Η ΑΗΚ έχει κατακυρώσει το έργο για την υπογειοποίηση της διασύνδεσης «Αθαλάσσα - Λατιά». Το έργο άρχισε στα τέλη του 2015 και αναμένεται να ολοκληρωθεί το Φθινόπωρο του 2016.

Άλλα Έργα

Αντιστάθμιση Άεργου Ισχύος στο Σύστημα Μεταφοράς

- Έχει εκδοθεί ο Διαγωνισμός για αγορά μεταβλητών επαγωγών 2 X 50MVar 132kV οι οποίοι θα εγκατασταθούν στους Υποσταθμούς «Τσέρι» και «Αλάμπρα» και η ενεργοποίησή τους υπολογίζεται στα μέσα του 2017.

ΜΕΛΕΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

Κατά τη διάρκεια του 2015 ετοιμάστηκαν οι πιο κάτω μελέτες σε συνεργασία με τον Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς (ΔΣΜΚ):

Περιοχή Λευκωσίας

Στην πόλη και περιοχή της Λευκωσίας προγραμματίζονται οι ακόλουθες μελέτες:

- Αντικατάσταση εξοπλισμού 132kV GIS στον Υποσταθμό «Στρόβολο»

Επιχειρηματική Μονάδα Δικτύων

Περιοχή Λεμεσού

Στην πόλη και περιοχή της Λεμεσού έχουν εκπονηθεί και εγκριθεί οι ακόλουθες μελέτες:

- Μελέτη αναβάθμισης Υποσταθμού «Κολόσσι» σε 132-22/11kV και εγκαθίδρυση νέου πρωτεύοντα Υποσταθμού στη Βρετανική Βάση Ακρωτηρίου.

Επίσης προγραμματίζονται οι ακόλουθες μελέτες:

- Μελέτη μετατροπής Υποσταθμού «Πύργου» 66kV σε πρωτεύοντα Υποσταθμό.
- Μελέτη μετατροπής ζυγών Υποσταθμού «Γερμασόγειας» σε 22-11kV.
- Μελέτη διασύνδεσης «Βασιλικός - Μονή».

Περιοχή Αμμοχώστου-Λάρνακας

Στην πόλη και περιοχή της Αμμοχώστου και της Λάρνακας έχουν εκπονηθεί και εγκριθεί οι ακόλουθες μελέτες:

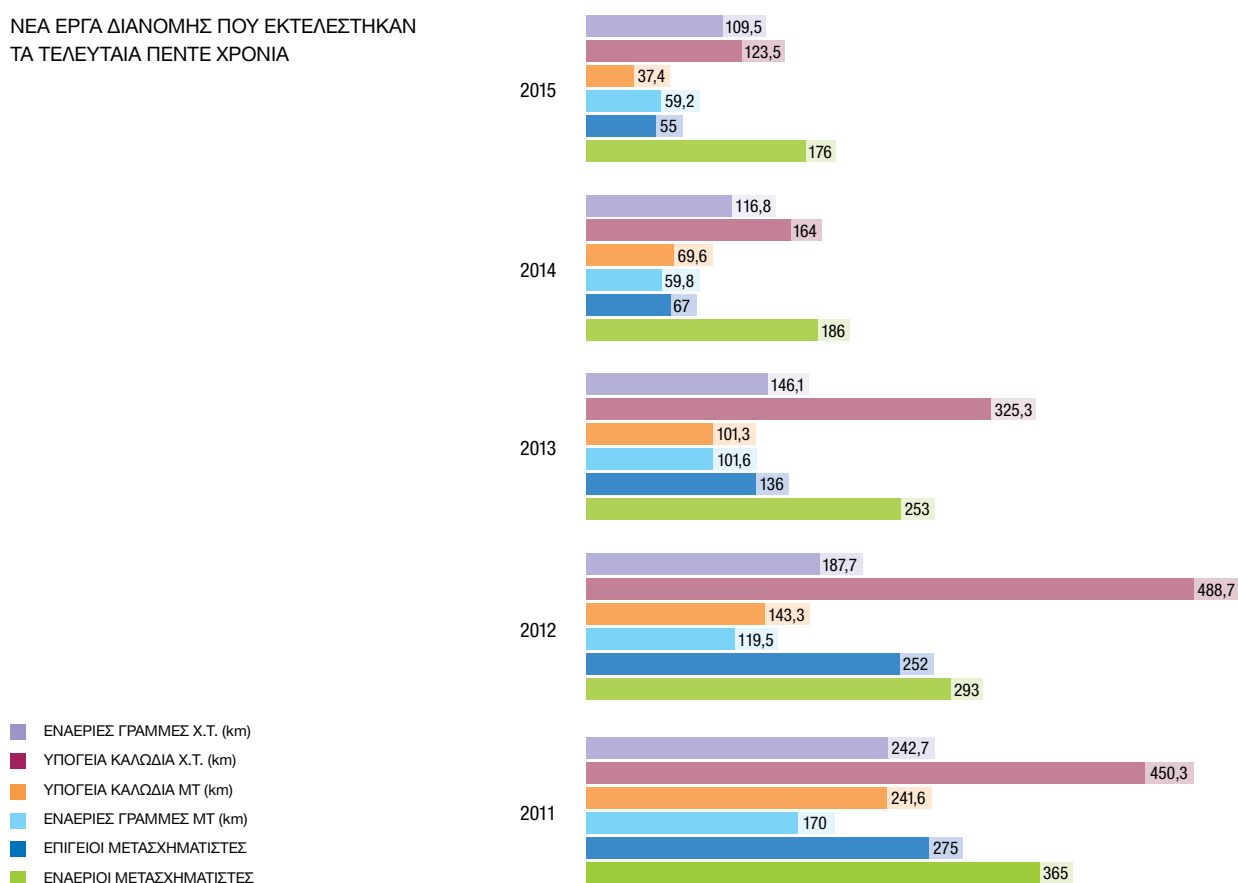
- Αναβάθμιση Υποσταθμού Μεταφοράς «Μαρί» σε 132kV GIS.
- Αναβάθμιση Υποσταθμού Μεταφοράς «Κοφίνου» σε 132kV.

Στην πόλη και περιοχή της Αμμοχώστου και της Λάρνακας προγραμματίζονται οι ακόλουθες μελέτες:

- Νέα Εναέρια Γραμμή Μεταφοράς «Βασιλικός - Μαρί - Κοφίνου» (Ribus Twin).
- Νέα Εναέρια Γραμμή Μεταφοράς «Κοφίνου - Αλάμπρα» (Ribus Twin).

Σχεδ. 7

ΝΕΑ ΕΡΓΑ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΠΟΥ ΕΚΤΕΛΕΣΤΗΚΑΝ
ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΠΕΝΤΕ ΧΡΟΝΙΑ

Περιοχή Πάφου

Στην πόλη και περιοχή της Πάφου έχουν εκπονηθεί και εγκριθεί οι ακόλουθες μελέτες:

- Μετακίνηση μέρους της Υπόγειας Διασύνδεσης Διπλού Κυκλώματος «Κολότσι - Αφροδίτη» και «Πισσούρι - Ξεροπόταμος» 132kV στο χώρο του Ξενοδοχείου Aphrodite Hills στην Πάφο.

Στην πόλη και περιοχή της Πάφου προγραμματίζονται οι ακόλουθες μελέτες:

- Μετακίνηση Διαζυγικού μετασχηματιστή από τον Υποσταθμό «Ανατολικό» στον Υποσταθμό «Ακουρός» (Rubus Twin).

Άλλες μελέτες

Έχουν ολοκληρωθεί επίσης οι ακόλουθες μελέτες:

- Δεκαετής πρόγραμμα Ανάπτυξης Συστήματος Μεταφοράς 2016-2025.

Προγραμματίζονται επίσης οι ακόλουθες μελέτες:

- Δεκαετής πρόγραμμα Ανάπτυξης Συστήματος Μεταφοράς 2017-2026.
- Συνεχής Μοντελοποίηση Συστήματος Μεταφοράς και Εξοπλισμού και Ανάλυση Συστήματος.
- Μελέτη εξέτασης της Αξιοπιστίας του Συστήματος Μεταφοράς για το καλοκαίρι του 2016.

Όλες οι μελέτες του Δικτύου Μεταφοράς γίνονται σε συνεργασία με τον Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου (ΔΣΜΚ) που είναι άμεσα υπεύθυνος για τη λειτουργία και την ανάπτυξη του Συστήματος Μεταφοράς.

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

Μέσα στα πλαίσια εφαρμογής Περιβάλλοντος Διαχείρισης Έργων σε όλο το φάσμα εργασιών των Δικτύων, έγινε προγραμματισμός, παρακολούθηση και διαχείριση όλων των εργασιών συντήρησης του Δικτύου Μεταφοράς, ως ένα ενιαίο μεγάλο ετήσιο έργο των Δικτύων. Το ποσοστό υλοποίησης ανήλθε στο 77%.

ΤΟΜΕΑΣ ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

Ο Τομέας Δομικών Έργων υπάγεται στην Επιχειρηματική Μονάδα Δικτύων αλλά πέραν τούτου ασχολείται με το σύνολο των Οικοδομικών και Τεχνικών Έργων της ΑΗΚ, όπως Έργα Δικτύων (Μεταφοράς και Διανομής ηλεκτρικής ενέργειας), Έργα Ανάπτυξης Παραγωγής, κτιρίων και συντηρήσεις όλων των υποδομών της ΑΗΚ.

Έργα Μεταφοράς

Ο Τομέας Δομικών Έργων μετέχει σε όλα τα αναπτυξιακά έργα μεταφοράς (κτίρια Υποσταθμών, πυλώνες εναέριων γραμμών) με την εκπόνηση Αρχιτεκτονικών/Στατικών μελετών, ετοιμασία σχεδίων και εγγράφων για έκδοση των σχετικών Αδειών, τις διαβουλεύσεις με Αρμόδιες Αρχές, ετοιμασία προδιαγραφών και εγγράφων για έκδοση διαγωνισμών, προϋπολογισμού δαπάνης του Έργου, έκθεση αξιολόγησης, επίβλεψη των δομικών εργασιών, διαχείριση των Συμβάσεων, των απαιτήσεων των εργολάβων και των τελικών λογαριασμών. Κατά την υπό επισκόπηση περίοδο ο Τομέας ασχολήθηκε με τα εξής έργα μεταφοράς:

- Ετοιμασία μελετών και σχεδίων για έκδοση διαγωνισμού για τον Υποσταθμό Μεταφοράς GIS στη Μονή.
- Εργασίες συντήρησης Υποσταθμών Μεταφοράς.
- Άλλες Εργασίες επέκτασης Υποσταθμών Μεταφοράς (μελέτη, επίβλεψη και διαχείριση Συμβολαίου).
- Επίβλεψη κατασκευής πυλώνων εναέριων γραμμών μεταφοράς υψηλής τάσης.
- Συντήρηση πυλώνων εναέριων γραμμών μεταφοράς.
- Μελέτη, ετοιμασία σχεδίων, προδιαγραφών και εγγράφων για εργασίες δομικής φύσης σε σχέση με την εγκατάσταση συστημάτων ασφαλείας σε Υποσταθμό Μεταφοράς.

Έργα Διανομής

Για τους Υποσταθμούς Διανομής έχουν ετοιμαστεί όλα τα απαραίτητα Έγγραφα/Σχέδια και έχουν εκδοθεί Διαγωνισμοί για τις κατασκευαστικές εργασίες ανέγερσης και συντήρησης. Η διαχείριση των Συμβολαίων για τα πιο πάνω Έργα, γίνεται από τον Τομέα Δομικών Έργων.

Επίσης υπό την εποπτεία του Τομέα Δομικών Έργων εκτελέστηκαν διάφορες οικοδομικές εργασίες, όπως:

- Ανέγερση Υποσταθμών Διανομής.
- Συντήρηση Υποσταθμών Διανομής και Αποθηκών.
- Επίβλεψη συνεργείων της ΑΗΚ για εργασίες συντήρησης Υποσταθμών Διανομής.

Ηλεκτροπαραγωγοί Σταθμοί

Ηλεκτροπαραγωγός Σταθμός Βασιλικού

Κατά το 2015, εκπονήθηκαν προμελέτες και ετοιμάστηκαν σχέδια, σε συντονισμό με την Επιχειρηματική Μονάδα Παραγωγής και Προμήθειας, σε σχέση με τα έργα υποδομής για τη χρήση φυσικού αερίου αντί συμβατικών καυσίμων.

Επιχειρηματική Μονάδα Δικτύων

Ο Τομέας επιπρόσθετα παρείχε εξειδικευμένες υπηρεσίες σε ό,τι αφορά οικοδομικές εργασίες συντήρησης (αξιολόγηση ζημιών, συγγραφή τεχνικών προδιαγραφών, έκδοση διαγωνισμών και επίβλεψη εργολάβων).

Ηλεκτροπαραγωγός Σταθμός Δεκέλειας

Μέσα στο 2015, σε συνεργασία με την Επιχειρηματική Μονάδα Παραγωγής και Προμήθειας εκδόθηκε και κατακυρώθηκε ο διαγωνισμός για την κατασκευή Μονάδας Απονίτρωσης των Καυσαερίων για τις τρεις Μηχανές Εσωτερικής Καύσης (ΜΕΚ 1).

Επίσης ο Τομέας παρείχε εξειδικευμένες υπηρεσίες σε ό,τι αφορά οικοδομικές εργασίες, αποκατάστασης ζημιών από ανεμοθύελλα, εγκατάσταση μεγάλης αντλίας πυρόσβεσης για άντληση θαλάσσιου νερού, κ.ά.

Ηλεκτροπαραγωγός Σταθμός Μονής

Ο Τομέας Δομικών Έργων σε συνεργασία με την Επιχειρηματική Μονάδα Παραγωγής και Προμήθειας εξασφάλισε θετική Περιβαλλοντική Γνωμάτευση για την κατεδάφιση των έξι ατμοστρόβιλων.

Μέσα στο 2015, ετοίμασε τη μελέτη, τα σχέδια και τα έγγραφα για την έκδοση και κατακύρωση του σχετικού διαγωνισμού για την ανέγερση του Κέντρου Ελέγχου του Ηλεκτροπαραγωγού Σταθμού Μονής (Μονάδες Αεριοστρόβιλων). Οι κατασκευαστικές εργασίες άρχισαν τέλος του έτους και η διάρκεια θα είναι έξι μήνες. Επίσης σχεδιάστηκε και ανεγέρθηκε νέος Υποσταθμός Διανομής εντός του Ηλεκτροπαραγωγού Σταθμού και συντηρήθηκαν οι τρεις δεξαμενές πετρελαίου που τροφοδοτούν τους τέσσερις αεριοστρόβιλους.

Συντήρηση και βελτιώσεις Ηλεκτροπαραγωγών Σταθμών

Ο Τομέας Δομικών Έργων παρείχε την αναγκαία υποστήριξη για τις εργασίες συντήρησης και βελτιώσεων στους Ηλεκτροπαραγωγούς Σταθμούς Δεκέλειας, Βασιλικού και Μονής. Ετοιμάζεται Συμβόλαιο Πολυετούς Διάρκειας ολοκληρωμένης διαχείρισης των εργασιών συντήρησης για τους υπό αναφορά Σταθμούς.

Επίσης εκπονείται μελέτη, γίνεται ετοιμασία σχεδίων, προδιαγραφών και εγγράφων για εργασίες δομικής φύσης σε σχέση με την εγκατάσταση συστημάτων ασφαλείας στους Ηλεκτροπαραγωγούς Σταθμούς.

Περιφερειακά Γραφεία και άλλα Κτίρια

Ο Τομέας Δομικών Έργων μετέχει στη δημιουργία νέων κτιρίων, στη διαμόρφωση νέων χώρων σε υφιστάμενα κελύφη, στη

διατήρηση και συντήρηση υφιστάμενων κτιρίων. Εκπονεί τις Αρχιτεκτονικές/Στατικές μελέτες, ετοιμάζει τα σχέδια και τα έγγραφα για έκδοση των σχετικών Αδειών, διαβουλεύεται με τις Αρμόδιες Αρχές, ετοιμάζει τις προδιαγραφές και τα έγγραφα για έκδοση διαγωνισμών, προϋπολογισμού δαπάνης του Έργου, έκθεση αξιολόγησης, αναλαμβάνει την επίβλεψη των δομικών εργασιών, τη διαχείριση των Συμβάσεων, των απαιτήσεων των εργολάβων και των τελικών λογαριασμών. Κατά την υπό επισκόπηση περίοδο ο Τομέας ασχολήθηκε με τα εξής έργα:

- Μεταστέγαση σε νέο χώρο του Κέντρου Εξυπηρέτησης Πελατών Λινόπετρας στη Λεμεσό.
- Μεταστέγαση του Κέντρου Εξυπηρέτησης Πελατών Στροβόλου στα Κεντρικά Γραφεία.
- Διαμόρφωση του Εφεδρικού Κέντρου Ανάκαμψης Συστημάτων Πληροφορικής, Τεχνολογίας, Ηλεκτρονικών Συστημάτων και Τηλεπικοινωνιών της ΑΗΚ στον Η/Σ Βασιλικό.
- Ολοκληρώθηκε η μελέτη αισθητικής και ενεργειακής αναβάθμισης των Περιφερειακών Γραφείων Λεμεσού. Ετοιμάστηκαν τα αναγκαία έγγραφα, προδιαγραφές και σχέδια για έκδοση του σχετικού διαγωνισμού.
- Ολοκληρώθηκε η μελέτη για τη συντήρηση/αποκατάσταση του διατηρητέου κτιρίου παρά τον Υποσταθμό «Παλιό Μηχανοστάσιο» στη Λεμεσό. Ετοιμάστηκαν τα αρχιτεκτονικά κατασκευαστικά σχέδια.
- Μελέτη και έκδοση διαγωνισμού ανακαίνισης των χώρων υγιεινής των Περιφερειακών Γραφείων Λεμεσού.
- Παροχή τεχνικής υποστήριξης στις Διευθύνσεις των Περιφερειακών Γραφείων για τρέχοντα θέματα.
- Μελέτη εξοικονόμησης πόρων και βελτίωση λειτουργικότητας των υφιστάμενων και ενοικιαζόμενων χώρων. Μελέτη μεταστέγασης των Περιφερειακών Γραφείων της Λάρνακας, με την ανέγερση ιδιόκτητου κτιρίου.
- Διαχείριση Τελικών Λογαριασμών, απαιτήσεων Συμβούλων Μελετητών και Εργολάβων των Περιφερειακών Γραφείων της Πάφου.

Σε εξέλιξη επίσης βρίσκονται οι μελέτες για τα πιο κάτω Έργα:

- Ο σχεδιασμός του Κέντρου Ελέγχου Συστήματος Διανομής στο κτίριο των Κεντρικών Γραφείων.
- Ο σχεδιασμός του Κέντρου των Συστημάτων Πληροφορικής, Τεχνολογίας, Ηλεκτρονικών Συστημάτων και Τηλεπικοινωνιών της ΑΗΚ στα Κεντρικά Γραφεία.

Διεύθυνση Ιδιοκτήτη Συστήματος Διανομής

Η Διεύθυνση Ιδιοκτήτη Συστήματος Διανομής (ΙΣΔ) ασχολείται με όλο το φάσμα των εργασιών που αφορούν την επέκταση, ενδυνάμωση και συντήρηση του Ηλεκτρικού Δικτύου Διανομής καθώς επίσης και του Δικτύου Τηλεπικοινωνιών με στόχο ώστε να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες της Αρχής Ηλεκτρισμού και γενικότερα στις ανάγκες και απαιτήσεις της οικονομίας και κοινωνίας του τόπου.

Κατασκευές

Τα έργα ανάπτυξης του Δικτύου Διανομής διενεργούνται και παρακολουθούνται από τα αρμόδια τμήματα των Περιφερειακών Γραφείων.

Τα δαπανηθέντα ποσά των κατασκευαστικών εργασιών για την επέκταση και ανάπτυξη του Συστήματος Διανομής ανήλθαν κατά το 2015 σε €15 εκ. περίπου, που αντιστοιχούν σε υλοποίηση 2 766 κατασκευαστικών φακέλων/μελετών.

Συγκεκριμένα το 2015 τοποθετήθηκαν 131 χιλιόμετρα εναέριες γραμμές Μέσης Τάσης και Χαμηλής Τάσης και 153 χιλιόμετρα υπόγεια καλώδια Μέσης Τάσης και Χαμηλής Τάσης και εγκαταστάθηκαν 151 εναέριοι μετασχηματιστές και 44 Υποσταθμοί Διανομής.

Συντήρηση

Στα πλαίσια εφαρμογής Περιβάλλοντος Διαχείρισης Έργων σε όλο το φάσμα εργασιών των Δικτύων, έγινε προγραμματισμός, παρακολούθηση και διαχείριση όλων των εργασιών συντήρησης του Δικτύου Διανομής, ως ένα ενιαίο ετήσιο έργο της Διεύθυνσης Ιδιοκτήτη Συστήματος Διανομής.

Για τη συντήρηση του Δικτύου Χαμηλής Τάσης το 2015 πραγματοποιήθηκαν περιπολίες και κλαδεύματα εναέριων γραμμών Χαμηλής Τάσης συνολικού μήκους 3 875 χιλιόμετρα. Για τη συντήρηση των Εναέριων Γραμμών Δικτύου Μέσης Τάσης πραγματοποιήθηκαν περιπολίες γραμμών Μέσης Τάσης συνολικού μήκους 5 609 χιλιόμετρα, κλαδεύματα και καθαρισμός ποώδους βλάστησης κατά μήκος εναέριων γραμμών Μέσης Τάσης συνολικού μήκους 5 774 χιλιόμετρα. Επίσης ελέγχθηκαν 692 και επιδιορθώθηκαν 199 γειώσεις εξοπλισμού και έγινε συντήρηση απλού εξοπλισμού σε άλλες 196 περιπτώσεις.

Όσον αφορά τη συντήρηση Υποσταθμών Διανομής, ολοκληρώθηκε η μονοετής συντήρηση 1 542 Υποσταθμών Διανομής, η διετής συντήρηση 828 Υποσταθμών Διανομής και η δεκαετής συντήρηση 239 Υποσταθμών Διανομής.

Τεχνολογία, Προδιαγραφές & Κώδικας Πρακτικής

Ανάμεσα στις αρμοδιότητες της Διεύθυνσης ΙΣΔ είναι και η παρακολούθηση των εξελίξεων της τεχνολογίας, του ηλεκτρολογικού εξοπλισμού διανομής, η συγγραφή και επικαιροποίηση Τεχνικών Προδιαγραφών για όλο τον εξοπλισμό

και τα υλικά του Δικτύου Διανομής. Επίσης, αρμοδιότητα της Διεύθυνσης είναι η ετοιμασία Κωδίκων Πρακτικής και Μεθόδων Κατασκευών καθώς και Τεχνικών Οδηγιών και Διαδικασιών του Δικτύου Διανομής.

Οι Τεχνικές Προδιαγραφές αναθεωρούνται συνεχώς λόγω αλλαγών στα Διεθνή Πρότυπα ή λόγω βελτιώσεων στην τεχνολογία ή αλλαγών στη χρήση των υλικών. Υπάρχουν συνολικά 266 εγκεκριμένες τεχνικές προδιαγραφές που αφορούν 1 731 υλικά, 55 τεχνικές οδηγίες και 27 διαδικασίες του δικτύου διανομής. Το 2015 έχουν αναθεωρηθεί 30 Τεχνικές Προδιαγραφές.

Παράλληλα, η Διεύθυνση ΙΣΔ παρέχει τεχνική υποστήριξη σε θέματα συνεργασίας με στρατηγικούς συνεργάτες και σε θέματα σύνδεσης παραγωγών ΑΠΕ και άλλης διεσπαρμένης παραγωγής στο Δίκτυο Διανομής.

Διαχείριση Εφοδιαστικής Αλυσίδας

Η Διεύθυνση ΙΣΔ για ικανοποίηση των αναγκών για επέκταση, αναβάθμιση και συντήρηση του Δικτύου Διανομής διατηρεί αποθέματα υλικών και εξοπλισμού.

Η ενοποιημένη Εφοδιαστική Αλυσίδα της Διανομής, αποτελείται από την Ομάδα Διαχείρισης Υλικών Διανομής, την Κεντρική Αποθήκη Διανομής και τις Περιφερειακές Αποθήκες.

Η λειτουργία της Κεντρικής Αποθήκης Διανομής και του κεντροποιημένου συστήματος αναπλήρωσης αποθεμάτων από τη Διεύθυνση ΙΣΔ συνέβαλε ουσιαστικά στη μείωση των συσσωρευμένων αποθεμάτων υλικών Διανομής που διατηρεί η ΑΗΚ. Το απόθεμα ρυθμίζεται πλέον δυναμικά βασισμένο πάντα στις ανάγκες για υλικά διανομής των τελευταίων 12 μηνών.

Συνολικά, η αξία των Αποθεμάτων Υλικών Διανομής (Κεντρική Αποθήκη, Περιφερειακές Αποθήκες και Κέντρο Ελέγχου Επιδιόρθωσης Μετρητών) στις 31/12/2015 ανέρχεται στα €16.624.995.

Αξιολόγηση Προσφορών και Διαχείριση Συμβολαίων

Κατά τη διάρκεια του 2015 η Διεύθυνση ΙΣΔ συμμετείχε στις αξιολογήσεις 4 διεθνών διαγωνισμών μεγάλης δαπάνης και 35 διαγωνισμών μικρής δαπάνης και διαχειρίστηκε 49 συμβόλαια προμήθειας υλικών, 4 συμβόλαια παροχής υπηρεσιών και 19 συμβόλαια έργων, τα οποία αφορούσαν έργα μικρής και μεγάλης δαπάνης καθώς και την προμήθεια υλικών και υπηρεσιών.

Για τα εν λόγω συμβόλαια διεξάγεται ποιοτικός έλεγχος των υλικών με βάση Ευρωπαϊκά και Διεθνή Πρότυπα, γίνονται δοκιμές τύπου και σχεδιασμού σε ανεξάρτητα εργαστήρια δοκιμών και δοκιμές ρουτίνας και αποδοχής στα εργοστάσια των κατασκευαστών και έλεγχος των υλικών κατά την παραλαβή τους στις αποθήκες, καθώς και δοκιμές στο δίκτυο.

Επιχειρηματική Μονάδα Δικτύων

Περιφερειακά Γραφεία – Τμήμα Κατασκευών & Συντήρησης (ΙΣΔ)

Τα Τμήματα Κατασκευών και Συντήρησης του Δικτύου Διανομής των Περιφερειακών Γραφείων της ΑΗΚ, υπάγονται στη Διεύθυνση ΙΣΔ.

Επιδίωξη των Περιφερειακών Γραφείων (ΙΣΔ) είναι η όσο το δυνατό καλύτερη προσφορά υπηρεσιών στους καταναλωτές με απώτερο στόχο την αδιάλειπτη, αξιόπιστη και ποιοτική παροχή ηλεκτρικού ρεύματος.

Οι ασχολίες της Διεύθυνσης ΙΣΔ σε επίπεδο Περιφερειακού Γραφείου περιλαμβάνουν την επέκταση, ενδυνάμωση, βελτίωση και συντήρηση του δικτύου διανομής, την εγκατάσταση εναερίων γραμμών, την κατασκευή εναερίων και υπόγειων παροχών για σκοπούς σύνδεσης καταναλωτών, την εγκατάσταση μετρητών, την τοποθέτηση/συνένωση καλωδίων, την κατασκευή και ενεργοποίηση Υποσταθμών διανομής, την παρακολούθηση και επίβλεψη εργασιών εργολάβων εκτέλεσης έργων διανομής, την εγκατάσταση Οδικού Φωτισμού σε νέες αναπτύξεις ή επεκτάσεις δικτύου, τις διακοπές και επανασυνδέσεις καταναλωτών κατ' εντολή του Διαχειριστή Συστήματος Διανομής.

Σε επίπεδο Περιφερειακού Γραφείου, η Διεύθυνση ΙΣΔ έχει επίσης την ευθύνη για τον εντοπισμό, τη διερεύνηση και την αποκατάσταση βλαβών. Επιπλέον τα Περιφερειακά Γραφεία (ΙΣΔ) αναλαμβάνουν τη Μονοετή/Διετή συντήρηση Υποσταθμών διανομής, τη συντήρηση του εναερίου δικτύου διανομής, τα κλαδεύματα και τον έλεγχο και επιδιόρθωση γειώσεων, καθώς επίσης γίνεται διαχείριση του στόλου οχημάτων σε τοπικό επίπεδο.

Συστήματα Ηλεκτρονικής και Τηλεπικοινωνιών

Ο τομέας Ηλεκτρονικής και Τηλεπικοινωνιών ασχολείται με το σχεδιασμό, εγκατάσταση, λειτουργία, συντήρηση, επιδιόρθωση και αναβάθμιση των Συστημάτων Ηλεκτρονικής, Τηλεπικοινωνιών, Πυρανίχνευσης, Πυρόσβεσης και Προστατευτικής Ασφάλειας, τη διαχείριση των Στρατηγικών Συνεργασιών στις Τηλεπικοινωνίες, καθώς και με την τεχνική υποστήριξη άλλων Μονάδων της ΑΗΚ και του ΔΣΜΚ.

Σχετικά με τις εργασίες που διεκπεραιώθηκαν κατά το 2015, αναφέρονται συνοπτικά τα ακόλουθα:

- Το Δίκτυο Οπτικών Ινών της ΑΗΚ διασυνδέει τους Υποσταθμούς Μεταφοράς, τους Ηλεκτροπαραγωγούς Σταθμούς, τα Γραφεία, τις Αποθήκες και άλλα υποστατικά της Αρχής. Κατά το 2015, το Δίκτυο Οπτικών Ινών επεκτάθηκε σε ακόμη δύο σημεία, ενώ παράλληλα συνεχίστηκε η τεχνική υποστήριξη του με την επιδιόρθωση βλαβών όπου χρειάστηκε. Μετά από διαγωνισμό υπογράφηκε τριετές συμβόλαιο με ιδιωτική εταιρεία για υποστήριξη της ΑΗΚ σε εργασίες ελέγχου και συνένωσης οπτικών καλωδίων. Επίσης, συνεχίστηκε η παροχή κυκλωμάτων οπτικών ινών στους δύο Στρατηγικούς

Συνεργάτες της ΑΗΚ στις τηλεπικοινωνίες, τις εταιρείες Primetel και Cablenet.

- Το Τηλεπικοινωνιακό Σύστημα Οπτικών Ινών SDH/PDH, διασυνδέει μέσω ψηφιακών πολυπλεκτών τις εγκαταστάσεις της ΑΗΚ, με σκοπό την εξυπηρέτηση των αναγκών των συστημάτων Τηλεέγχου και Διαχείρισης Ενέργειας, Τηλεπροστασίας Γραμμών Μεταφοράς, Τηλεφωνίας, Τηλεχειρισμού Φορτίου, Πληροφορικής και άλλων υπηρεσιών. Κατά το 2015, συνεχίστηκε η τεχνική υποστήριξη του συστήματος με την επιδιόρθωση βλαβών, τον προγραμματισμό νέων τηλεπικοινωνιακών καναλιών, κ.λπ. Παράλληλα προγραμματίστηκε η αναβάθμιση 5 μονάδων του συστήματος στις αρχές 2016.
- Το Τηλεπικοινωνιακό Σύστημα Οπτικών Ινών IP/MPLS είναι ένα γρήγορο τηλεπικοινωνιακό δίκτυο νέας γενιάς που εξυπηρετεί τις ανάγκες μεταφοράς δεδομένων της ΑΗΚ μέσω του ιδιόκτητου δικτύου οπτικών ινών. Κατά το 2015, συνεχίστηκε η τεχνική υποστήριξη του συστήματος, προγραμματίστηκαν νέα κανάλια κυρίως για τις ανάγκες των συστημάτων Πληροφορικής και ΣΤΗΔΕ και ξεκίνησαν οι εργασίες για την επέκταση του συστήματος στο υπό δημιουργία Κέντρο Ανάκαμψης της Αρχής.
- Το Τηλεπικοινωνιακό Σύστημα Οπτικών Ινών Metro/Ethernet κατά το 2015 επεκτάθηκε με την εγκατάσταση εξοπλισμού σε ακόμη 4 σημεία, για την εξυπηρέτηση των τηλεπικοινωνιακών αναγκών των συστημάτων Σύστημα Τηλεέγχου και Διαχείρισης Ενέργειας, Προστατευτικής Ασφάλειας, Τηλεφωνίας, Πληροφορικής κ.λπ. Ξεκίνησαν οι διαδικασίες για την αναβάθμιση της μονάδας Ελέγχου (NMS) του συστήματος.
- Το Σύστημα Τηλεέγχου και Διαχείρισης Ενέργειας (ΣΤΗΔΕ), το οποίο λειτούργησε το 1997, ελέγχει μέσω του Εθνικού Κέντρου Ελέγχου Ενέργειας (ΕΚΕΕ) και των Περιφερειακών Κέντρων Ελέγχου, τα συστήματα Παραγωγής, Μεταφοράς και Πρωτεύοντος Δικτύου Διανομής. Κατά το 2015, συνεχίστηκε η τεχνική υποστήριξη του ΣΤΗΔΕ με την παροχή τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών και την επιδιόρθωση και αναβάθμιση των Τηλετεματικών Μονάδων και άλλου εξοπλισμού. Στα πλαίσια του σχεδίου σταδιακής αναβάθμισης των παλαιών Τηλετεματικών Μονάδων, αναβαθμίστηκαν δύο μονάδες ενώ προγραμματίστηκε η αναβάθμιση άλλων τεσσάρων κατά το 2016.
- Το Σύστημα Τηλεχειρισμού Φορτίου (ΣΤΗΦΟΡ) χρησιμοποιείται για τη διαχείριση ελεγχόμενου φορτίου στις εγκαταστάσεις των καταναλωτών (θερμοσυσσωρευτές, κεντρικά συστήματα κλιματισμού, υδραντλίες, οδικός φωτισμός, κ.λπ.) χρησιμοποιώντας ως τηλεπικοινωνιακό μέσο το Δίκτυο Μεταφοράς και Διανομής. Κατά το 2015, συνεχίστηκε η τεχνική υποστήριξη με τη συντήρηση, επιδιόρθωση βλαβών, προγραμματισμό και λειτουργία του συστήματος. Επίσης, ξεκίνησε η διαδικασία για την αναβάθμιση του εξοπλισμού ζεύξης στον Υποσταθμό «Ανατολικό».

- Το Σύστημα Ασύρματης Επικοινωνίας M2M χρησιμοποιείται για την ασφαλισμένη επικοινωνία του εξοπλισμού του Εικονικού Σταθμού Παραγωγής, των Σταθμών Φόρτισης Ηλεκτρικών Οχημάτων, έξυπνων μετρητών ενέργειας και απομακρυσμένων τηλετελεματικών μονάδων του ΣΤΗΔΕ. Κατά το 2015 προστέθηκαν ακόμη 400 ελεγχόμενα σημεία.
- Συνεχίστηκαν οι εγκαταστάσεις συστημάτων Ασφαλείας, Ελεγχόμενης Πρόσβασης, Συναγερμού και Βιντεοπαρακολούθησης σε εγκαταστάσεις ψηλού κινδύνου. Οι εγκαταστάσεις συστημάτων περιλαμβάνουν Υποσταθμούς Μεταφοράς & Διανομής, Ηλεκτροπαραγωγούς Σταθμούς, Αποθήκες, Γραφεία και Κέντρα Εξυπηρέτησης Πελατών της ΑΗΚ.
- Εγκαταστάθηκαν νέα συστήματα Πυρανίχνευσης και Πυρόσβεσης σε υποστατικά της ΑΗΚ. Συνεχίστηκε η συντήρηση των υφιστάμενων συστημάτων Πυρανίχνευσης και Πυρόσβεσης.
- Συνεχίστηκε η υποστήριξη στα Τηλεφωνικά Συστήματα, στις διασυνδέσεις του υφιστάμενου τηλεφωνικού δικτύου και συστημάτων με το Κέντρο Τηλεξυπηρέτησης και στην εσωτερική τηλεπικοινωνιακή δικτύωση των τηλεφωνικών συστημάτων της ΑΗΚ.
- Για την υποστήριξη της Πολιτικής Άμυνας και ΚΥΠΣΕΑ συνεχίστηκαν οι έλεγχοι και τακτικές δοκιμές των Τηλεπικοινωνιακών Συνδέσεων με βάση τις οδηγίες και συστάσεις από τα αρμόδια Υπουργεία. Έγιναν ασκήσεις και επικαιροποιήθηκαν τα σχετικά σχέδια δράσης για υποστήριξη της Πολιτικής Άμυνας και Εθνικής Φρουράς.
- Ολοκληρώθηκε η δημιουργία του Κέντρου Ανάκαμψης Συστημάτων της ΑΗΚ.

Επιχειρηματική Μονάδα Δικτύων

Διεύθυνση Διαχειριστή Συστήματος Διανομής

Η Επιχειρηματική Μονάδα Δικτύων είναι με βάση την πρόσφατη αναθεώρηση της Κυπριακής Νομοθεσίας ο Ιδιοκτήτης του Δικτύου Μεταφοράς και ο Ιδιοκτήτης/Διαχειριστής του Δικτύου Διανομής. Οι ιδιαίτερες ευθύνες, δικαιώματα και υποχρεώσεις που αφορούν τον Διαχειριστή Συστήματος Διανομής (ΔΣΔ) και που απορρέουν από την Κυπριακή Νομοθεσία δημιουργούν ιδιαίτερες ανάγκες για βέλπιστα, αυστηρή και αποτελεσματική εφαρμογή τους προς όφελος των καταναλωτών και της οικονομίας. Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της Μονάδας είναι ότι ασχολείται με το εκ φύσεως μονοπωλιακό μέρος της εργασίας της ΑΗΚ που δημιουργεί την ανάγκη για ελεγχόμενη Ρύθμιση για να επιτυγχάνονται οι στόχοι που θέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση και το Κυπριακό Κράτος και αφορούν τη λειτουργία της αγοράς ηλεκτρισμού.

Η Επιχειρηματική Μονάδα Δικτύων διαχρονικά στοχεύει στις βέλτιστες τεχνολογικές λύσεις που θα προσφέρουν την πιο αξιόπιστη παροχή ηλεκτρισμού στο χαμηλότερο κόστος. Ειδικότερα τώρα με τη διείσδυση της διεσπαρμένης παραγωγής και την ανάπτυξη της δυνατότητας αμφίδρομης επικοινωνίας των καταναλωτών με τα σημεία ελέγχου του δικτύου μέσω σύγχρονης και αξιόπιστης τηλεπικοινωνιακής υποδομής, δημιουργούνται οι προϋποθέσεις και η ανάγκη ταυτόχρονα για μετεξέλιξη του δικτύου σε έξυπνο δίκτυο, με όλα τα οφέλη που προσφέρει.

Είναι ξεκάθαρο από τα πιο πάνω ότι έργο του Διαχειριστή Συστήματος Διανομής είναι η ανάπτυξη στα νέα δεδομένα και η αποδοτική λειτουργία του δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας στην Κύπρο και η διασφάλιση της διαφανούς και αμερόληπτης πρόσβασης στο δίκτυο, των καταναλωτών και γενικότερα όλων των χρηστών του δικτύου. Στοχεύει στην αξιόπιστη τροφοδοσία των καταναλωτών, στην ποιότητα της τάσης του ρεύματος, στη διαρκή βελτίωση της ποιότητας εξυπηρέτησης αλλά και την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς ηλεκτρισμού αφού σχεδόν όλοι οι Παραγωγοί, Προμηθευτές, Καταναλωτές και Παραγωγοκαταναλωτές είναι χρήστες του δικτύου διανομής.

Με βάση τις πρόνοιες της νομοθεσίας που είναι σε ισχύ οι εργασίες που εκτελούνται από τον ΔΣΔ αφορούν:

1. Την ικανοποίηση αιτημάτων των χρηστών

- Νέες Συνδέσεις Καταναλωτών και Παραγωγών.
- Αύξηση φορτίου υφιστάμενων καταναλωτών.
- Μετακινήσεις Δικτύου.

2. Την Ανάπτυξη του Δικτύου

- Ενισχύσεις, βελτιώσεις και εκσυγχρονισμός του Δικτύου.
- Κατασκευή Κέντρων Διανομής και το αναγκαίο δίκτυο διασύνδεσης.

3. Τις εργασίες Λειτουργίας και Χρήσης του Δικτύου Διανομής

- Λειτουργία του Δικτύου Διανομής.
- Εξυπηρέτηση των χρηστών δικτύου.
- Προσφορά επικουρικών υπηρεσιών.
- Καταμέτρηση των καταναλώσεων.
- Υποστήριξη του ΔΣΜΚ στη λειτουργία του Συστήματος δίδοντας όλα τα αναγκαία στοιχεία που είναι αναγκαία για τη λειτουργία του διασυνδεδεμένου ηλεκτρικού συστήματος στη χώρα μας.

4. Την ομαλή και αποδοτική λειτουργία της Αγοράς Ηλεκτρισμού στο επίπεδο της Διανομής

- Τη διαχείριση των πληροφοριών που διακινούνται στο διασυνδεδεμένο δίκτυο Διανομής με την εφαρμογή αρχιτεκτονικής έξυπνων δικτύων και έξυπνων μετρητών, προς όφελος όλων που συμμετέχουν στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας.
- Την εξυπηρέτηση της διεσπαρμένης παραγωγής με συστήματα συμψηφισμού μέτρησης, την πρόβλεψη της ζήτησης, κ.λπ.
- Την εξυπηρέτηση των καταναλωτών μέσα από συστήματα διαχείρισης της ζήτησης για βέλπιστα αξιοποίηση της υποδομής της Διανομής προς ικανοποίηση όλων των αναγκών των καταναλωτών με τον πιο οικονομικό τρόπο.
- Την προσφορά των αναγκαίων επικουρικών υπηρεσιών για αποτελεσματική λειτουργία όλων των ενεργών στοιχείων που είναι συνδεδεμένα στο δίκτυο Διανομής.

Στα πλαίσια του ρόλου ως Διαχειριστής Συστήματος Διανομής, η Επιχειρηματική Μονάδα Δικτύων κατά την υπό επισκόπηση περίοδο, μεταξύ άλλων:

- Διαχειρίστηκε τη διείσδυση των ακόλουθων Φωτοβολταϊκών Συστημάτων:

Φωτοβολταϊκά Συστήματα	Αριθμός Παραγωγών	Συνολική Εγκατεστημένη Ισχύς (kW)
Φ/Β Συστήματα Συμψηφισμού Μετρήσεων (Net Metering)	8 045	24 160
Φ/Β Συστήματα Αυτοπαραγωγής	47	1 930
Άλλα Συστήματα με τη μέθοδο αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας	1 914	50 458

- Διαχειρίστηκε την πρόταση GREEN+ που υποβλήθηκε από το Κυπριακό Κράτος και εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσα από το πρόγραμμα NER 300. Αποτελεί μια μεγαλεπήβολη πρόταση, που αν υλοποιηθεί ως έργο, θα αποτελέσει μια πρωτοπόρα εφαρμογή έξυπνων δικτύων και διάσπαρτης παραγωγής σε ευαίσθητες περιβαλλοντικά περιοχές, κυρίως στην περιοχή Τροόδους.
- Προώθησε την πιλοτική εφαρμογή έξυπνων μετρητών σε 3 000 καταναλωτές. Αναμένεται ότι μέσα στο 2016 θα εγκατασταθεί, σύστημα αυτόματης διαχείρισης έξυπνων μετρητών με ευρείες λειτουργίες. Το έργο βρίσκεται στο στάδιο κατακύρωσης προσφορών.
- Εγκατέστησε σημεία φόρτισης ηλεκτρικών αυτοκινήτων, με στόχο την ενίσχυση της διείσδυσης της ηλεκτροκίνησης στη χώρα μας. Για την υλοποίηση του έργου έχουν επιλεγεί 18 σημεία φόρτισης σε συνεργασία με Δήμους και Κοινοότητες. Κατά την υπό επισκόπηση περίοδο εγκαταστάθηκαν 16 φορτιστές. Επίσης εγκαταστάθηκε και τέθηκε σε λειτουργία ολόκληρο το σύστημα ελέγχου και παρακολούθησης των φορτιστών ηλεκτρικών οχημάτων. Το 2014 δημιουργήθηκε επίσης από την ΑΗΚ η Υπηρεσία E-Charge με σκοπό να παρέχει υπηρεσίες φόρτισης στους ιδιοκτήτες ηλεκτρικών οχημάτων σε Παγκύπρια βάση. Έχουν γίνει προτάσεις σε ενδιαφερόμενους για επέκταση της υποδομής φόρτισης με επιπρόσθετα σημεία στο Δήμο Λευκωσίας αλλά και εγκατάσταση φορτιστών ταχείας φόρτισης στους αυτοκινητόδρομους.
- Συμμετείχε στο ερευνητικό έργο: LIFE+ SmartPV, που σκοπεύει να βελτιστοποιήσει το σύστημα συμψηφισμού παραγωγής-κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας (net-metering) για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη (stakeholders). Στόχος είναι η καλύτερη - από άποψη κόστους και απόδοσης - αξιοποίηση της φωτοβολταϊκής τεχνολογίας, η μεγαλύτερη διείσδυση της στο εθνικό ηλεκτρικό δίκτυο και η έξυπνη διαχείριση της ζήτησης από τους καταναλωτές. Μέσα από το έργο, έχει δημιουργηθεί εργαλείο Πρόβλεψης της Παραγόμενης Ενέργειας από Φωτοβολταϊκά Συστήματα.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ SCADA/DMS (DISTRIBUTION MANAGEMENT SYSTEM)

Η ΑΗΚ, προχώρησε στην πρόσληψη Συμβούλων με σκοπό το σχεδιασμό και εκπόνηση ανοικτής διαγωνιστικής διαδικασίας για υλοποίηση ολοκληρωμένου συστήματος SCADA/DMS (Distribution Management System). Το Έργο θα περιλαμβάνει τόσο τον απαραίτητο εξοπλισμό και λογισμικά, όσο και την εγκαθίδρυση του Εθνικού Κέντρου Έλεγχου Διανομής (ΚΕΔ) τα οποία θα προσφέρουν στην Αρχή, ως Διαχειριστής του

Συστήματος Διανομής (ΔΣΔ), τα αναγκαία εργαλεία για την ολοκληρωμένη διαχείριση του δικτύου Διανομής, τόσο για τις καθημερινές εργασίες όσο και σε περιπτώσεις βλαβών.

ΜΕΛΕΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

Οι μελέτες ανάπτυξης του Δικτύου Διανομής διενεργούνται και παρακολουθούνται από τα αρμόδια τμήματα των Περιφερειακών Γραφείων.

Για σκοπούς επέκτασης και ανάπτυξης του συστήματος Διανομής συμπληρώθηκαν μέσα στο 2015 από τα Τμήματα Μελετών των Περιφερειών 3 304 μελέτες σε σύγκριση με 4 201 το 2014.

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΧΡΗΣΤΩΝ/ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Οι βασικές εργασίες του Τμήματος περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- Εξυπηρέτηση Χρηστών Δικτύου όσον αφορά τεχνικά θέματα ηλεκτρολογίας.
- Εξυπηρέτηση Χρηστών Δικτύου αναφορικά με την Ποιότητα Παροχής.
- Επιτόπια Διερεύνηση για σκοπούς σύνδεσης σε υφιστάμενο Δίκτυο Χαμηλής Τάσης.
- Προστασία Εισοδήματος/Έλεγχος ακρίβειας μετρητών/ Διερεύνηση Βλαβών σε μετρητές.
- Παράνομες επεμβάσεις/Κλοπές/Καταγραφές Ζημιών.
- Έλεγχος/Επανελέγχος ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων καταναλωτών και παραγωγών.
- Η συμμόρφωση με την κείμενη νομοθεσία σχετικά με τον έλεγχο, τη σύνδεση και τη διάθεση ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.
- Η συμμόρφωση των όρων πρόσβασης και χρήσης του δικτύου διανομής και των Κανόνων Αγοράς σχετικά με το Δίκτυο Διανομής.
- Ενημέρωση Τμήματος Λειτουργίας για προβλήματα στο Δίκτυο Διανομής.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΔΙΚΤΥΟΥ - ΓεωΔιαΣ (GIS)

Το Γεωγραφικό Διαχειριστικό Σύστημα Δεδομένων Δικτύου, με κεντρικό πυρήνα το εταιρικό σύστημα GIS, αποτελεί την υποδομή μέσα από την οποία γίνεται η δυναμική διαχείριση της Ανάπτυξης, Ενεργοποίησης, Λειτουργίας του διασυνδεδεμένου δικτύου και των Συνδέσεων σε αυτό (Planning, Energisation, Operation, Connections).

Επιχειρηματική Μονάδα Δικτύων

Η ενημέρωση του δικτύου στο GIS γίνεται επιτακτικά μέσα από συνεχή και συστηματική εργασία των τεχνικών τμημάτων σε όλο το φάσμα του δικτύου, διασφαλίζοντας τη δυναμικότητα και ηλεκτρική του λειτουργία. Με τη λειτουργία των συστημάτων του GIS σε πλήρως αποδοτικούς ρυθμούς διεκπεραιώνεται ημερησίως μεγάλος όγκος καταχώρησης δεδομένων εύκολα και γρήγορα.

Η εργασία διεκπεραιώνεται μέσω αυστηρών διαδικασιών λειτουργίας του ΓεωΔιαΣ, πιστοποίησης και ελέγχου της ποιότητας ενημέρωσης των δεδομένων του Δικτύου και αυστηρού συστήματος διαχείρισης της ροής των εργασιών.

Ολοκληρώθηκε η ενημέρωση του Δικτύου Μέσης Τάσης και των Υποσταθμών του συστήματος Διανομής. Συνεχίζεται με εντατικούς ρυθμούς η εργασία αποτύπωσης και ενημέρωσης του Δικτύου Χαμηλής Τάσης τόσο του εναερίου όσο και του υπογείου συστήματος Διανομής. Επίσης, έγινε ενημέρωση στο GIS της σύνδεσης με το δίκτυο του 15% περίπου των πελατών, εργασία η οποία συνεχίζεται. Επιπρόσθετα, γίνεται συστηματική εργασία ενημέρωσης όλων των εγκαταστάσεων Φωτοβολταϊκών Συστημάτων όσον αφορά τα τεχνικά/λειτουργικά χαρακτηριστικά, το υποστατικό και τη σύνδεση τους με το δίκτυο. Εν μέσω ειδικών εφαρμογών το GIS διέπει επίσης τις αιτήσεις που παραλαμβάνει η ΑΗΚ, τις απόψεις προς κυβερνητικές υπηρεσίες και τη διαδικασία εγκαθίδρυσης νέων Υποσταθμών διανομής.

Για το Σύστημα Μεταφοράς καταχωρήθηκαν όλοι οι χώροι των Υποσταθμών Μεταφοράς μαζί με τα κτίρια ελέγχου, η πορεία και τα κυκλώματα των εναερίων γραμμών και υπογείων καλωδίων μαζί με όλες τις συνδέσεις. Συνεχίζεται με εντατικούς ρυθμούς ο εμπλουτισμός των διαφόρων μερών του συστήματος Μεταφοράς που αποτελούν Εναέριο Δίκτυο, Υπόγειο Δίκτυο και Υποσταθμοί.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ

Όλες οι δραστηριότητες των Περιφερειακών Γραφείων, πλην της Προμήθειας, υπάγονται στην Επιχειρηματική Μονάδα Δικτύων και σκοπό έχουν την παροχή υπηρεσιών που σχετίζονται με όλο το φάσμα του δικτύου. Επιδίωξη των Περιφερειακών Γραφείων είναι η όσο το δυνατό καλύτερη προσφορά υπηρεσιών στους πελάτες με απώτερο στόχο την αδιάλειπτη και αξιόπιστη ποιοτική παροχή ηλεκτρικού ρεύματος και τη σύνδεση νέων καταναλωτών.

Για καλύτερη και ποιοτικότερη εξυπηρέτηση των πελατών, τα Περιφερειακά Γραφεία είναι πιστοποιημένα στο Σύστημα Διαχείρισης Ποιότητας ISO9001 και είναι δεσμευμένες έναντι

της ΠΑΕΚ, να τηρούν Χάρτη του Πελάτη με εγγυημένες υπηρεσίες.

Τα Περιφερειακά Γραφεία της ΑΗΚ είναι τα πιο κάτω:

- Περιφέρεια Λευκωσίας - Κερύνειας - Μόρφου.
- Περιφέρεια Λεμεσού.
- Περιφέρεια Αμμοχώστου - Λάρνακας.
- Περιφέρεια Πάφου.

Τα Περιφερειακά Γραφεία είναι οργανωμένα στα ακόλουθα Τμήματα που υπάγονται στις τρεις διευθύνσεις των Δικτύων:

- Μελέτες / Προγραμματισμός / Όροι Σύνδεσης (ΔΣΔ).
- Εξυπηρέτηση Χρηστών/Επιθεώρηση Εγκαταστάσεων (ΔΣΔ).
- Κατασκευές & Συντήρηση (ΙΣΔ).
- Συντήρηση Υποσταθμών (ΙΣΜ).

Στα Περιφερειακά Γραφεία δραστηριοποιείται επίσης η Προμήθεια η οποία είναι υπόλογη στον Διευθυντή Προμήθειας.

Τμήμα Μελετών & Προγραμματισμού

Το Τμήμα Μελετών αποτελείται από τον Τομέα Μελετών/ Προγραμματισμού και την έκδοση Όρων Σύνδεσης. Η κύρια εργασία του Τομέα Μελετών είναι η διαχείριση αιτήσεων καταναλωτών ή παραγωγών για σύνδεση στο Δίκτυο και όλες οι συνεπαγόμενες εργασίες μελέτης, εξασφάλιση κυβερνητικών εγκρίσεων και συγκαταθέσεων και η έκδοση όρων.

Τμήμα Κατασκευών & Συντήρησης

Το Τμήμα Κατασκευών & Συντήρησης αποτελείται από τους πιο κάτω τομείς:

- Τον Τομέα Υπογείων Κατασκευών που ασχολείται με την επέκταση και βελτίωση του Υπογείου Δικτύου Διανομής καθώς και την κατασκευή υπογείων παροχών σε υποστατικά.
- Τον Τομέα Εναερίων Κατασκευών που ασχολείται με την επέκταση, βελτίωση και συντήρηση του Εναερίου Δικτύου Διανομής, τη συντήρηση του Δικτύου Μεταφοράς καθώς και την κατασκευή εναερίων παροχών, εγκατάσταση μετρητών και την κατασκευή δικτύου Οδικού Φωτισμού.
- Τον Τομέα Συνεργείων Επιφυλακής που επιλαμβάνεται όλες τις άμεσες βλάβες και παράπονα των καταναλωτών επί εικοσιτετράωρου βάσεως που σχετίζονται με το Δίκτυο.

Διεύθυνση Μη Ρυθμιζόμενων

Δραστηριοτήτων

Με βάση τη Ρυθμιστική Απόφαση της ΡΑΕΚ 04/2014, για τον Λειτουργικό Διαχωρισμό των Δραστηριοτήτων της ΑΗΚ, η Αρχή έχει προχωρήσει στη σύσταση της Διεύθυνσης Μη Ρυθμιζόμενων Δραστηριοτήτων, η οποία θα περιλαμβάνει όλες τις μη-ρυθμιζόμενες Δραστηριότητες της ΑΗΚ. Οι Μη-Ρυθμιζόμενες Δραστηριότητες θα διαχωρίζονται λειτουργικά από τις Βασικές Ρυθμιζόμενες Δραστηριότητες της ΑΗΚ, κατά τρόπο ξεκάθαρο και η κοστολόγησή τους γίνεται ξεχωριστά, για κάθε μια από τις υπηρεσίες αυτές κατά τρόπο δίκαιο και διαφανή.

Οι Μη-Ρυθμιζόμενες Δραστηριότητες της ΑΗΚ θα περιλαμβάνουν ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, μεταξύ άλλων, τον Έλεγχο Εσωτερικών Ηλεκτρολογικών

Εγκαταστάσεων, τη Μονάδα Αφαλάτωσης στο Βασιλικό, τη Συντήρηση Οδικού Φωτισμού, τη Διακρίβωση Μετρητών από το ΚΕΕΜ (MRTC), τη μελέτη, προμήθεια και Εγκατάσταση Φωτοβολταϊκών Συστημάτων για τρίτους, άλλες εργολαβίες π.χ. τοποθέτηση καλωδίων για τρίτους ή συντήρηση εγκαταστάσεων τρίτων, τη χρήση/εκμετάλλευση Τηλεπικοινωνιακής Υποδομής για άλλη εμπορική δραστηριότητα από τη χρήση για τις ανάγκες του ενεργειακού δικτύου, την Παροχή Ενεργειακών Υπηρεσιών μέσω της ESCO ΑΗΚ Ltd, τη λειτουργία του ΦΒ Πάρκου στο Τσέρι, καθώς και οποιεσδήποτε άλλες μη-ρυθμιζόμενες δραστηριότητες. Ο Διευθυντής Μη Ρυθμιζόμενων Δραστηριοτήτων θα υπάγεται διοικητικά στον Γενικό Διευθυντή της ΑΗΚ.

Διεύθυνση

Εσωτερικού Ελέγχου

Ο εσωτερικός έλεγχος της ΑΗΚ διενεργείται από τη Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου.

Η Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου εποπτεύεται από την Επιτροπή Ελέγχου του Διοικητικού Συμβουλίου της ΑΗΚ, η οποία αποτελείται από τον Πρόεδρο και δύο Μέλη. Με βάση τον Λειτουργικό Διαχωρισμό των δραστηριοτήτων της ΑΗΚ, η Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου υπάγεται στο Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής.

Ο ρόλος της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου είναι:

1. Διαβεβαιωτικού Χαρακτήρα

Διαβεβαιώνει την Επιτροπή Ελέγχου, το Γενικό Διευθυντή και τις Διευθύνσεις των Μονάδων/Περιφερειών/Ηλεκτροπαραγωγών Σταθμών κατά πόσο:

- Οι Κανονισμοί
- Οι Οδηγίες
- Οι Διαδικασίες
- Οι Αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου και της Διεύθυνσης
- Η Νομοθεσία περί ΑΗΚ κ.ά.

Εφαρμόζονται έγκαιρα και ορθά.

2. Συμβουλευτικού Χαρακτήρα

Προβαίνει σε εισηγήσεις οι οποίες σκοπό έχουν:

- Να βελτιώνουν τις διαδικασίες και τις λειτουργίες του Οργανισμού
- Να προσθέτουν αξία στον Οργανισμό
- Τη συστηματική προσέγγιση για την αποτίμηση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας της διαχείρισης κινδύνων

ΚΥΡΙΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2015

Παραλαβή καυσίμων

Λειτουργοί της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου παρακολούθησαν σε 84 περιπτώσεις στους Ηλεκτροπαραγωγούς Σταθμούς Βασιλικού και Δεκέλειας, τη διαδικασία παραλαβής μαζούτ, δειγματοληψίας και υπολογισμού των ποσοτήτων που παραλήφθηκαν.

Σε όλες τις περιπτώσεις ακολουθήθηκε η ενδεδειγμένη διαδικασία και δεν προέκυψε οτιδήποτε για αναφορά.

Πληρωμές καυσίμων και υπολογισμός μηνιαίας μέσης σταθμικής τιμής

Ο έλεγχος έγινε με ικανοποιητικά αποτελέσματα για όλες τις πληρωμές καυσίμων και στον υπολογισμό της μηνιαίας μέσης σταθμικής τιμής καυσίμων.

Επιπρόσθετα, πραγματοποιήθηκαν προγραμματισμένοι και απροειδοποίητοι έλεγχοι, καθώς επίσης και έλεγχοι σε δειγματοληπτική βάση που αφορούν τα πιο κάτω:

- Ταμεία και Μικρό Ταμείο
- Έλεγχος Αποθηκών
- Έκδοση όρων παροχής ηλεκτρικής ενέργειας
- Αναφορές για επεμβάσεις και ζημιές σε μετρητές και ασφαλειοφορείς
- Καθυστερημένοι λογαριασμοί ηλεκτρικής ενέργειας
- Τοπικοί Διαγωνισμοί
- Πίνακες Διαγωνισμών για την προμήθεια εξοπλισμού, υλικών και παροχή υπηρεσιών

Τα αποτελέσματα των ελέγχων κρίνονται γενικά ικανοποιητικά και εκεί όπου ήταν αναγκαίο έγιναν οι δέουσες συστάσεις και εισηγήσεις για βελτίωση των διαδικασιών που πρέπει να ακολουθούνται.

Οι πιο πάνω έλεγχοι, κάλυψαν όλες τις δραστηριότητες της ΑΗΚ σε παγκύπρια βάση.

Διεύθυνση Γραφείου

Γενικής Διεύθυνσης

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Ευθύνη του Τμήματος Δημοσίων Σχέσεων του Οργανισμού είναι ο καταρτισμός ολοκληρωμένων εκστρατειών με στόχο την αναβάθμιση της εικόνας του Οργανισμού, την εδραίωση της οργανικής ταυτότητας, τη βελτίωση των σχέσεων της ΑΗΚ με διάφορα κοινωνικά σύνολα, την εμπλοκή της ΑΗΚ στην κοινωνία, την ενημέρωση του κοινού για τις δραστηριότητες και υπηρεσίες της ΑΗΚ καθώς και τη βελτίωση της εικόνας της ΑΗΚ.

Κατά τη διάρκεια του έτους το Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων της ΑΗΚ διοργάνωσε εκδηλώσεις καθώς και δημοσιογραφικές διασκέψεις που αποδεικνύουν για ακόμα μια φορά στην πράξη ότι η προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί προτεραιότητα για την ΑΗΚ. Επίσης διοργάνωσε τα εγκαίνια ενός ακόμα σημαντικού έργου για τη διασφάλιση της επιχειρησιακής συνέχειας της ΑΗΚ, του Εφεδρικού Κέντρου Ανάκαμψης των συστημάτων πληροφορικής, τεχνολογίας, ηλεκτρονικών συστημάτων και τηλεπικοινωνιών της ΑΗΚ, στον Ηλεκτροπαραγωγό Σταθμό Βασιλικού.

Η ΑΗΚ συνέχισε και μέσα στο 2015 την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών προς όλους τους πελάτες της σε θέματα που τους ενδιαφέρουν. Οι Γενικοί Όροι Παροχής Ηλεκτρικής Ενέργειας, η Πολιτική Χρέωσης της ΑΗΚ για ηλεκτροδοτήσεις, οι Διατιμήσεις αλλά και οι πληροφορίες γενικής φύσης, είναι θέματα για τα οποία υπάρχει συνεχές ενδιαφέρον. Όπως κάθε χρόνο έτσι και το 2015 διοργανώθηκαν διαλέξεις σε οργανωμένα σύνολα, αλλά και σε ομάδες πελατών της ΑΗΚ, σε θέματα που σχετίζονται με την εξοικονόμηση ηλεκτρικής ενέργειας, την ασφαλή χρήση της, τις νέες διατιμήσεις ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και τα ηλεκτρομαγνητικά πεδία.

Κατά τη διάρκεια του έτους, Λειτουργοί Δημοσίων Σχέσεων της ΑΗΚ επισκέφθηκαν μαθητές σε διάφορα Δημοτικά Σχολεία αλλά και Νηπιαγωγεία, με σκοπό την ενημέρωση των παιδιών για την ορθή και ασφαλή χρήση του ηλεκτρισμού και τη σημασία της εξοικονόμησης ηλεκτρικής ενέργειας. Επίσης διοργανώθηκαν επισκέψεις μαθητών, φοιτητών και άλλων οργανωμένων συνόλων στον Ηλεκτροπαραγωγό Σταθμό Βασιλικού, στη Μονάδα Αφαλάτωσης Βασιλικού και στο Φωτοβολταϊκό Πάρκο Τσαρίου.

Στα πλαίσια της σύσφιξης σχέσεων μεταξύ του προσωπικού της ΑΗΚ, εντάσσεται η ετοιμασία και κυκλοφορία του εσωτερικού περιοδικού «ΝΕΑ ΤΗΣ ΑΗΚ». Το Περιοδικό «ΝΕΑ ΤΗΣ ΑΗΚ» αποστέλλεται πλέον σε ηλεκτρονική μορφή στο προσωπικό της ΑΗΚ, σε συνταξιοούχους του Οργανισμού, σε διάφορα άλλα οργανωμένα σύνολα και σε Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

Η εκδήλωση “Δώσε Φως σε μια Ζωή”, που ο Αντικαρκινικός Σύνδεσμος και η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου συνδιοργανώνουν κάθε Δεκέμβριο, έχει πλέον γίνει θεσμός και συμβάλλει στην οικονομική ενίσχυση και την επίτευξη των στόχων του Συνδέσμου. Τον Δεκέμβριο του 2015 πραγματοποιήθηκαν για ακόμη μια χρονιά οι Χριστουγεννιάτικες εκδηλώσεις σε όλες τις πόλεις της Κύπρου και το καθιερωμένο παιδικό ολοήμερο πανηγύρι στα Κεντρικά Γραφεία της ΑΗΚ.

Θεσμός έχει επίσης καταστεί η διοργάνωση από κοινού με την Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων, της Έκθεσης SavEnergy, που στόχο έχει την προώθηση προϊόντων και υπηρεσιών που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ενέργειας, αλλά και στην ευαισθητοποίηση του κοινού στο θέμα της προστασίας του περιβάλλοντος.

Η ΑΗΚ συνέχισε και το 2015, για ενδέκατη συνεχόμενη χρονιά, τη στήριξη της προς τους εγκλωβισμένους του Ριζοκαρπάσου και ειδικότερα τους φοιτητές και μαθητές. Θεωρούμε καθήκον μας αλλά και προνόμιο, το γεγονός ότι στηρίζουμε την προσπάθεια των ηρωικών εγκλωβισμένων μας να παραμείνουν στη γη που τους γέννησε. Αρχές κάθε χρόνου πραγματοποιείται επίσκεψη εκπροσώπων της ΑΗΚ στα σχολεία του Ριζοκαρπάσου παρέχοντας στήριξη σε όλους τους μαθητές των σχολείων και τους εγκλωβισμένους φοιτητές που φοιτούν στις ελεύθερες περιοχές.

ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Το Τμήμα Νομικών Υπηρεσιών υπάγεται στη Διεύθυνση Γραφείου Γενικής Διεύθυνσης. Αποστολή του Τμήματος Νομικών Υπηρεσιών είναι να παρέχει Νομικές Συμβουλές και Στήριξη στη Διοίκηση, στη Διεύθυνση, καθώς και στις Περιφέρειες της ΑΗΚ, για όλα τα θέματα που απορρέουν από τις δραστηριότητες της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου.

Σε συνεργασία με τους Νομικούς Συμβούλους της Αρχής, το Τμήμα Νομικών Υπηρεσιών χειρίζεται όλες τις υποθέσεις που εγείρονται εναντίον της ΑΗΚ στα αρμόδια Δικαστήρια ή που εγείρει η ΑΗΚ εναντίον τρίτων.

Χειρισμός Νομικών Υποθέσεων

Μέσα στα πλαίσια αυτά κατά τη διάρκεια του έτους 2015, το Τμήμα Νομικών Υπηρεσιών χειρίστηκε τις πιο κάτω υποθέσεις:

- Προσφυγές εναντίον ΑΗΚ από υπαλλήλους της που αφορούν τις προαγωγές, διορισμούς, μεταθέσεις και τα διάφορα αιτήματα τους.
- Προσφυγές εναντίον ΑΗΚ από τρίτους σε σχέση με την εγκατάσταση στην περιουσία τους, δικτύου της ΑΗΚ.
- Προσφυγές εναντίον ΑΗΚ από τρίτους που αφορούν την κατακύρωση διαγωνισμών.
- Αγωγές εναντίον της ΑΗΚ από τρίτους που αξιώνουν είτε απαγορευτικά διατάγματα, είτε γενικές και ειδικές αποζημιώσεις σε σχέση με την τοποθέτηση και/ή εγκατάσταση στην ακίνητη τους περιουσία, δικτύου της ΑΗΚ (πυλώνων, πασσάλων και άλλων γραμμών χαμηλής ή υψηλής τάσης).
- Αγωγές που εγείρει η ΑΗΚ εναντίον τρίτων προσώπων, οι οποίοι της οφείλουν ποσά που αντιπροσωπεύουν απλήρωτους τελικούς λογαριασμούς ρεύματος.
- Αγωγές που εγείρει η ΑΗΚ εναντίον τρίτων προσώπων που προκαλούν ζημιές στην περιουσία της και αρνούνται να της καταβάλουν τα οφειλόμενα σε αυτήν ποσά, που κατέστησαν αναγκαία για την επιδιόρθωση της εν λόγω ζημιάς.

Διεύθυνση Γραφείου Γενικής Διεύθυνσης

- Παραπομπές εναντίον της ΑΗΚ από τρίτους, σε σχέση με αποζημίωση που ήδη τους καταβλήθηκε αλλά την έλαβαν με επιφύλαξη των δικαιωμάτων τους ή δεν τους έχει ακόμη καταβληθεί, για την ακίνητη περιουσία τους, την οποία η ΑΗΚ με σχετική διαδικασία απαλλοτριώσεως, απαλλοτρίωσε και επίταξε.

Απαλλοτριώσεις/Μισθώσεις/Κτηματικές υποθέσεις

Στο Τμήμα Νομικών Υπηρεσιών τηρείται αρχείο με όλα τα περιουσιακά στοιχεία της ΑΗΚ, που αφορούν τα Γραφεία, τις Αποθήκες, τους Ηλεκτροπαραγωγούς Σταθμούς, τους Υποσταθμούς Μεταφοράς και τους Υποσταθμούς Διανομής.

Όταν καθίσταται αναγκαία η απαλλοτρίωση γης για σκοπούς κοινής ωφελείας, το Τμήμα Νομικών Υπηρεσιών σε συνεργασία με την αρμόδια Υπηρεσία, φροντίζει για την όλη διαδικασία, από το στάδιο της ετοιμασίας εμπεριστατωμένης έκθεσης για έγκριση από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΑΗΚ μέχρι και της δημοσίευσης των σχετικών γνωστοποιήσεων και διαταγμάτων απαλλοτριώσεως/επίταξης.

Το Τμήμα Νομικών Υπηρεσιών εξασφαλίζει εκθέσεις εκτίμησης από ιδιώτες εκτιμητές για αποζημιώσεις που καταβάλλει η ΑΗΚ σε ιδιοκτήτες γης, η περιουσία των οποίων επηρεάζεται από το δίκτυο της (πυλώνες-εναέριες γραμμές ψηλής τάσης).

Τμήμα Ασφαλειών

Η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου στα πλαίσια της διασφάλισης της περιουσίας της αλλά και των συμφερόντων του Ανθρώπινου Δυναμικού της, ασφαρίζει την κινητή και ακίνητη περιουσία της όπως επίσης και τα συμφέροντα των υπαλλήλων της.

Επίσης, ο Τομέας Ασφαλειών, φροντίζει για τη διευθέτηση υποθέσεων ατυχημάτων στο προσωπικό της ΑΗΚ, για τις ζημιές σε περιουσία τρίτων και σε περιουσία της ΑΗΚ, για την ασφάλεια των εμπορευμάτων που εισάγει/εξάγει η ΑΗΚ και για την ασφαλιστική κάλυψη των οχημάτων της ΑΗΚ. Παράλληλα, σε συνεργασία με τις Ασφαλιστικές εταιρείες χειρίζεται τα θέματα για την ασφάλιση των υπαλλήλων του Οργανισμού που ταξιδεύουν για υπηρεσιακούς λόγους στο εξωτερικό.

Νομική Στήριξη και Συμβουλευτικές Υπηρεσίες

Πέραν των πιο πάνω, το Τμήμα Νομικών Υπηρεσιών προσφέρει νομική στήριξη, μέσω συμμετοχής σε Ομάδες Αξιολόγησης και σε Ομάδες Εργασίας, σε όλα τα Τμήματα/Υπηρεσίες της ΑΗΚ, μεταξύ άλλων, για τη συνομολόγηση διαφόρων συμφωνιών και μνημονίων συνεργασίας με εταιρείες ενέργειας και/ή άλλες εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον τομέα της Ενέργειας, συμφωνίες εμπιστευτικότητας για την καλύτερη νομική κάλυψη της ΑΗΚ, συμφωνίες συμψηφισμού οφειλομένων ποσών και άλλα έργα.

Παρέχει επίσης καθημερινή απ' ευθείας στήριξη και νομικές συμβουλές είτε προφορικές είτε γραπτές σε όλες τις Βασικές Ρυθμιζόμενες Δραστηριότητες της ΑΗΚ (Παραγωγή, Προμήθεια, Διανομή και Μεταφορά), καθώς επίσης στις Μη-Ρυθμιζόμενες Δραστηριότητες της ΑΗΚ, αλλά και σε άλλες μονάδες της ΑΗΚ, σχετικά με ερωτήματα νομικής φύσεως για παράπονα καταναλωτών προς την ΑΗΚ, τη ΡΑΕΚ, την Επίτροπο Διοικήσεως, για αιτήματα αποζημιώσεων, για τη λήψη συγκαταθέσεων, για διακοπές, συνδέσεις και μεταβιβάσεις καταναλωτών, για μετακινήσεις μετρητών, για ενημέρωση

και παροχή πληροφοριών προς τους καταναλωτές και για παράνομες επεμβάσεις, μεταξύ άλλων.

Επιπρόσθετα με τα πιο πάνω, το Τμήμα Νομικών Υπηρεσιών διεξάγει Πειθαρχικές Έρευνες δυνάμει του Πειθαρχικού Κώδικα της ΑΗΚ, επεξεργάζεται και προωθεί νέες Νομοθεσίες.

ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Αποστολή του Τομέα Διοίκησης είναι η γρήγορη, αξιόπιστη, επαγγελματική και αποτελεσματική διοικητική μέριμνα, για τη διαχείριση των κτιριακών και γραφειακών εγκαταστάσεων της ΑΗΚ. Αποστολή επίσης του Τομέα Διοίκησης, είναι η διαχείριση του Κεντρικού Αρχείου, η προμήθεια γραφικής ύλης και καθαριστικών ειδών σε όλη την ΑΗΚ.

Μέσα στα πλαίσια αυτά, ο Τομέας Διοίκησης προβαίνει σε:

Διαχείριση Διαφόρων Συμφωνιών

- Συμφωνίες για ενοίκιαση κτιρίων, χώρων στάθμευσης και αποθηκών, για τις ανάγκες της Αρχής σε παγκύπρια βάση.
- Συμφωνίες για διαχείριση κυλικείων.
- Συμφωνίες για συντήρηση του κτιρίου των Κεντρικών Γραφείων.

Έκδοση Ανακοινώσεων/Δημοσιεύσεων

Ο Τομέας Διοίκησης μεριμνά για τη δημοσίευση όλων των ειδών ανακοινώσεων που αφορούν προσφορές, κενές θέσεις, διακοπές ρεύματος κ.ο.κ. στον εγχώριο τύπο, στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας και στο Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου.

Συντήρηση Κτιρίου Κεντρικών Γραφείων

Η συντήρηση του κτιρίου των Κεντρικών Γραφείων αφορά:

- Μέριμνα για την καθαριότητα του κτιρίου.
- Λειτουργικότητα κτιρίου Ηλεκτρολογικά/Μηχανολογικά/Επιδιορθώσεις/Λειτουργία γραφείων.
- Σύστημα παρακολούθησης και ρύθμισης κτιρίου (B.M.S.).
- Έλεγχος συστήματος φωτοβολταϊκών.
- Κάρτες πρόσβασης.

Υποστήριξη όσον αφορά τηλεφωνικές συνδέσεις

Διεκπεραίωση όλων των τηλεφωνικών διαδικασιών που αφορούν συνδέσεις, εγκαταστάσεις τηλεφωνικών γραμμών, μεταβιβάσεις, εξασφάλιση καρτών G.S.M., κ.ο.κ.

Λειτουργία Αρχείου Κεντρικών Γραφείων

Μεριμνά για τη μηχανογράφηση των εισερχόμενων, εξερχόμενων επιστολών, για τη διακίνηση και αρχειοθέτηση τους.

Αγορά και Προμήθεια Γραφικής Ύλης και Γενικών Προμηθειών

Προμήθεια όλων των Μονάδων/Διευθύνσεων της Αρχής, των Περιφερειών και των Ηλεκτροπαραγωγών Σταθμών με την αναγκαία γραφική ύλη και γενικές προμήθειες.

Διεύθυνση Ανθρώπινου

Δυναμικού

Το προσωπικό της Αρχής

	2015	2014
Επιστημονικό Προσωπικό	211	237
Γραφειακό Προσωπικό	336	360
Τεχνικό Προσωπικό	1 452	1 541
Συμβασιούχο Προσωπικό	47	49
ΟΛΙΚΟ	2 046	2 187

Το συμβασιούχο προσωπικό απαρτίζεται από 46 πρώην εργαζομένους με συνθήκες εξαρτημένης εργασίας, των οποίων οι όροι εργοδότησης τους διέπονται από συγκεκριμένη Συλλογική Σύμβαση και έναν εργαζόμενο με Συμβόλαιο αορίστου χρόνου.

Οι συνταξιούχοι της Αρχής

Κατά το τέλος του χρόνου ο ολικός αριθμός των συνταξιούχων ήταν 1 321 άτομα σε σύγκριση με 1 213 άτομα κατά το τέλος του προηγούμενου χρόνου. Εννέα συνταξιούχοι είναι αγνοούμενα πρόσωπα από την τουρκική εισβολή του 1974. Επιπρόσθετα καταβάλλονταν 329 συντάξεις χρείας και τέκνων, σε σύγκριση με 313 κατά τον προηγούμενο χρόνο.

Δείκτες Ανθρώπινου Δυναμικού και Παραγωγικότητας

Οι διακυμάνσεις της παραγωγικότητας φαίνονται στο Σχεδιάγραμμα αρ. 8 (Σελ 45) το οποίο δείχνει τη σχέση μεταξύ του ανθρώπινου δυναμικού της Αρχής και του ολικού αριθμού των κιλοβατών που χρεώθηκαν καθώς και του αριθμού των καταναλωτών, κατά τη δεκαετία 2006-2015.

Οι απουσίες του προσωπικού της ΑΗΚ λόγω ασθένειας και/ ή εργατικών ατυχημάτων ανήλθαν σε ποσοστό 3,6% ή 13,2 μέρες για κάθε υπάλληλο σε σύγκριση με 3,4% ή 12,3 μέρες για κάθε υπάλληλο κατά τον προηγούμενο χρόνο, ενώ συγκρίνοντας τα σύνολα των αδειών ασθένειας του 2014 (26 979 ημέρες) με αυτά του 2015 (27 456 ημέρες) παρατηρείται αύξηση της τάξης του 2% (477 ημερών).

ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Πολύπλευρος ήταν ο ρόλος της Διεύθυνσης Ανθρώπινου Δυναμικού σε εργασιακά θέματα κατά τη διάρκεια του 2015 εφόσον το συνεχώς μεταβαλλόμενο εργασιακό τοπίο καλούσε σε δράσεις αλλά και διατήρηση της εργατικής ειρήνης.

Συγκεκριμένα, η Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού συνέχισε και κατά το 2015 την ενεργό συμμετοχή της στην υλοποίηση του Λειτουργικού Διαχωρισμού των Δραστηριοτήτων της ΑΗΚ, συγκαλώντας συναντήσεις της Επιτροπής Αναθεώρησης Σχεδίων Υπηρεσίας Επιστημονικού Προσωπικού για εξέταση Σχεδίων Υπηρεσίας θέσεων Επιστημονικού Προσωπικού που καθορίζονται ή επηρεάζονται από τον Λειτουργικό Διαχωρισμό. Επίσης η Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού φρόντισε να πάρει και τις απόψεις της Συνδικαλιστικής πλευράς πάνω στο νέο Οργανόγραμμα και τη νέα Διευθυντική Δομή του Οργανισμού, όπως διαμορφώθηκαν με βάση τις Ρυθμιστικές Αποφάσεις της ΡΑΕΚ για Λειτουργικό Διαχωρισμό των Δραστηριοτήτων της ΑΗΚ.

Σε σχέση με την αναθεώρηση των Σχεδίων Υπηρεσίας του Επιστημονικού Προσωπικού σημαντική ήταν η εργασία της Διεύθυνσης Ανθρώπινου Δυναμικού για την αναθεώρηση, έγκριση από την Αρχή και προώθηση στο αρμόδιο Υπουργείο Εμπορίου, Ενέργειας, Βιομηχανίας & Τουρισμού του νέου Σχεδίου Υπηρεσίας της θέσης του Γενικού Διευθυντή της ΑΗΚ.

Παράλληλα, η Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού φρόντισε να γίνουν έγκαιρα όλες οι νόμιμες διεργασίες για διορισμό Αναπληρωτή Γενικού Διευθυντή, με ισχύ από την ημερομηνία που άρχισε η προαφηρητική άδεια του Γενικού Διευθυντή, μέχρι την ημερομηνία κανονικής πλήρωσης της θέσης.

Άλλες σημαντικές ενέργειες της Διεύθυνσης Ανθρώπινου Δυναμικού μέσα στο χρόνο, αφορούσαν τις διεργασίες για συνταξιοδότηση 123 υπαλλήλων με βάση το Σχέδιο Εθελούσιας Πρόωρης Αφυπηρέτησης, την ελαχιστοποίηση προβλημάτων κατά τη διάρκεια στάσεων εργασίας που κήρυξε η Συνδικαλιστική πλευρά, τη συνέχιση και κατά το 2015 της Συμφωνίας με τη Συνδικαλιστική πλευρά για Μείωση Λειτουργικών Εξόδων και Εξορθολογισμού Επιδομάτων και πολλά άλλα θέματα προσωπικού που απασχολούσαν το προσωπικό της Αρχής.

Τέλος, αξιοσημείωτη είναι η επιτυχής πιστοποίηση τον Ιούνιο του 2015 της Αρχής Ηλεκτρισμού ως Εργοδότη Ισότητας από το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, θέμα το οποίο έτυχε και τυγχάνει διαχείρισης από τη Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

Εκπαίδευση και Επιμόρφωση

Μέσα στο 2015 το Τμήμα Εκπαίδευσης του Τομέα Εργασιακών Θεμάτων της Διεύθυνσης Ανθρώπινου Δυναμικού διοργάνωσε 74 ενδοϋπηρεσιακά προγράμματα και σεμινάρια που κάλυψαν

Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού

ένα ευρύ φάσμα θεμάτων με 1 265 συμμετοχές από μέλη του προσωπικού. Επίσης υπήρξαν άλλες 190 συμμετοχές του προσωπικού σε διάφορα επιμορφωτικά προγράμματα, που οργανώθηκαν από εκπαιδευτικά ιδρύματα και διάφορους οργανισμούς στην Κύπρο, ενώ 8 μέλη του επιστημονικού προσωπικού παρακολούθησαν εκπαιδευτικά προγράμματα σεμινάρια και συνέδρια στο εξωτερικό. Συνολικά υπήρξαν 1 463 συμμετοχές του προσωπικού σε εκπαιδευτικά προγράμματα με μέσο κόστος €38,37/υπάλληλο (χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι επιχορηγήσεις της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑΑΑΔΚ) λόγω του ότι τα περισσότερα άτομα εκπαιδεύονται ενδοϋπηρεσιακά. Τα ενδοϋπηρεσιακά προγράμματα αλλά και τα εκπαιδευτικά προγράμματα του εξωτερικού για τη χρονιά 2015 επιχορηγήθηκαν από την ΑΑΑΔΚ με το ποσό των €81.000 περίπου.

Προσλήψεις /Προαγωγές Προσωπικού

Με τη δημοσίευση του τροποποιητικού Νόμου 202(Ι)/2014 που προέβλεπε την απαγόρευση πλήρωσης κενών θέσεων στο δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα ίσχυσε μέσα στο 2015 παγοποίηση των προσλήψεων και προαγωγών.

Αφυπηρέτησεις/Παραιτήσεις

Κατά τη διάρκεια του έτους, οκτώ υπάλληλοι συνταξιοδοτήθηκαν λόγω ορίου ηλικίας, δύο υπάλληλοι αφυπηρέτησαν για λόγους υγείας, δύο υπάλληλοι αφυπηρέτησαν πρόωρα, 123 υπάλληλοι αφυπηρέτησαν με βάση το σχέδιο πρόωρης αφυπηρέτησης, ένας υπάλληλος τερμάτισε την υπηρεσία του και δύο υπάλληλοι απεβίωσαν.

ΑΣΦΑΛΕΙΑ, ΥΓΕΙΑ, ΕΥΗΜΕΡΙΑ

Ιατροφαρμακευτική Περίθαλψη

Για το 2015 η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου εισέφερε €7.537.695,59 (€7.459.613,04 το 2014) στο Ταμείο Ιατροφαρμακευτικής Περίθαλψης Υπαλλήλων ΑΗΚ, καθώς και ποσό €51.260,00 (όσα και το 2014) στο Ειδικό Ταμείο για κάλυψη εξόδων για σοβαρές περιπτώσεις που έτυχαν περίθαλψης στην Κύπρο ή το εξωτερικό. Κατά την 31η Δεκεμβρίου 2015, οι δικαιούχοι του Ταμείου ήταν 8 515 (2 007 υπάλληλοι, 1 305 συνταξιούχοι και 5 203 εξαρτώμενα).

Ταμεία Βοηθείας

Τα Ταμεία Βοηθείας των υπαλλήλων συνέχισαν κανονικά τη λειτουργία τους κατά τη διάρκεια του έτους, προσφέροντας σε αναξιοπαθούντες υπαλλήλους και συνταξιούχους ή σε μέλη των οικογενειών τους, που αντιμετωπίζουν σοβαρά οικονομικά προβλήματα, οικονομική βοήθεια, που ξεπέρασε τις €250.000. Στο ποσό αυτό συμπεριλαμβάνεται και το βοήθημα της ΑΗΚ σε πρώην υπαλλήλους της που αφυπηρέτησαν πριν

το 1978 με ωφελήματα Ταμείου Προνοίας, καθώς και στις χήρες των πρώην υπαλλήλων. Επίσης συμπεριλαμβάνεται και το βοήθημα της Αρχής σε πρώην υπαλλήλους της ως εκ της αναγνώρισης της προηγούμενης υπηρεσίας τους στις πρώην ιδιωτικές Ηλεκτρικές Εταιρείες που απαλλοτριώθηκαν από την ΑΗΚ, ως συντάξιμης. Ο αριθμός των μελών των Ταμείων κατά την 31η Δεκεμβρίου 2015 ήταν 1 776 για το Ταμείο Βοηθείας Υπαλλήλων ΑΗΚ και 148 για το Ταμείο Βοηθείας Επιστημονικού Προσωπικού ΑΗΚ.

Ταμεία Ευημερίας

Τα Ταμεία Ευημερίας των υπαλλήλων συνέχισαν κανονικά τη λειτουργία τους κατά τη διάρκεια του έτους προσφέροντας τις απαραίτητες διευκολύνσεις τόσο στα μέλη όσο και στις οικογένειές τους.

Πιστοποιητικά Ευδόκιμης Υπηρεσίας και αναμνηστικά δώρα

Κατά το 2015 απονεμήθηκαν σε δικαιούχους Πιστοποιητικά Ευδόκιμης Πολυετούς Υπηρεσίας και αναμνηστικά δώρα ως ακολούθως:

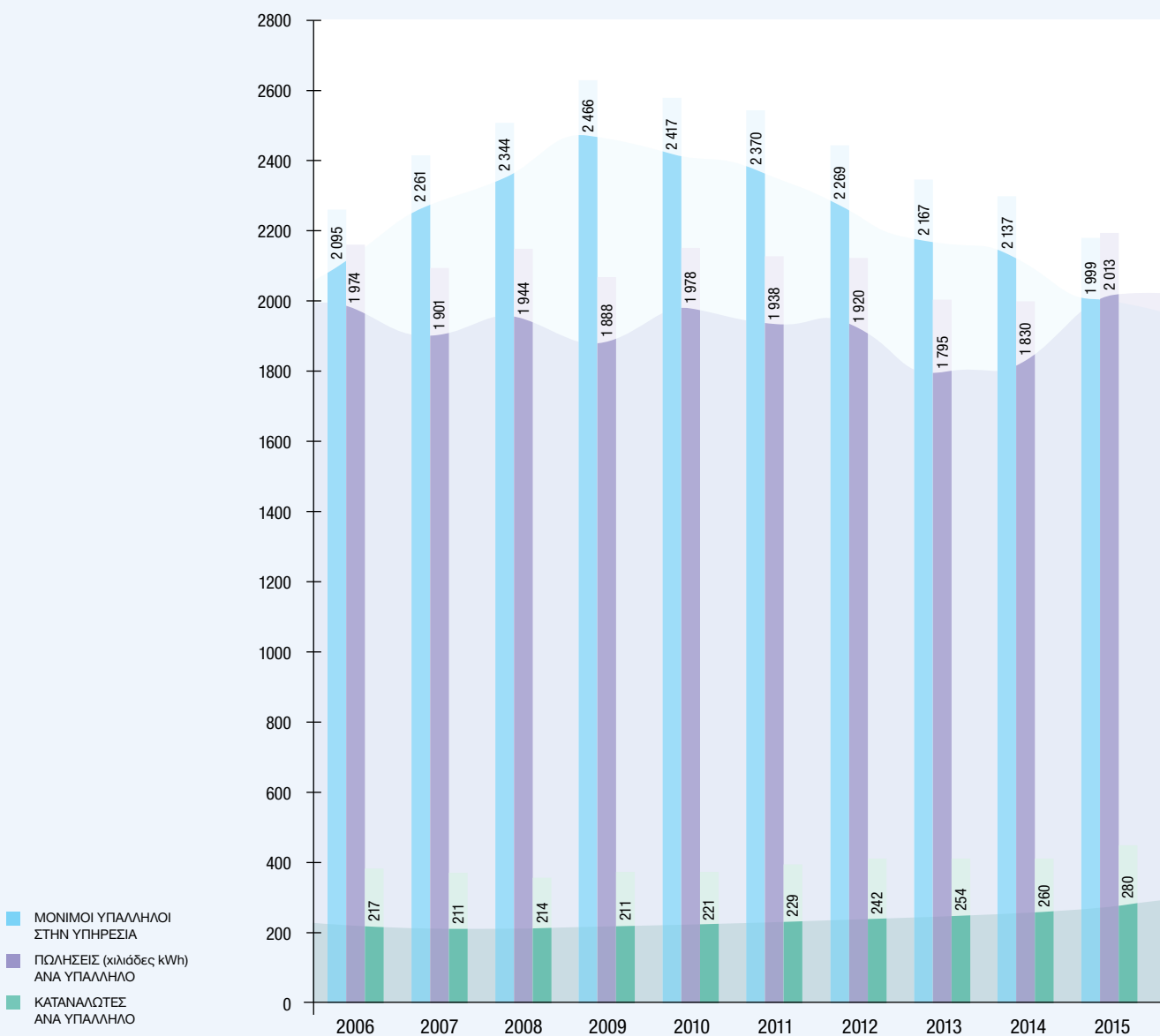
- Σε 131 υπαλλήλους, που αφυπηρέτησαν κατά το 2015 και συμπλήρωσαν περισσότερα των 20 ετών υπηρεσία απονεμήθηκε το Πιστοποιητικό Ευδόκιμης Υπηρεσίας της Αρχής.
- Σε 21 υπαλλήλους, που κατά το 2015 συμπλήρωσαν 30 έτη υπηρεσίας απονεμήθηκε αργυρό μετάλλιο της Αρχής.

Επαγγελματική Ασφάλεια και Υγεία Υπαλλήλων ΑΗΚ

Διαχείριση Ασφάλειας και Υγείας

Η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου θέτει την Επαγγελματική Ασφάλεια και Υγεία ως πρώτη προτεραιότητα σε όλες τις δραστηριότητες της. Για το σκοπό αυτό έχει αναπτύξει και εφαρμόζει ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης της Ασφάλειας και Υγείας (ΣΔΑΥ) με το οποίο επιτυγχάνεται η διαχείριση όλων των θεμάτων που αφορούν επαγγελματική Ασφάλεια και Υγεία σε όλα τα επίπεδα της ιεραρχίας του Οργανισμού. Η εφαρμογή των προνοιών του σε όλα τα επίπεδα του Οργανισμού αποσκοπεί στη μείωση των ατυχημάτων καθώς και στη δημιουργία και διατήρηση ασφαλισμένων συνθηκών εργασίας τόσο για τους εργαζόμενους της όσο και για το ευρύτερο κοινό.

Αναπόσπαστο μέρος της πιο πάνω διαδικασίας είναι και οι Μελέτες Εκτίμησης Επαγγελματικών Κινδύνων (ΜΕΕΚ) που καλύπτουν όλες τις δραστηριότητες της ΑΗΚ και αποτελούν βασικό εργαλείο για τον σχεδιασμό και την εκτέλεση των εργασιών στην ΑΗΚ. Μέσα από τη διαδικασία αυτή έχουν εντοπιστεί και εκτιμηθεί οι κίνδυνοι για κάθε δραστηριότητα που λαμβάνει χώρα στον Οργανισμό και έχουν εφαρμοστεί τα κατάλληλα μέτρα για πρόληψη και εξάλειψη επικίνδυνων καταστάσεων.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑΣ

Οι Λειτουργοί Ασφάλειας σε συνεργασία με τους τοπικούς Διαχειριστές Ασφάλειας και Υγείας διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στην επιτυχή εφαρμογή του Συστήματος Διαχείρισης Ασφάλειας και Υγείας καθώς και στη συνεχή ανάπτυξη και διαμόρφωση του με βάση τις απαιτήσεις της νομοθεσίας.

Μέσα στα πλαίσια της συνεχούς αναβάθμισης και εκσυγχρονισμού του Οργανισμού, το Τμήμα Ασφάλειας και Υγείας προχωρεί σε συνεργασία με το Τμήμα Διασφάλισης Ποιότητας στη διασύνδεση του Συστήματος Διαχείρισης

Ασφάλειας και Υγείας μαζί με τα υπόλοιπα Συστήματα Διαχείρισης που διαθέτει ο Οργανισμός. Μετά την ολοκλήρωση της διασύνδεσης του θα προχωρήσει και στην πιστοποίηση του ΣΔΑΥ με βάση το πρότυπο OHSAS 18001.

Το Σύστημα Διαχείρισης Ασφάλειας και Υγείας καθώς και οι Μελέτες Εκτίμησης Επαγγελματικού Κινδύνου βρίσκονται αναρτημένα στη δικτυακή πύλη όπου έχει πρόσβαση όλο το προσωπικό του Οργανισμού.

Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού

Επαγγελματική Ασφάλεια και Υγεία

Οι Τοπικές Επιτροπές Ασφάλειας καθώς και η Κεντρική Επιτροπή Ασφάλειας πραγματοποίησαν τις προβλεπόμενες από τη Νομοθεσία συνεδριάσεις και ασχολήθηκαν με τα διάφορα προβλήματα ασφάλειας και υγείας που κατά καιρούς παρουσιάζονται στους χώρους εργασίας.

Οι Λειτουργοί Ασφάλειας στα πλαίσια των καθηκόντων τους διενέργησαν επισκέψεις/επιθεωρήσεις/διαβουλεύσεις και παρείχαν συμβουλές σε συνεργεία που εργάζονται στις Περιφέρειες και στους Ηλεκτροπαραγωγούς Σταθμούς. Επίσης διερεύνησαν τα ατυχήματα και τα επικίνδυνα συμβάντα που συνέβησαν κατά τη διάρκεια της χρονιάς και έκαναν εισηγήσεις για λήψη μέτρων ασφάλειας και αποφυγή μελλοντικών παρόμοιων περιστατικών. Επίσης έλεγξαν την πληρότητα σε σχέση με τις απαιτήσεις της Νομοθεσίας των Σχεδίων Ασφάλειας και Υγείας που υπέβαλαν οι εργολάβοι, οι οποίοι ανέλαβαν εντός του έτους διάφορα έργα για λογαριασμό της ΑΗΚ.

Εκπαίδευση/Επιμόρφωση

Μέσα στα πλαίσια της προσπάθειας για εξάλειψη των κινδύνων κατά την εκτέλεση εργασιών σε ύψος συνεχίστηκαν οι εκπαιδευτικές και πιστοποίηση όλου του προσωπικού που εκτελεί εργασίες σε ύψος. Συγκεκριμένα έγιναν εκπαιδευτικές στην ασφαλή χρήση και λειτουργία ανυψωτικών πλατφόρμων καθώς επίσης και στην ασφαλή χρήση γερανών για ασφαλή ανύψωση και μετακίνηση φορτίων.

Όλο το τεχνικό προσωπικό που εκτελεί εργασίες σε ύψος με τη μέθοδο της αναρρίκησης κλήθηκε για επανεκπαίδευση και ανανέωση του πιστοποιητικού του σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες. Επίσης έχει γίνει αντίστοιχη εκπαίδευση για την ασφαλή εργασία σε οροφές κτιρίων στο προσωπικό που επιλέχθηκε για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων σε υποστατικά που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού.

Οι Λειτουργοί Ασφάλειας συμμετείχαν σε όλα τα προγράμματα για την εκπαίδευση του προσωπικού της ΑΗΚ σε θέματα επαγγελματικής Ασφάλειας και Υγείας. Συνέβαλαν επίσης στη διοργάνωση της εβδομάδας ασφάλειας σε συνεργασία με τις τοπικές Διευθύνσεις.

Μέσα Ατομικής Προστασίας

Το Τμήμα Επαγγελματικής Ασφάλειας και Υγείας σε συνεργασία με το Τμήμα Προμηθειών της ΑΗΚ προχώρησαν στην αναθεώρηση των προδιαγραφών και έκδοση διαγωνισμού για την προμήθεια υποδημάτων ασφαλείας με βάση τη νέα διαδικασία επιλογής και αγοράς υποδημάτων ασφαλείας που εφαρμόστηκε πρόσφατα στην ΑΗΚ. Με τη νέα διαδικασία, δόθηκε η δυνατότητα στο προσωπικό της ΑΗΚ να επιλέγει τα παπούτσια ασφαλείας που του ταιριάζουν μέσα από διάφορα μοντέλα υποδημάτων που είχαν εκ των προτέρων αξιολογηθεί, στη βάση της νέας διαδικασίας προμήθειας υποδημάτων ασφαλείας.

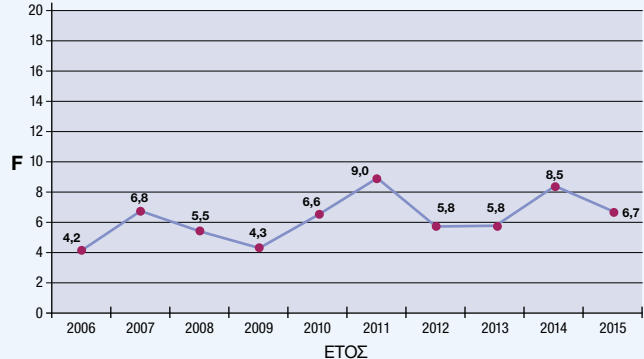
Ατυχήματα

Κατά το έτος 2015 συνέβησαν συνολικά 27 ατυχήματα, τέσσερα εκ των οποίων ήταν τροχαία. Όλα τα ατυχήματα διερευνήθηκαν και αξιολογήθηκαν από το Τμήμα Ασφάλειας και Υγείας της Διεύθυνσης Ανθρώπινου Δυναμικού και την Κεντρική Επιτροπή Ασφάλειας.

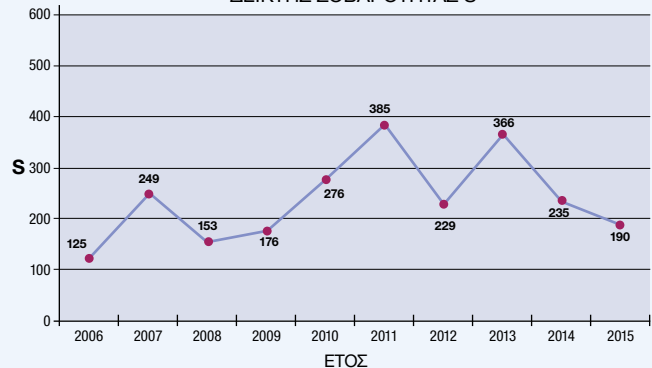
Στις τρεις πιο κάτω γραφικές παραστάσεις δίνεται η διακύμανση των Δεικτών Συχνότητας Ατυχημάτων (F), Σοβαρότητας (S) και Εμφάνισης (FO) για την περίοδο 2006-2015. Ο Δείκτης Συχνότητας λαμβάνει υπόψη τον αριθμό των ατυχημάτων σε σχέση με το σύνολο των εργασθεισών ωρών στον Οργανισμό και ο Δείκτης Σοβαρότητας τον αριθμό των απολεσθέντων ημερομισθίων σε σχέση με τις εργασθείσες ώρες στον Οργανισμό. Ο Δείκτης Εμφάνισης δίνει τον αριθμό ατυχημάτων σε σχέση με τον αριθμό των εργαζομένων.

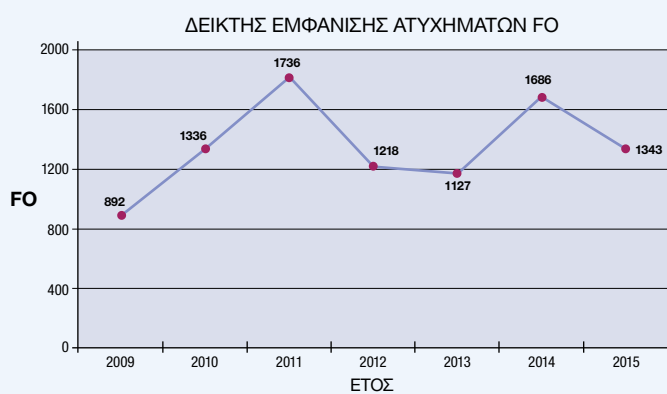
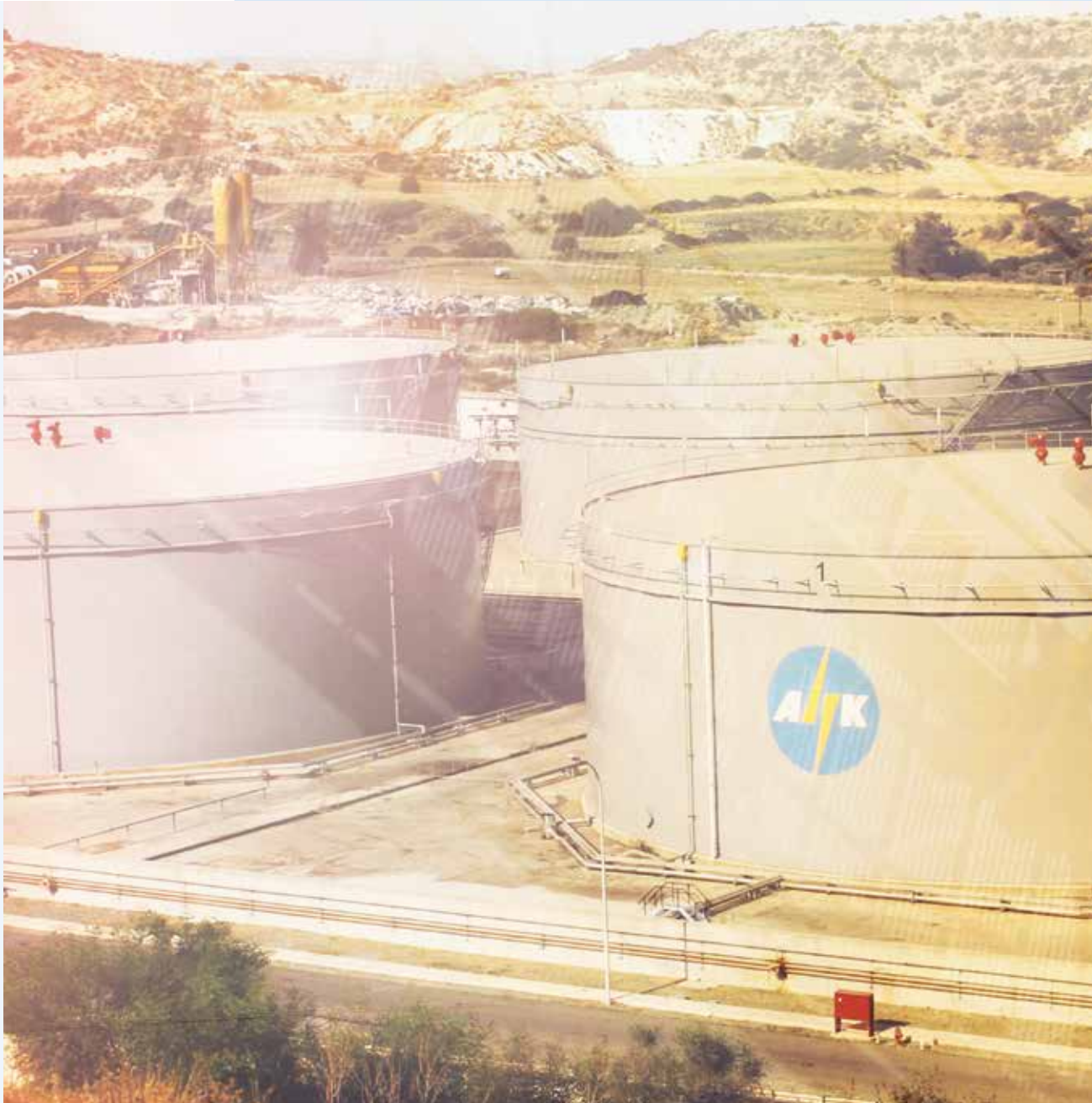
Ο Δείκτης Συχνότητας Ατυχημάτων (F) για την ΑΗΚ μειώθηκε σε σχέση με το προηγούμενο έτος στο 6,7. Ο Δείκτης Σοβαρότητας (S) σημείωσε περαιτέρω μείωση από 235 σε 190. Ο Δείκτης Εμφάνισης Ατυχημάτων (FO) σημείωσε μείωση σε σχέση με το προηγούμενο έτος από 1686 σε 1343.

ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑΣ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ F

ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑΣ S

Εβδομάδα Ασφάλειας και ασκήσεις Πυρασφάλειας

Την περίοδο 16-20 Μαρτίου 2015, πραγματοποιήθηκε η καθιερωμένη Εβδομάδα Ασφάλειας, κατά την οποία διοργανώθηκαν διάφορες εκδηλώσεις στους Ηλεκτροπαραγωγούς Σταθμούς και τις Περιφέρειες. Στα πλαίσια των εκδηλώσεων αυτών έγιναν διαλέξεις σε θέματα που αφορούν την Επαγγελματική Ασφάλεια και Υγεία του προσωπικού, ανάλυση των διάφορων Σχεδίων Δράσης, πρακτική εξάσκηση στην κατάσβεση πυρκαγιάς, Πρώτες Βοήθειες, Οδική Ασφάλεια, ασκήσεις πυρόσβεσης, εκκένωσης κτιρίων, επισκέψεις, συζητήσεις και εκπαίδευση των μελών των ομάδων πυρόσβεσης από την Πυροσβεστική Υπηρεσία και τους Λειτουργούς Ασφάλειας.

Διεύθυνση Πληροφορικής

Αποστολή της Διεύθυνσης Πληροφορικής είναι η επιλογή, παροχή και υποστήριξη Συστημάτων Πληροφορικής και η ανάδειξη της τεχνολογίας Πληροφορικής σε στρατηγικό εργαλείο επίτευξης των επιχειρησιακών στόχων της Αρχής με αξιοπιστία, ταχύτητα και αποτελεσματικότητα.

Μέσα στα πλαίσια αυτά, η Διεύθυνση Πληροφορικής προβαίνει σε:

- Παροχή Υπηρεσιών Πληροφορικής.
- Εξυπηρέτηση εσωτερικών πελατών Πληροφορικής.
- Ανάπτυξη, εφαρμογή και συντήρηση λογισμικών Συστημάτων Πληροφορικής.
- Υπηρεσίες Τεχνικής Υποδομής.
- Διαχείριση και Υπηρεσίες Ασφαλείας.

Κατά τη διάρκεια της περιόδου Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2015:

- Ολοκληρώθηκαν και εφαρμόστηκαν με επιτυχία νομοθετικές ρυθμίσεις/αλλαγές στο Λογισμικό Σύστημα Μισθοδοσίας που αφορούσαν:
  - > Επανασχεδιασμό Κατάστασης Εισφορών Υπαλλήλου IR63.
  - > Επανασχεδιασμό Κατάστασης Εισφορών Υπαλλήλου IR7 (XML format).
  - > Αρνητικός Φόρος που αφορά προηγούμενα έτη.
- Ολοκληρώθηκαν και εφαρμόστηκαν με επιτυχία ρυθμίσεις/αλλαγές στο Λογισμικό Σύστημα Ανθρώπινου Δυναμικού που αφορούσαν:
  - > Το σχεδιασμό και δημιουργία δομής στο module SAP-OM (organisational management) σχετικά με την ιεραρχική καταχώρηση, έλεγχο και σύσταση αδειών και επιδομάτων του προσωπικού.
  - > Εκτύπωση Κάρτας Υπαλλήλου μέσω SAP και όλες οι σχετικές διεργασίες.
- Ολοκληρώθηκαν και εφαρμόστηκαν με επιτυχία λειτουργίες/διαδικασίες αναφορικά με όλες τις τεχνικές υποδομές σε περιβάλλον SQL Server (βάσεις δεδομένων) που αφορούσαν:
  - > Το λογισμικό Σύστημα Timesheets.
  - > Το Εφεδρικό περιβάλλον (SQL server cluster recovery) και αυτοματοποίηση των σχετικών διαδικασιών.
- Αντικαταστάθηκαν οι Φορητοί Καταχωρητές παλαιού τύπου (TRx) στην Περιφέρεια Λεμεσού, με καινούριους Φορητούς Καταχωρητές τύπου FC300.
- Έχει γίνει με επιτυχία μετατροπή των αρχείων τραπεζικών εντολών (SEPA-Single Euro Payments Area) που αποστέλλονται στα Τραπεζικά Ιδρύματα από text-files σε αρχεία XML, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 260/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Μαρτίου 2012.
- Δημιουργία και εφαρμογή με επιτυχία λογισμικού συστήματος το οποίο επιτρέπει στις Περιφέρειες και το Κέντρο Τηλεξυπηρέτησης να εντοπίζουν τους λογαριασμούς πελατών οι οποίοι εμπίπτουν στα κριτήρια του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού για ευπαθείς ομάδες στους οποίους δεν πρέπει να αποκόπεται η παροχή ηλεκτρικού ρεύματος σε κρίσιμες για τους πελάτες χρονικές περιόδους.
- Δημιουργία και εφαρμογή με επιτυχία λογισμικού που παρέχει πληροφορίες σχετικά με το ύψος της δαπάνης μεταβίβασης ρεύματος από ένα πελάτη σε άλλο, ανάλογα με την κατηγορία διατίμησης των πελατών. Χρησιμοποιείται από τις Περιφέρειες και το Κέντρο Τηλεξυπηρέτησης.
- Συνεχίστηκαν οι απαραίτητες προσαρμογές στα υφιστάμενα Λογισμικά Συστήματα της ΑΗΚ για τον Λογισμικό Διαχωρισμό της ΑΗΚ.
- Άρχισε και συνεχίζεται η ανάπτυξη νέου λογισμικού για τη διαχείριση των Συμφωνιών Παροχής Υπηρεσιών (ΣΠΥ)/ Συμφωνιών Παροχής Προσωπικού (ΣΠΠ) μεταξύ Μονάδων/ Διευθύνσεων της ΑΗΚ.
- Άρχισε και συνεχίζεται η ανάπτυξη νέου λογισμικού που αφορά τον νέο τρόπο Χρονοχρέωσης των εργασιών του προσωπικού της ΑΗΚ.
- Ολοκληρώθηκε με επιτυχία η αναβάθμιση της πλατφόρμας του «Διασυνδεδεμένου Συστήματος Διαχείρισης» από Share Point 2007 σε SharePoint 2013.
- Ξεκίνησε και συνεχίζεται η αναβάθμιση ή αντικατάσταση όλων των ηλεκτρονικών υπολογιστών με λειτουργικό σύστημα Windows XP σε Windows 7.
- Ολοκληρώθηκε με επιτυχία η αναβάθμιση του Microsoft System Center Configuration Manager από την έκδοση SCCM 2010 στην έκδοση SCCM 2012.
- Ολοκληρώθηκε με επιτυχία η αναβάθμιση του συστήματος GIS: Στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές των χρηστών (clients) το ArcGIS στη νεώτερη έκδοση 10.2.1 και το ArcFM στη νεώτερη έκδοση 10.2.1b. Από πλευράς servers αναβαθμίστηκε ο SDE από την έκδοση 9.3.1 στην έκδοση 10.2.1.

- Ξεκίνησε σε δοκιμαστική βάση η αναβάθμιση του ArcGIS server από την έκδοση 9.3.1 στην έκδοση 10.2.1 με σκοπό την παροχή γεωγραφικών δεδομένων έντονου ενδιαφέροντος προς άλλους Οργανισμούς.
- Συνεχίστηκε η ανάπτυξη του MPLS backbone network με το οποίο αναβαθμίστηκαν οι ταχύτητες επικοινωνίας μεταξύ των Περιφερειακών Γραφείων/Σταθμών Παραγωγής με τα Κέντρα Ηλεκτρονικών Υπολογιστών Πληροφορικής (Data Centres) της ΑΗΚ.
- Ολοκληρώθηκε με επιτυχία η δημιουργία του Εφεδρικού Κέντρου Ανάκαμψης Συστημάτων Πληροφορικής και Τεχνολογίας της ΑΗΚ στον Ηλεκτροπαραγωγό Σταθμό Βασιλικού. Το έργο έγινε με χρηματοδότηση από ευρωπαϊκά κονδύλια.
- Ολοκληρώθηκε η εγκατάσταση υποδομής Ανάκαμψης από Καταστροφή (Disaster Recovery) για τα Συστήματα Ασφάλειας.
- Ολοκληρώθηκε με επιτυχία η αναβάθμιση και επέκταση του δικτύου Wi-Fi.
- Ολοκληρώθηκε η αναθεώρηση και τέθηκαν σε εφαρμογή:
  - > η οδηγία «Χρήσης Διαδικτύου».
  - > η οδηγία «Γενική Πολιτική Ασφάλειας Συστημάτων Πληροφορικής».
  - > η Διεργασία «Διαχείρισης Πολιτικών Ασφάλειας».
  - > η Διαχείριση «Δικαιωμάτων Πρόσβασης Χρηστών Συστημάτων Πληροφορικής στο Διαδίκτυο».
- Στα πλαίσια επιμόρφωσης των Υπαλλήλων σε θέματα Ασφάλειας Συστημάτων Πληροφορικής (Users Security Awareness Training) έχουν γίνει επιμορφωτικά σεμινάρια στα κατά τόπους γραφεία της ΑΗΚ, με θέμα «Τρομοκρατία στον Κυβερνοχώρο» και «Εξυπνες Συσκευές – Προκλήσεις και Απειλές».
- Άρχισε και ολοκληρώθηκε η ετοιμασία των προδιαγραφών για την έκδοση διαγωνισμού για «Endpoint Security and Encryption».
- Με τη μεταστέγαση του Κέντρου Εξυπηρέτησης Πελατών Στροβόλου στα Κεντρικά Γραφεία ολοκληρώθηκε και η Μετεγκατάσταση/Λειτουργία του Συστήματος Διαχείρισης της Αναμονής Πελατών (Queueing System).

Σύστημα Διαχείρισης

Η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου, ως Οργανισμός υπεύθυνος για την παραγωγή, μεταφορά, διανομή και προμήθεια του ηλεκτρισμού στην Κύπρο αντιλαμβάνεται τις ευθύνες και υποχρεώσεις της απέναντι στον Κύπριο πολίτη. Για το σκοπό αυτό και με στόχο πάντοτε τη συνεχή βελτίωση των υπηρεσιών που παρέχει, ταυτόχρονα με τη συνεχή προσπάθεια για μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τις δραστηριότητές της, έχει εφαρμόσει συστήματα διαχείρισης Ποιότητας και Περιβάλλοντος, πιστοποιημένα σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα ISO9001:2008 και ISO14001:2004 αντίστοιχα. Τα συστήματα αυτά, μαζί με το σύστημα Μέτρησης Απόδοσης αποτελούν το Διασυνδεδεμένο Σύστημα Διαχείρισης της ΑΗΚ.

Με βάση την αναδιοργάνωση του Οργανισμού και σχετική απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, από τον Ιούλιο του 2015 δημιουργήθηκε η Οργανική Μονάδα Συστημάτων Διαχείρισης η οποία αποτελεί μια καινούρια οντότητα που έχει ως αποστολή της την εφαρμογή στην ΑΗΚ των Συστημάτων Διαχείρισης Ποιότητας, Περιβάλλοντος και Ασφάλειας & Υγείας στα πλαίσια ενός διασυνδεδεμένου Συστήματος Διαχείρισης.

Κύριοι αντικειμενικοί σκοποί επικεντρώνονται:

- Στη μείωση του κόστους λειτουργίας,
- την αύξηση της παραγωγικότητας,
- τη βελτίωση της Ποιότητας,
- τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος ασφάλειας και υγείας για τους εργαζόμενους,
- τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος της ΑΗΚ, με πλήρη συνείδηση της ευθύνης της ΑΗΚ έναντι του κοινωνικού συνόλου στα πλαίσια μιας στρατηγικής αειφόρου ανάπτυξης.

Κατά τη διάρκεια του 2015, στα πλαίσια της συνεχούς βελτίωσης υλοποιήθηκαν μεταξύ άλλων οι πιο κάτω δραστηριότητες:

Διασυνδεδεμένο Σύστημα Διαχείρισης

Διενεργήθηκε τον Οκτώβριο του 2015 Εξωτερική Επιθεώρηση του Διασυνδεδεμένου Συστήματος Διαχείρισης από την Κυπριακή Εταιρεία Πιστοποίησης. Ως αποτέλεσμα της επιθεώρησης επιβεβαιώθηκε ότι το Σύστημα Διαχείρισης της ΑΗΚ ικανοποιεί τα πρότυπα Διασφάλισης Ποιότητας και Περιβάλλοντος ISO9001:2008 και ISO14001:2004 αντίστοιχα. Εντοπίστηκαν αριθμός μη συμμορφώσεων, οι οποίες έτυχαν διαχείρισης.

Πρότυπα Προστασίας Καταναλωτών - ΠΑΕΚ

Τα αποτελέσματα του συστήματος μέτρησης των δεικτών (Χάρτη Πελάτη) που αφορούν την Κανονιστική Διοικητική Πράξη (Κ.Δ.Π) 571/2005, εκδίδονται περιοδικά και ετήσια και κοινοποιούνται τόσο στη Διεύθυνση της ΑΗΚ όσο και στη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου. Τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα, όπως αποδεικνύεται από τις μετρήσεις που γίνονται συστηματικά,

αποδεικνύουν τη συνεχή φροντίδα και ευαισθησία του Οργανισμού σε αιτήματα πελατών.

Εσωτερικές επιθεωρήσεις

Έχει ολοκληρωθεί με βάση σχετικό πρόγραμμα, αριθμός εσωτερικών επιθεωρήσεων που αφορούν κρίσιμες περιοχές της ΑΗΚ στην προσπάθεια μας για βέλτιστη διαχείριση του κόστους λειτουργίας και τη βελτίωση της ποιότητας στις συγκεκριμένες περιοχές. Τα αποτελέσματα έχουν παρουσιαστεί στους σχετικούς Ιδιοκτήτες Κρίσιμων Διεργασιών κατά τη διάρκεια των τελικών συναντήσεων (closing meetings) και έχουν αποφασιστεί οι κατάλληλες διορθωτικές και προληπτικές ενέργειες. Η διεκπεραίωση τους παρακολουθείται σύμφωνα με τις διαδικασίες του Συστήματος Ποιότητας.

Επικαιροποίηση Ηλεκτρονικού Συστήματος Διαχείρισης Εγγράφων (Δικτυακή Πύλη)

Στα πλαίσια του συστήματος συνεχούς βελτίωσης της ΑΗΚ, γίνεται συστηματική επικαιροποίηση των εγγράφων του Συστήματος Διαχείρισης που βρίσκονται στη Δικτυακή Πύλη (portal), με βάση τις σχετικές αποφάσεις και εγκρίσεις που λαμβάνονται από τους αντίστοιχους Ιδιοκτήτες Κρίσιμων Διεργασιών.

Σύστημα Μέτρησης Απόδοσης

Έχει ολοκληρωθεί η Στοχοθέτηση του Οργανισμού στο επίπεδο των Κρίσιμων Επιχειρησιακών Δεικτών και η επιλεκτική ανάπτυξη τους, μέσω των δεικτών των Κρίσιμων και Βασικών Διεργασιών, στους δείκτες που αφορούν τις πιο απλές διαδικασίες του Οργανισμού.

Με την προσέγγιση αυτή, υποβοηθείται σημαντικά η Διεύθυνση/Διοίκηση στην αποτελεσματική παρακολούθηση και διασφάλιση της ικανοποίησης των στόχων που θέτει στα πλαίσια της Στρατηγικής της.

Έχουν καταρτιστεί και στοχοθετηθεί 34 δείκτες απόδοσης, που αποτελούν την Κάρτα αποτελεσμάτων της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου και είναι χωρισμένοι σε πέντε διαστάσεις: Οικονομικών, Πελατών, Διαδικασιών, Μάθησης και Περιβάλλοντος.

Διευθυντικές Ανασκοπήσεις

Έχουν ολοκληρωθεί Διευθυντικές Ανασκοπήσεις, για τις οποίες έγιναν οι σχετικές παρουσιάσεις στο Συμβούλιο Διεύθυνσης. Οι ανασκοπήσεις περιλαμβάνουν τα επιχειρησιακά αποτελέσματα του 2014 που αφορούν τα Συστήματα Διαχείρισης Ποιότητας και Περιβάλλοντος με επικέντρωση στο βαθμό υλοποίησης των σχεδίων δράσης στις διάφορες Κρίσιμες Διεργασίες και την ικανοποίηση των στόχων που τέθηκαν.

Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (ΕΚΕ)

Η Αρχή έχει αποφασίσει την εφαρμογή Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης στη βάση των αρχών του "Global Reporting Initia-

tive” και τη Διεθνή Πρακτική Ηλεκτρικών Εταιριών, που να καλύπτει όλες τις δραστηριότητες του Οργανισμού στα Κεντρικά Γραφεία, Περιφερειακά Γραφεία και Ηλεκτροπαραγωγούς Σταθμούς.

Η υλοποίηση του σχεδίου δράσης από τις ομάδες εργασίας συνεχίζεται. Αναμένεται η ολοκλήρωση του έργου τον Σεπτέμβριο 2016.

Ασφάλεια και Υγεία

Τον Σεπτέμβριο του 2015 ξεκίνησε το έργο διασύνδεσης του Συστήματος Διαχείρισης Ασφάλειας και Υγείας με το υφιστάμενο Σύστημα Διαχείρισης (Ποιότητα και Περιβάλλον). Στόχος είναι η Πιστοποίηση του συστήματος διαχείρισης Ασφάλειας και Υγείας με το Πρότυπο OHSAS 18001. Το έργο αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Σεπτέμβριο 2016.

Σχεδιασμός της Επιχειρησιακής Στρατηγικής της ΑΗΚ

Με στόχο την αποτελεσματική λειτουργία της ΑΗΚ, σε ένα συνεχές μεταβαλλόμενο περιβάλλον λόγω της Οικονομικής Κρίσης, της επιβολής του Μνημονίου στην Κυπριακή Δημοκρατία, καθώς επίσης και της απελευθέρωσης της Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας και τον επερχόμενο ανταγωνισμό, η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου παρακολουθεί συστηματικά το βαθμό υλοποίησης της Στρατηγικής της και του Ετήσιου Επιχειρησιακού Σχεδιασμού, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της Ισοσταθμισμένης Κάρτας Αποτελεσμάτων.

Στο επίκεντρο της διαδικασίας βρίσκεται η ευθυγράμμιση των προσαθειών και η βέλτιστη κατανομή πόρων, από όλες τις Μονάδες και Διευθύνσεις του Οργανισμού, για την επίτευξη των Στρατηγικών Στόχων και την υλοποίηση του Οράματος της ΑΗΚ, με απώτερο σκοπό να συμβάλουν καταλυτικά στην Επιχειρησιακή Βελτίωση και τη βιωσιμότητα του Οργανισμού.

ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Κατά το 2015 η ΑΗΚ συνέχισε την ενεργή συμμετοχή της σε δύο ερευνητικά προγράμματα, το LIFE+ SmartPV και το SEOP. Το ερευνητικό πρόγραμμα LIFE+ SmartPV χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα LIFE+ για την Περιβαλλοντική Πολιτική και Διακυβέρνηση και το SEOP από το Πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης.

Παρατίθεται πιο κάτω σύντομη περιγραφή των δύο πιο πάνω ερευνητικών προγραμμάτων:

- LIFE+ SmartPV: Σκοπός του ερευνητικού προγράμματος είναι η μελέτη του μέτρου ενθάρρυνσης της διεύθυνσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ηλεκτροπαραγωγής με τη μέθοδο του έξυπνου συμπηφισμού μετρήσεων και η βελτιστοποίηση του ώστε να αντικαταστήσει τα υφιστάμενα ακριβά μέτρα στήριξης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας

για ηλεκτροπαραγωγή μέσω εγγυημένων διατιμήσεων. Το έργο αναμένεται να βοηθήσει στην ανάδειξη και κατανόηση του κόστους και οφέλους που επωμίζονται οι εταιρείες παροχής ενέργειας και οι Διαχειριστές του Συστήματος Μεταφοράς και Διανομής ηλεκτρικής ενέργειας της Κύπρου.

- SEOP: Σκοπός του ερευνητικού προγράμματος είναι η δημιουργία κοινωνικής πλατφόρμας τεχνολογίας της πληροφορίας και της επικοινωνίας, η οποία επιτρέπει στους Ευρωπαίους πολίτες να εκπαιδεύονται όσο αφορά τη σωστή χρήση της ηλεκτρικής ενέργειας με πρακτικές εξοικονόμησης ενέργειας σε επίπεδο κοινοτήτων. Αυτή η εκπαίδευση γίνεται μέσω διαδικτύου και οι πολίτες εκτός από το να συγκρίνουν την ηλεκτρική κατανάλωση των οικείων τους με αντίστοιχες καταναλώσεις των φίλων τους ή γειτόνων τους, μαθαίνουν και πρακτικές εξοικονόμησης ηλεκτρικής ενέργειας οι οποίες μπορούν να εφαρμοστούν στην καθημερινότητα τους.

Ο τομέας Έρευνας και Ανάπτυξης της ΑΗΚ παρέιχε υποστήριξη στις Δραστηριότητες της ΑΗΚ με τη συμμετοχή του σε διάφορες Ομάδες Εργασίας που αφορούσαν θέματα της νέας αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και της νέας μεθοδολογίας διατιμήσεων ηλεκτρισμού.

Επιτελική Μονάδα

Οικονομικών

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Οι οικονομικές καταστάσεις της ΑΗΚ για το 2015 μαζί με τις βοηθητικές καταστάσεις βρίσκονται στις σελίδες 56 μέχρι 99. Τα κύρια στατιστικά οικονομικά στοιχεία για τη δεκαετία 2006-2015 φαίνονται περιληπτικά στις σελίδες 52 μέχρι 55.

Πίνακας 3

Ενοποιημένος λογαριασμός αποτελεσμάτων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015 και μεταβολές έναντι του προηγούμενου έτους

	2015 €000	Αύξηση (Μείωση) €000
ΕΣΟΔΑ		
Πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας	576.792	(144.345)
Κεφαλαιουχικές συνεισφορές καταναλωτών	21.447	328
Έσοδα αφαλάτωσης	9.098	(5.402)
Άλλα έσοδα εκμετάλλευσης	17.494	22
Χρηματοδοτικά έσοδα	5.710	3.670
	630.541	(145.727)
Άλλες ζημιές καθαρές	(291)	(270)
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	(552.331)	164.264
Κέρδος εργασιών	77.919	18.267
Χρηματοδοτικά έξοδα	(7.577)	3.622
Κέρδος πριν τη φορολογία	70.342	21.889
Φορολογία	(9.964)	(3.487)
Καθαρό κέρδος για το έτος	60.378	18.402
Πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας (εκατ. kWh)	4.036,1	120,6

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ

Τα αποτελέσματα του έτους και οι μεταβολές από το προηγούμενο έτος, παρουσιάζονται στον πιο πάνω Πίνακα (αρ. 3). Τα έσοδα από πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας για το έτος ήταν €576.792.000 και σημείωσαν μείωση €144.345.000 ή 20,0%. Το σύνολο των λειτουργικών εξόδων ανήλθε σε €552.331.000 και σημείωσαν μείωση €164.264.000 ή 22,9%. Αφού λήφθηκαν υπόψη τα χρηματοδοτικά έξοδα που ανέρχονταν σε €7.577.000, το κέρδος πριν τη φορολογία έφθασε σε €70.342.000 σε σύγκριση με €48.453.000 του προηγούμενου έτους. Μετά την αφαίρεση ποσού €9.964.000, για φορολογία, το καθαρό κέρδος ήταν €60.378.000 (2014: €41.976.000).

ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΞΟΔΩΝ

Ο Πίνακας 4 στη σελίδα 51 αναλύει τα λειτουργικά έξοδα κατά κατηγορία. Οι κυριότεροι παράγοντες που συνέτειναν στις αλλαγές αναφέρονται πιο κάτω:

Η μέση τιμή καυσίμων που καταναλώθηκαν στους σταθμούς παραγωγής της ΑΗΚ μειώθηκε κατά 37,5% στα €304,71 τον μετρικό τόνο. Η κατανάλωση αυξήθηκε κατά 3,3% και έφθασε τους 947,2 χιλ. μετρικούς τόνους. Σαν αποτέλεσμα των πιο πάνω η δαπάνη καυσίμων μειώθηκε κατά €158.343.000 και έφτασε στα €288.632.000.

Η αγορά ηλεκτρικής ενέργειας από τρίτους ύψους €26.191.000 μειώθηκε κατά 17,7% λόγω μείωσης της τιμής καυσίμων.

Σχεδ. 9

ΕΣΟΔΑ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ ΚΑΙ
ΚΕΡΔΟΣ ΑΠΟ ΕΡΓΑΣΙΕΣ (Σε χιλιάδες ευρώ)

Το σύνολο των μισθών και εργοδοτικών εισφορών ανήλθε σε €93.793.000 από το οποίο ποσό €4.091.000 έχει μεταφερθεί σε χρέωση του πάγιου ενεργητικού και σε ημιτελείς εργασίες. Τα ποσά που μεταφέρθηκαν στο πάγιο ενεργητικό αφορούν δαπάνες για έργα αναπτύξεως που εκτελέστηκαν κατά τη διάρκεια του έτους από το προσωπικό της Αρχής. Ποσό €89.702.000 ή 95,6% επιβάρυνε τα αποτελέσματα χρήσεως. Η αύξηση στη συνολική δαπάνη μισθοδοσίας €4.108.000 ή 4,6% οφείλεται κυρίως σε αύξηση στην εισφορά στο Ταμείο Συντάξεως.

Η δαπάνη για υλικά, υπηρεσίες και άλλες δαπάνες ήταν €28.503.000 (μείωση €7.648.000 ή 21,2%).

Οι αποσβέσεις έφθασαν τα €93.230.000 (μείωση €2.014.000 ή 2,1%).

Πίνακας 4

Ανάλυση Λειτουργικών εξόδων

	2015		Αύξηση/(Μείωση) έναντι 2014	
	€000	%	€000	%
Καύσιμα	288.632	52,3	(158.343)	(35,4)
Αγορά ηλεκτρικής ενέργειας από τρίτους	26.196	4,7	(5.635)	(17,7)
Μισθοί και εργοδοτικές εισφορές	89.702	16,2	4.749	5,6
Επισκευές και συντήρηση	11.124	2,0	(4.317)	(28,0)
Αποζημίωση για πρόωρη αφυπηρέτηση	8.754	1,6	8.754	-
Τέλος Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου	4.471	0,8	164	3,8
Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου	1.719	0,3	26	1,5
Υλικά, υπηρεσίες και άλλες δαπάνες	28.503	5,2	(7.648)	(21,2)
Αποσβέσεις	93.230	16,9	(2.014)	(2,1)
ΣΥΝΟΛΟ	552.331	100,0	(164.264)	(22,9)

Επιτελική Μονάδα Οικονομικών

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Οι επενδύσεις σε στοιχεία πάγιου ενεργητικού κατά τη διάρκεια του έτους έφθασαν τα €17.721.000 σε σύγκριση με €39.983.000 το 2014 (μείωση €22.262.000).

Ποσό €1.243.000 πληρώθηκε κατά το 2015 αναφορικά με φορολογία (2014: €12.288.000).

Οι αποπληρωμές των δανείων και τραπεζικών παρατραβηγμάτων ανήλθαν σε €29.480.000 (2014: €114.507.000).

Το σύνολο των αναγκών χρηματοδότησεως που ανήλθαν σε €48.444.000 καλύφθηκε από τα ίδια διαθέσιμα και από συμμετοχές καταναλωτών. Στον πιο κάτω Πίνακα αρ. 5 δίδονται οι χρηματοδοτικές ανάγκες της Αρχής και οι πηγές χρηματοδότησής τους.

Πίνακας 5

Χρηματοδοτικές Ανάγκες και Πηγές Χρηματοδότησης

	2015		2014	
	€000	%	€000	%
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ				
Φορολογία	1.243	2,5	12.288	7,3
Στοιχεία πάγιου ενεργητικού	17.721	36,6	39.983	24,0
Αποπληρωμές δανείων / Τραπεζικών παρατραβηγμάτων	29.480	60,9	114.507	68,7
	48.444	100,0	166.778	100,0
ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ				
Κέρδος πριν τη φορολογία	70.342	145,2	48.453	29,1
Αποσβέσεις μείον συνεισφορές καταναλωτών	71.783	148,2	74.125	44,4
Είσπραξη από εκποίηση στοιχείων πάγιου ενεργητικού	85	0,2	2.048	1,2
Συμμετοχές καταναλωτών	14.139	29,2	15.064	9,0
Μεταβολές κεφαλαίου κινήσεως	(107.905)	(222,8)	27.088	16,3
	48.444	100,0	166.778	100,0

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Το ιστορικό κόστος των εγκαταστάσεων σε υπηρεσία στις 31 Δεκεμβρίου 2015 ήταν €3.013.834.000 και το σύνολο των αποσβέσεων €1.248.496.000. Συνεπώς η καθαρή αξία των εγκαταστάσεων σε υπηρεσία ήταν 58,6% του ιστορικού κόστους. Το σύνολο του καθαρού ενεργητικού στις 31 Δεκεμβρίου 2015, ήταν €1.980.690.000. Η χρηματοδότηση προήλθε από δάνεια (€441.596.000 ή 22,3%), άλλες μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις €495.247.000 ή 25,0%), το δε υπόλοιπο (€1.043.847.000 ή 52,7%) από ίδια κεφάλαια.

Ο. ΘΕΟΔΟΥΛΟΥ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

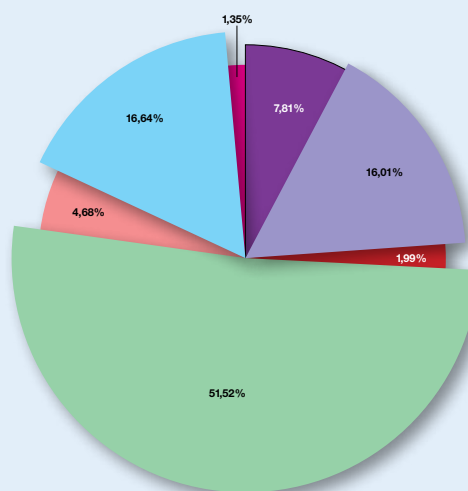
Σχεδ. 10

ΔΑΠΑΝΕΣ

(Σε χιλιάδες ευρώ)

ΣΑΝ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ

- ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΞΟΔΑ €7.577 (1,35%)
- ΕΞΟΔΑ ΕΠΙΔΙΟΡΘΩΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ €11.124 (1,99%)
- ΑΓΟΡΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΑΠΟ ΤΡΙΤΟΥΣ €26.196 (4,68%)
- ΥΛΙΚΑ, ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ €43.738 (7,81%)
- ΜΙΣΘΟΙ ΚΑΙ ΕΡΓΟΔΟΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ €89.702 (16,01%)
- ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ €93.230 (16,64%)
- ΚΑΥΣΙΜΑ €288.632 (51,52%)

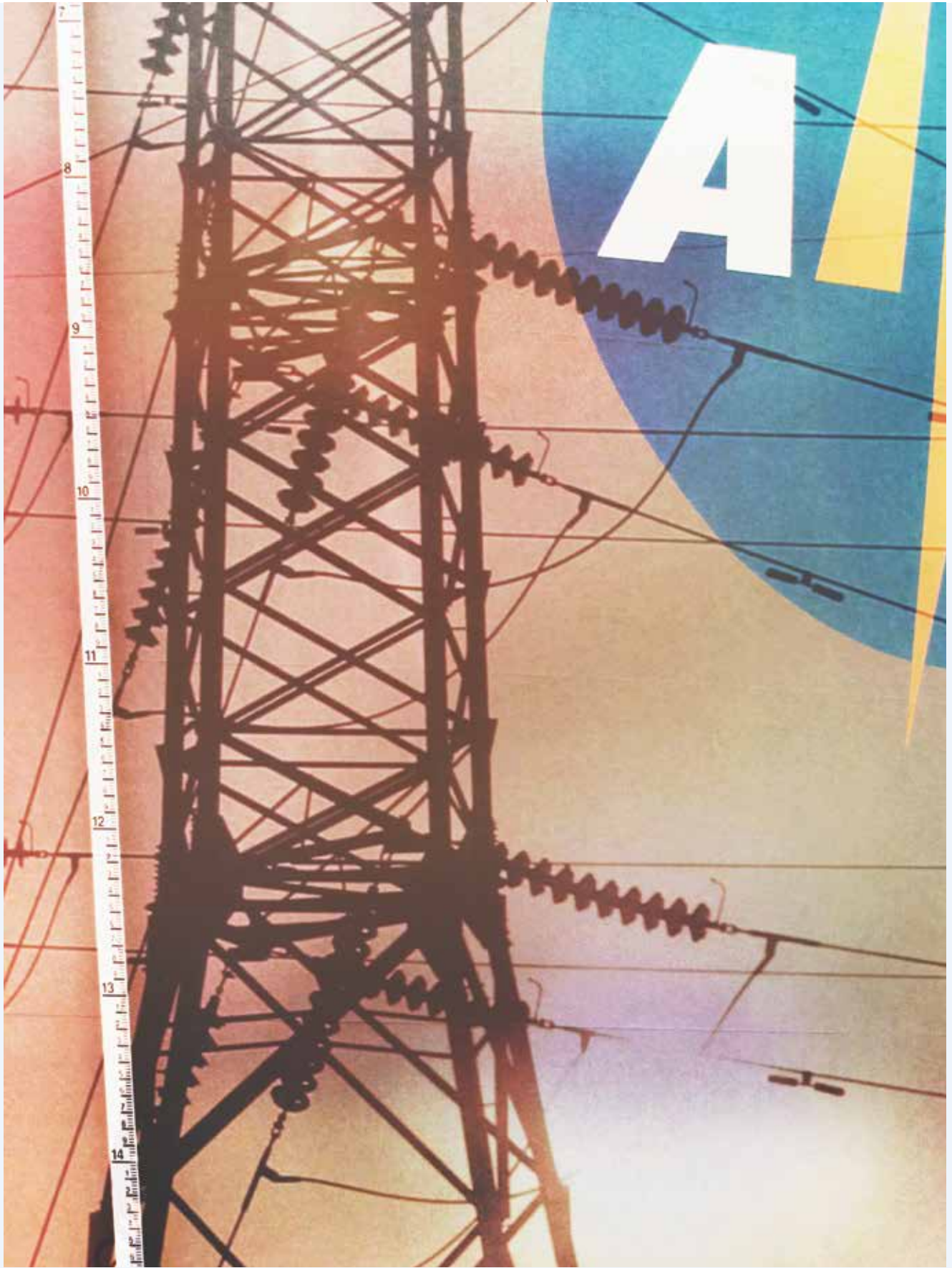

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ 2006-2015

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΑ ΕΤΗ ΜΕΧΡΙ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας (εκατ. ΚWh)	4.135	4.298	4.556	4.656	4.782	4.595	4.356	3.890	3.915	4.036
Κατανάλωση στις περιοχές που κατέχονται από τα τουρκικά στρατεύματα (εκατ. ΚWh)	7	8	9	8	8	7	7	6	6	2
Σύνολο μονάδων (εκατ. ΚWh)	4.142	4.306	4.565	4.664	4.790	4.602	4.363	3.896	3.921	4.038
Εγκαταστημένη ισχύς (MW)	988	1.118	1.168	1.388	1.438	965	1.493	1.598	1.478	1.478
ΕΣΟΔΑ (ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΕΥΡΩ)										
Πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας	513.105	546.737	736.215	627.253	776.390	857.776	966.552	796.930	721.137	576.792
Κεφαλαιουχικές συνεισφορές καταναλωτών	13.085	14.241	15.389	16.655	17.855	19.047	19.973	20.698	21.119	21.447
Ανάκτηση κόστους προσωρινών μονάδων παραγωγής από την Κυβέρνηση	-	-	-	-	-	17.229	31.702	-	-	-
Αποζημιώσεις από ασφαλιστικές εταιρείες	-	-	-	-	-	-	89.301	61.790	1.000	-
Έκτακτη προσαύξηση	-	-	-	-	-	19.858	61.680	8.047	-	-
Άλλα λειτουργικά έσοδα	3.182	4.869	5.575	5.846	15.174	10.628	14.129	18.298	30.972	26.592
Χρηματοδοτικά έσοδα	4.799	2.615	2.637	1.377	740	1.579	1.802	2.014	2.040	5.710
Σύνολο εσόδων	534.171	568.462	759.816	651.131	810.159	926.117	1.185.139	907.777	776.268	630.541
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΚΟΣΤΗ (ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΕΥΡΩ)										
Άλλες ζημιές καθαρές	-	-	-	-	-	-	76	3.324	21	291
Δαπάνες εκμεταλλεύσεως	411.365	438.661	652.539	523.569	622.669	747.364	830.561	659.626	620.328	458.870
Κόστος προσωρινών μονάδων παραγωγής	-	-	-	-	-	17.229	35.302	-	-	-
Πρόβλεψη για μη ανάκτηση κόστους προσωρινών μονάδων	-	-	-	-	-	-	24.465	-	-	-
Έξοδα Επιδιόρθωσης Η/Σ Βασιλικού	-	-	-	-	-	-	104.508	43.867	1.023	231
Αποσβέσεις	54.747	58.199	59.703	71.526	75.393	77.056	89.811	94.405	95.244	93.230
Σύνολο δαπανών	466.112	496.860	712.242	595.095	698.062	841.649	1.084.723	801.222	716.616	552.622
Κέρδος εργασιών	68.059	71.602	47.574	56.036	112.097	84.468	100.416	106.555	59.652	77.919
Χρηματοδοτικά έξοδα	(13.182)	(14.779)	(19.310)	(10.757)	(10.243)	(8.991)	(13.960)	(12.594)	(11.199)	(7.577)
Κέρδος πριν τη φορολογία	54.877	56.823	28.264	45.279	101.854	75.477	86.456	93.961	48.453	70.342
Φορολογία	(16.251)	(16.802)	(7.933)	58.305	(10.440)	(7.788)	(8.935)	(20.970)	(6.477)	(9.964)
Πρόβλεψη λόγω Απόφασης Εφοριακού Συμβουλίου	-	-	-	-	(18.239)	1.896	-	-	-	-
Καθαρό κέρδος για το έτος	38.626	40.021	20.331	103.584	73.175	69.585	77.521	72.991	41.976	60.378
ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ (πάνω στο σύνολο εσόδων)										
Κέρδος από εργασίες (%)	12,7	12,6	6,3	8,6	13,8	9,1	8,5	11,7	7,7	12,4
Κέρδος πριν τη φορολογία (%)	10,3	10,0	3,7	7,0	12,6	8,1	7,3	10,4	6,2	11,2

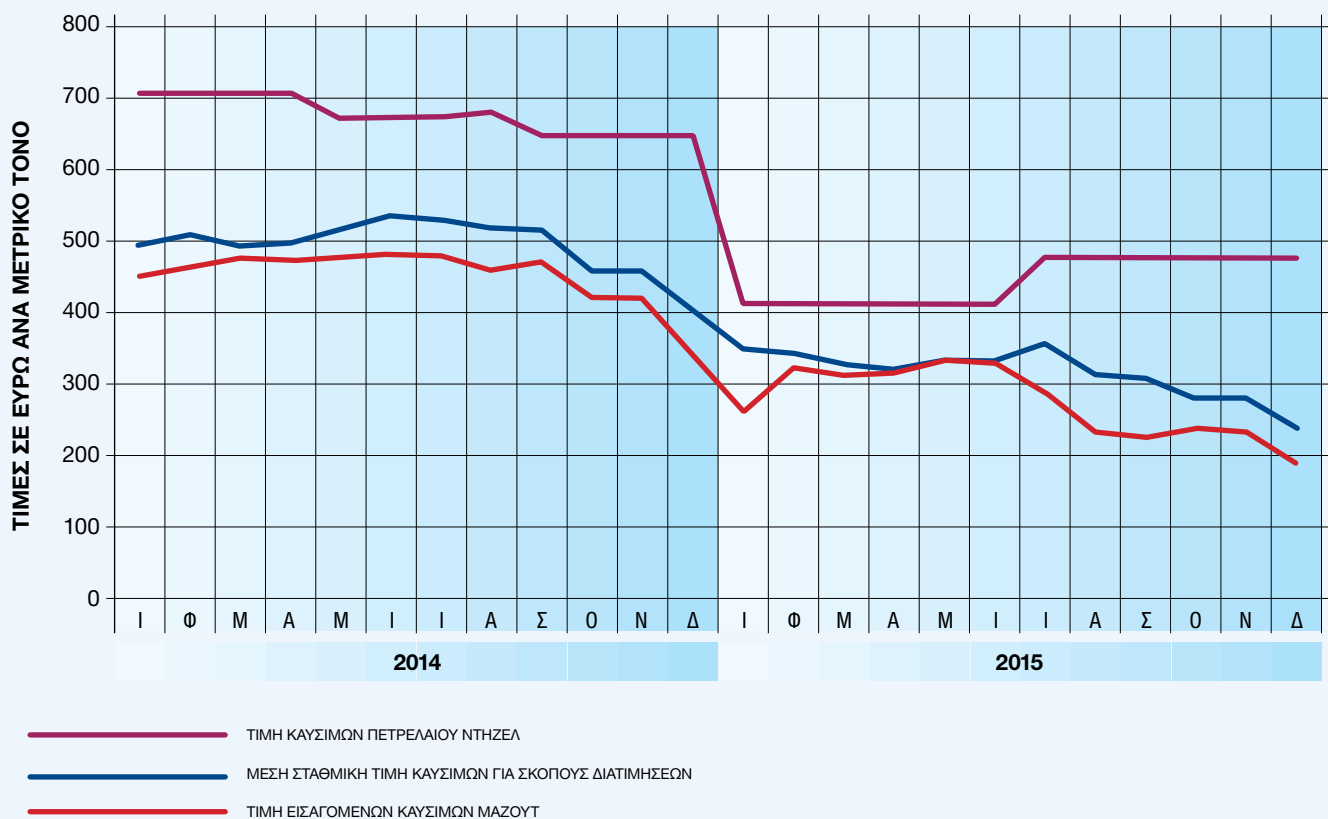
Επιτελική Μονάδα Οικονομικών

ΕΝΟΠΙΩΜΕΝΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΤΙΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ (ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΕΥΡΩ) Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός	1.185.076	1.285.124	1.387.312	1.583.500	1.789.271	1.926.871	1.936.747	1.898.029	1.840.916	1.765.338
Εμπορικά και άλλα εισπρακτέα	2.860	1.898	1.800	1.845	2.302	2.028	2.242	1.702	631	322
	1.187.936	1.287.022	1.389.112	1.585.345	1.791.573	1.928.899	1.938.989	1.899.731	1.841.547	1.765.660
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	293.755	280.641	325.719	259.762	329.501	372.388	518.233	460.411	406.043	506.460
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων	1.481.691	1.567.663	1.714.831	1.845.107	2.121.074	2.301.287	2.457.222	2.360.142	2.247.590	2.272.120
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ (ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΕΥΡΩ)										
Αποθεματικά										
Αποθεματικό εσόδων	642.456	682.478	702.809	806.393	879.568	943.913	1.021.516	1.084.727	1.126.703	1.183.363
Αποθεματικό αναλογιστικών ζημιών	-	-	-	-	-	-	22.063	4.763	(239.554)	(155.071)
Αποθεματικό κεφαλαίου	15.555	15.555	15.555	15.555	15.555	15.555	15.555	15.555	15.555	15.555
	658.011	698.033	718.364	821.948	895.123	959.468	1.059.134	1.105.045	902.704	1.043.847
Μη βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις										
Δανεισμός	243.396	265.372	334.773	300.750	451.597	403.608	432.447	564.002	472.648	441.596
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	84.036	91.042	98.056	38.402	24.479	27.762	36.103	51.596	57.066	65.804
Αναβαλλόμενα έσοδα	332.807	356.580	382.973	406.250	428.704	441.808	447.544	443.403	437.020	429.443
	660.239	712.994	815.802	745.402	904.780	873.178	916.094	1.059.001	966.734	936.843
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	163.441	156.636	180.665	277.757	321.171	468.641	481.994	196.096	378.152	291.430
Σύνολο υποχρεώσεων	823.680	869.630	996.467	1.023.159	1.225.951	1.341.819	1.398.088	1.255.097	1.344.886	1.228.273
Σύνολο αποθεματικών και υποχρεώσεων	1.481.691	1.567.663	1.714.831	1.845.107	2.121.074	2.301.287	2.457.222	2.360.142	2.247.590	2.272.120

Σχεδ. 11

ΤΙΜΕΣ ΚΑΥΣΙΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜΙΚΗ ΤΙΜΗ ΓΙΑ
ΣΚΟΠΟΥΣ ΔΙΑΤΙΜΗΣΕΩΝ (Ρήτρας καυσίμων)

Έκθεση Ελεγκτών και Οικονομικές Καταστάσεις

Έκθεση και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις 31 Δεκεμβρίου 2015

Περιεχόμενα

Διοικητικό Συμβούλιο και άλλοι αξιωματούχοι	58
Έκθεση Διοικητικού Συμβουλίου	59
Εκθέσεις ανεξάρτητου ελεγκτή και Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας	60-61
Ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εσόδων	62
Ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης	63
Ενοποιημένη κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων	64
Ενοποιημένη κατάσταση ταμειακών ροών	65
Σημειώσεις στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις	66-99

Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου

Διοικητικό Συμβούλιο και άλλοι αξιωματούχοι

Διοικητικό Συμβούλιο

Πρόεδρος: Οθωνας Θεοδούλου

Αντιπρόεδρος: Δήμητρα Καραντώκη

Μέλη: Αλεξάνδρα Πελαγία-Χριστοδούλου

Χαράλαμπος Αρτέμης

Μιχάλης Χατζηπαντέλας

Νικόλας Νικολάου

Λοΐζος Λοΐζου

Κωνσταντίνος Κωστή

Γιάννος Αθηνίτης

Νομικοί Σύμβουλοι

Ιωαννίδης Δημητρίου, Λευκωσία

Ελεγκτές

Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας
KPMG Limited

Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου

Έκθεση Διοικητικού Συμβουλίου

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο παρουσιάζει την έκθεση του μαζί με τις ελεγμένες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Αρχής και των θυγατρικών της Ηλεκτρική Λίμιτεδ, EAC LNG Investments Company Limited και EAC Solar Thermal Power Ltd (μαζί “το Συγκρότημα”) για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015.

Κύριες δραστηριότητες

2. Οι κύριες δραστηριότητες του Συγκροτήματος, που δεν έχουν αλλάξει από τον προηγούμενο χρόνο, είναι η παραγωγή, μεταφορά, διανομή και προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας στην Κύπρο. Μετά από τροποποίηση στο Νόμο στις 24 Νοεμβρίου 2000, η Αρχή εξουσιοδοτήθηκε να διεξάγει και δραστηριότητες σε τομείς που έχουν σχέση με την εκμετάλλευση και ανάπτυξη των περιουσιακών της στοιχείων, των τεχνικών της δυνατοτήτων, των εγκαταστάσεων, των υπηρεσιών και της τεχνογνωσίας της.

Ανασκόπηση των εξελίξεων, της τρέχουσας κατάστασης και της επίδοσης των δραστηριοτήτων του Συγκροτήματος

3. Το κέρδος του Συγκροτήματος για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015 ήταν €60.378 χιλιάδες (2014: €41.976 χιλιάδες). Στις 31 Δεκεμβρίου 2015 το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων του Συγκροτήματος ήταν €2.272.120 χιλιάδες (2014: €2.247.590 χιλιάδες) και τα ίδια κεφάλαια ήταν €1.043.847 χιλιάδες (2014: €902.704 χιλιάδες). Η οικονομική κατάσταση του Συγκροτήματος όπως παρουσιάζεται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις θεωρείται ικανοποιητική. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής δεν αναμένει οποιοσδήποτε σημαντικές αλλαγές στις δραστηριότητες του Συγκροτήματος στο προσεχές μέλλον.

Κυριότεροι κίνδυνοι και αβεβαιότητες

4. Οι κυριότεροι κίνδυνοι και αβεβαιότητες που αντιμετωπίζει το Συγκρότημα περιγράφονται στις σημειώσεις 3 και 26 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Προβλεπόμενη εξέλιξη του Συγκροτήματος

5. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής δεν αναμένει οποιοσδήποτε σημαντικές αλλαγές ή εξελίξεις στις δραστηριότητες, στην οικονομική κατάσταση και στην επίδοση του Συγκροτήματος για το άμεσο μέλλον.

Αποτελέσματα

6. Τα αποτελέσματα του Συγκροτήματος για το έτος παρουσιάζονται στη σελίδα 62. Το καθαρό κέρδος για το έτος μεταφέρεται στα αποθεματικά.

Διοικητικό Συμβούλιο

7. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου στις 31 Δεκεμβρίου 2015 και την ημερομηνία αυτής της έκθεσης παρουσιάζονται στη σελίδα 58.
8. Δεν υπήρχαν αλλαγές στην κατανομή των αρμοδιοτήτων ή στην αποζημίωση του Διοικητικού Συμβουλίου.

Γεγονότα μετά την περίοδο αναφοράς

9. Δεν υπήρξαν σημαντικά γεγονότα μετά την περίοδο αναφοράς που να έχουν σχέση με την κατανόηση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Υποκαταστήματα

10. Το Συγκρότημα δε λειτουργούσε μέσω οποιωνδήποτε υποκαταστημάτων κατά τη διάρκεια του έτους.

Ανεξάρτητοι Ελεγκτές

11. Οι Ανεξάρτητοι Ελεγκτές, KPMG Limited, έχουν εκδηλώσει επιθυμία να συνεχίσουν να παρέχουν τις υπηρεσίες τους.

Με εντολή του Διοικητικού Συμβουλίου

Όθωνας Θεοδούλου

Πρόεδρος

31 Μαΐου 2016

Λευκωσία

Έκθεση Ανεξάρτητων Ελεγκτών Προς τα Μέλη της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου

Έκθεση επί των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων

Έχουμε ελέγξει τις συνημμένες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (η 'Αρχή') και των θυγατρικών της (μαζί με την Αρχή, 'το Συγκρότημα') στις σελίδες 62 - 99, οι οποίες αποτελούνται από την ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης στις 31 Δεκεμβρίου 2015, και τις ενοποιημένες καταστάσεις αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εσόδων, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών του έτους που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περιληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Ευθύνη του Διοικητικού Συμβουλίου για τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για την κατάρτιση και δίκαιη παρουσίαση ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις απαιτήσεις του περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού Νόμου Κεφ. 171, των περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Έλεγχος Λογαριασμών) Νόμων του 1983-2007 και τους περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμους του 2003-2015, και για εκείνες τις εσωτερικές ασφαλιστικές δικλίδες ελέγχου που το Διοικητικό Συμβούλιο καθορίζει ως απαραίτητες ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδη ανακρίβεια, οφειλομένης είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Ευθύνη των ανεξάρτητων ελεγκτών

Η δική μας ευθύνη είναι να εκφράσουμε γνώμη επί αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων με βάση τον έλεγχό μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου. Τα Πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με κανόνες δεοντολογίας καθώς και να σχεδιάζουμε και διενεργούμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση λογικών διαβεβαιώσεων για το εάν οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη ανακρίβεια.

Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για την απόκτηση ελεγκτικών τεκμηρίων σχετικά με τα ποσά και τις γνωστοποιήσεις στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Οι επιλεγόμενες διαδικασίες βασίζονται στην κρίση των ελεγκτών περιλαμβανομένης της εκτίμησης των κινδύνων ουσιώδους ανακρίβειας στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, οφειλομένης είτε σε απάτη είτε σε λάθος. Κατά τη διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων κινδύνων, οι ελεγκτές εξετάζουν τις εσωτερικές ασφαλιστικές δικλίδες ελέγχου που σχετίζονται με την κατάρτιση και δίκαιη παρουσίαση ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της οντότητας με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών ασφαλιστικών δικλίδων ελέγχου της οντότητας. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών πολιτικών που χρησιμοποιήθηκαν και της λογικότητας των λογιστικών εκτιμήσεων που έγιναν από το Διοικητικό Συμβούλιο, καθώς και την αξιολόγηση της συνολικής παρουσίασης των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα για να παράσχουν βάση για την ελεγκτική μας γνώμη με επιφύλαξη.

Βάση για γνώμη με επιφύλαξη

Η απομείωση στην αξία των ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού του Ηλεκτροπαραγωγού Σταθμού ("Η/Σ") Βασιλικού ύψους €103,6 εκ. που προκλήθηκε από το συμβάν της 11ης Ιουλίου 2011 στο Μαρί δεν αναγνωρίστηκε στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2011. Απεναντίας, συνολικό ποσό ύψους €142,606 εκ. που δαπανήθηκε κατά τα έτη 2011 μέχρι 2015 για την αποκατάσταση των ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού του Η/Σ Βασιλικού (εκ του οποίου ποσό €1 εκ. και €231 χιλ. αναγνωρίστηκε το 2014 και 2015, αντίστοιχα) αναγνωρίστηκε στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων ως λειτουργικά έξοδα.

Αυτός ο λογιστικός χειρισμός κατά τη γνώμη μας δεν συνάδει με τις απαιτήσεις του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 16 "Ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός" και του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 36 "Απομείωση περιουσιακών στοιχείων". Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω, τα λειτουργικά έξοδα πριν τη χρέωση απόσβεσης για τα έτη που έληξαν στις 31 Δεκεμβρίου 2015 και 2014, θα έπρεπε να μειωθούν κατά €231 χιλ. και €1 εκ., αντίστοιχα, και η χρέωση απόσβεσης για τα εν λόγω έτη, θα έπρεπε να αυξηθεί κατά €4,3 εκ., για κάθε έτος.

Ως εκ τούτου, η καθαρή λογιστική αξία των ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού στις 31 Δεκεμβρίου 2015 και 2014, έπρεπε να ανέλθει σε €1.796 εκ. και σε €1.875 εκ., αντίστοιχα, και τα αποθεματικά στις 31 Δεκεμβρίου 2015 και 2014 σε €1.074 εκ. και σε €937 εκ., αντίστοιχα.

Επιπρόσθετα, για το πιο πάνω συμβάν, εισπράχθηκε το ποσό των €152,1 εκ. σαν αποζημίωση από ασφαλιστικές εταιρείες και αναγνωρίστηκε από την Αρχή στην ενοποιημένη κατάσταση των αποτελεσμάτων. Το ποσό αυτό έπρεπε να συμπεριληφθεί στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης σαν αναβαλλόμενα έσοδα και να υποστεί απόσβεση με τον ίδιο τρόπο που απομειώνονται τα περιουσιακά στοιχεία.

Γνώμη με επιφύλαξη

Κατά τη γνώμη μας, εκτός από την επίπτωση στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του θέματος που αναφέρεται στην παράγραφο της βάσης για γνώμη με επιφύλαξη, οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα της χρηματοοικονομικής θέσης του Συγκροτήματος στις 31 Δεκεμβρίου 2015, και της χρηματοοικονομικής του επίδοσης και των ταμειακών ροών του για το έτος που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις απαιτήσεις του περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού Νόμου Κεφ. 171 και τις απαιτήσεις των περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμων του 2003-2015.

Έκθεση επί άλλων νομικών απαιτήσεων

Σύμφωνα με τις επιπρόσθετες απαιτήσεις των περί Ελεγκτών και Υποχρεωτικών Ελέγχων των Ετήσιων και Ενοποιημένων Λογαριασμών Νόμων του 2009, Ν.42(Ι)/2009, όπως αυτός τροποποιείται από καιρού εις καιρόν ('Νόμος 42(Ι)/2009'), αναφέρουμε τα πιο κάτω:

- Έχουμε πάρει όλες τις πληροφορίες και εξηγήσεις που θεωρήσαμε αναγκαίες για σκοπούς του ελέγχου μας.
- Κατά τη γνώμη μας, έχουν τηρηθεί από το Συγκρότημα κατάλληλα λογιστικά βιβλία, στην έκταση που φαίνεται από την εξέταση από εμάς αυτών των βιβλίων, εκτός όπως εξηγείται στην παράγραφο της βάσης για γνώμη με επιφύλαξη.
- Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Συγκροτήματος συμφωνούν με τα λογιστικά βιβλία.
- Κατά τη γνώμη μας, και από όσα καλύτερα έχουμε πληροφορηθεί και σύμφωνα με τις εξηγήσεις που μας δόθηκαν, οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρέχουν τις απαιτούμενες από τον περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμων του 2003-2015, πληροφορίες με τον απαιτούμενο τρόπο, εκτός όπως εξηγείται στην παράγραφο της βάσης για γνώμη με επιφύλαξη.
- Κατά τη γνώμη μας, οι πληροφορίες που δίνονται στην έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου στις σελίδες 2 και 3 συνάδουν με τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

Άλλο θέμα

Η έκθεση αυτή, περιλαμβανόμενης και της γνώμης, ετοιμάστηκε για το Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου ως σώμα, τον Υπουργό Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, τη Βουλή των Αντιπροσώπων και το Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας και μόνο, σύμφωνα με τον περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού Νόμο Κεφ. 171, τους περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Έλεγχος Λογαριασμών) Νόμων του 1983-2007, τους περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμων του 2003-2015 και σύμφωνα με το Άρθρο 34 του Νόμου 42(Ι)/2009 και για κανένα άλλο σκοπό. Δίνοντας αυτήν τη γνώμη δεν αποδεχόμαστε ή αναλαμβάνουμε ευθύνη για οποιονδήποτε άλλο σκοπό ή προς οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο στη γνώση του οποίου αυτή η έκθεση δυνατόν να περιέλθει.

Χρίστος Β. Βασιλείου, FCA

Εγκεκριμένος Λογιστής και Εγγεγραμμένος Ελεγκτής εκ μέρους
και για λογαριασμό της KPMG Limited, Εγκεκριμένοι Λογιστές
Τ.Θ 21121
1502 Λευκωσία
Κύπρος
31 Μαΐου 2016

Έκθεση Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας προς την Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου

Έχω εξετάσει την πιο πάνω έκθεση του ιδιώτη ελεγκτή επί των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, στις σελίδες 8 μέχρι 65, της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου, για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015, η οποία υποβλήθηκε σύμφωνα με το εδάφιο (1) του άρθρου 3 των περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Έλεγχος Λογαριασμών) Νόμων, και έχω ικανοποιηθεί ότι είναι η αρμόζουσα.

Δρ Οδυσσέας Φ. Μιχαηλίδης

Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας
Λευκωσία

Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις 31 Δεκεμβρίου 2015

Ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εσόδων
για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015

	Σημείωση	2015 €000	2014 €000
Εισόδημα	5	576.792	721.137
Άλλα λειτουργικά έσοδα - καθαρά	6	53.749	55.131
Άλλες ζημιές - καθαρές	7	(291)	(21)
Λειτουργικά έξοδα	8	(552.331)	(716.595)
Κέρδος εργασιών		77.919	59.652
Χρηματοδοτικά έξοδα	10	(7.577)	(11.199)
Κέρδος πριν τη φορολογία		70.342	48.453
Χρέωση φορολογίας	11	(9.964)	(6.477)
Κέρδος για το έτος		60.378	41.976
Λοιπά συνολικά έσοδα/ (έξοδα)			
Ποσά που δεν θα επανακατηγοριοποιηθούν στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων σε μεταγενέστερες περιόδους:			
Επανακαταμέτρηση υποχρέωσης σχεδίου αφιπρέτσης	9	84.483	(244.317)
Συνολικά έσοδα/ (έξοδα) για το έτος		144.861	(202.341)

Τα λοιπά συνολικά έσοδα/ (έξοδα) παρουσιάζονται μετά την αφαίρεση φορολογίας. Η φορολογία που σχετίζεται με κάθε στοιχείο των λοιπών συνολικών εσόδων παρουσιάζεται στη Σημείωση 11.

Οι σημειώσεις στις σελίδες 66 μέχρι 99 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης στις 31 Δεκεμβρίου 2015

	Σημείωση	2015 €000	2014 €000
Περιουσιακά στοιχεία			
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
Ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός	15	1.765.338	1.840.916
Εμπορικά και άλλα εισπρακτέα	16	322	631
		1.765.660	1.841.547
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
Αποθέματα	17	91.398	108.370
Εμπορικά και άλλα εισπρακτέα	16	89.057	113.081
Δικαιώματα εκπομπής θερμοκηπιακών αερίων		-	966
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στη δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	12	671	978
Φορολογία εισπρακτέα	18	4.287	4.270
Βραχυπρόθεσμες καταθέσεις	19	301.772	145.336
Μετρητά και μετρητά στην τράπεζα	20	19.275	33.042
		506.460	406.043
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων		2.272.120	2.247.590
Αποθεματικά και υποχρεώσεις			
Αποθεματικά		1.043.847	902.704
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		1.043.847	902.704
Μη βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις			
Δανεισμός	21	441.596	472.648
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	22	65.804	57.066
Αναβαλλόμενα έσοδα	23	429.443	437.020
		936.843	966.734
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις			
Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές	24	102.015	109.231
Καθαρή υποχρέωση Ταμείου Συντάξεων	9	132.930	217.995
Φορολογική υποχρέωση	18	3.718	-
Δανεισμός	21	31.051	29.479
Αναβαλλόμενα έσοδα	23	21.716	21.447
		291.430	378.152
Σύνολο υποχρεώσεων		1.228.273	1.344.886
Σύνολο αποθεματικών και υποχρεώσεων		2.272.120	2.247.590

Οι παρούσες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις υπογράφονται σήμερα, 31 Μαΐου 2016, κατόπιν έγκρισης τους και απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου.

Ο. ΘΕΟΔΟΥΛΟΥ
Πρόεδρος

Α. ΠΑΤΣΑΛΗΣ
Αναπληρωτής
Γενικός Διευθυντής

Χ. ΧΑΤΖΗΓΕΡΟΥ
Εκτελεστικός Διευθυντής
Οικονομικών

Οι σημειώσεις στις σελίδες 66 μέχρι 99 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Ενοποιημένη κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων
για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015

Σημείωση	Αποθεματικό κεφαλαίου €000	Αποθεματικό αναλογιστικών ζημιών €000	Αποθεματικό Εσόδων €000	Σύνολο €000
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2014	15.555	4.763	1.084.727	1.105.045
Συνολικά έσοδα				
Κέρδος για το έτος	-	-	41.976	41.976
Λοιπά συνολικά έξοδα				
Επανακαταμέτρηση υποχρέωσης σχεδίου αφυπηρέτησης	9	(244.997)	-	(244.997)
Αναβαλλόμενη φορολογία	11	680	-	680
Σύνολο λοιπών συνολικών εξόδων	-	(244.317)	-	(244.317)
Συνολικά έξοδα για το έτος	-	(244.317)	41.976	(202.341)
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2014	15.555	(239.554)	1.126.703	902.704
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2015	15.555	(239.554)	1.126.703	902.704
Συνολικά έσοδα				
Κέρδος για το έτος	-	-	60.378	60.378
Λοιπά συνολικά έσοδα				
Επανακαταμέτρηση υποχρέωσης σχεδίου αφυπηρέτησης	9	84.483	-	84.483
Σύνολο λοιπών συνολικών εσόδων	-	84.483	-	84.483
Συνολικά έσοδα για το έτος	-	84.483	60.378	144.861
Συναλλαγές με ιδιοκτήτες				
Εισφορές και διανομές				
Αμυντική εισφορά σε λογιζόμενη διανομή μερίσματος	-	-	(3.718)	(3.718)
Συνολικές εισφορές και διανομές	-	-	(3.718)	(3.718)
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2015	15.555	(155.071)	1.183.363	1.043.847

- (1) Το αποθεματικό κεφαλαίου αντιπροσωπεύει κρατική χορηγία.
- (2) Οργανισμοί που δεν διανέμουν 70% των κερδών τους μετά τη φορολογία, όπως προσδιορίζεται από τον περί Εκτάκτου Εισφοράς για την Άμυνα της Δημοκρατίας Νόμο, κατά τη διάρκεια των δύο ετών από το τέλος του φορολογικού έτους στο οποίο τα κέρδη αναφέρονται, θα θεωρείται πως έχουν διανέμει αυτό το ποσό σαν μερίσμα. Έκτακτη αμυντική εισφορά προς 15% θα είναι πληρωτέα πάνω σε αυτή τη λογιζόμενη διανομή μερίσματος κατά το τέλος της περιόδου των δύο ετών από το τέλος του φορολογικού έτους στο οποίο τα κέρδη αναφέρονται. Το ποσοστό της έκτακτης εισφοράς για την άμυνα αυξήθηκε στο 17% για το φορολογικό έτος 2009 και στο 20% για κέρδη για τα φορολογικά έτη 2010 και 2011 και μειώθηκε πίσω στο 17% για τα φορολογικά έτη 2012 και μετέπειτα. Το ποσό της λογιζόμενης διανομής μερίσματος μειώνεται με οποιοδήποτε πραγματικό μερίσμα ήδη διανεμήθηκε για το έτος στο οποίο τα κέρδη αναφέρονται. Αυτή η έκτακτη αμυντική εισφορά καταβάλλεται από το Συγκρότημα για λογαριασμό της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- (3) Το αποθεματικό αναλογιστικών ζημιών αντιπροσωπεύει τις συσσωρευμένες ζημιές από το σχέδιο καθορισμένου ωφελήματος που έχουν αναγνωριστεί στην ενοποιημένη κατάσταση λοιπών συνολικών εσόδων/ (εξόδων). Οι αναλογιστικές ζημιές προκύπτουν από μεταβολές στην παρούσα αξία της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών που προέρχονται από εμπειρικές αναπροσαρμογές και τις επιπτώσεις των μεταβολών στις αναλογιστικές παραδοχές.

Οι σημειώσεις στις σελίδες 66 μέχρι 99 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Ενοποιημένη κατάσταση ταμειακών ροών
για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015

	Σημείωση	2015 €000	2014 €000
Ροή μετρητών από εργασίες			
Κέρδος πριν τη φορολογία		70.342	48.453
Αναπροσαρμογές για:			
Αποσβέσεις ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού	15	93.230	95.244
Αποσβέσεις κεφαλαιουχικών συνεισφορών καταναλωτών	23	(21.447)	(21.119)
Κέρδος από πώληση ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού	7	(16)	(196)
Χρεωστικούς τόκους και μη πραγματοποιηθείσα συναλλαγματική ζημιά δανείων	10	6.353	9.671
Πιστωτικούς τόκους	6	(5.710)	(2.040)
		142.752	130.013
Αλλαγές στο κεφάλαιο κίνησης:			
Αποθέματα		16.972	44.465
Εμπορικά και άλλα εισπρακτέα		25.168	21.777
Δικαιώματα εκπομπής θερμοκηπιακών αερίων		966	562
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στη δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	7	307	218
Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές		(7.184)	(5.194)
Υποχρέωση Ταμείου Συντάξεων		(582)	(4.070)
Μετρητά που προήλθαν από εργασίες		178.399	187.771
Φορολογία που πληρώθηκε		(1.243)	(12.288)
Καθαρά μετρητά από εργασίες		177.156	175.483
Ροή μετρητών για επενδυτικές δραστηριότητες			
Αγορά ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού	15	(17.721)	(39.983)
Βραχυπρόθεσμες καταθέσεις		(156.436)	(41.277)
Εισπράξεις από πώληση ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού		85	2.048
Προσθήκες στις συνεισφορές καταναλωτών	23	14.139	15.064
Τόκοι που εισπράχθηκαν		4.875	2.157
Καθαρά μετρητά για επενδυτικές δραστηριότητες		(155.058)	(61.991)
Ροή μετρητών από χρηματοδοτικές δραστηριότητες			
Πληρωμές μακροπρόθεσμων δανείων		(29.480)	(110.320)
Τόκοι που πληρώθηκαν		(6.385)	(9.899)
Καθαρά μετρητά για χρηματοδοτικές δραστηριότητες		(35.865)	(120.219)
Καθαρή μείωση στα μετρητά και αντίστοιχα μετρητών		(13.767)	(6.727)
Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών/καθαρά τραπεζικά παρατραβήγματα στην αρχή του έτους		33.042	39.769
Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών/Καθαρά τραπεζικά παρατραβήγματα στο τέλος του έτους	20	19.275	33.042

Οι σημειώσεις στις σελίδες 66 μέχρι 99 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Σημειώσεις στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015

1. Γενικές Πληροφορίες

Η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου είναι Οργανισμός Δημοσίου Δικαίου ο οποίος εγκαθιδρύθηκε στην Κύπρο σύμφωνα με τον περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού Νόμο Κεφ. 171 του 1952. Διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο που αποτελείται από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και επτά μέλη, οι οποίοι διορίζονται από το Υπουργικό Συμβούλιο.

Η διεύθυνση των Κεντρικών Γραφείων της Αρχής είναι Αμφιπόλεως 11, Στρόβολος Τ.Θ.24506, 1399 Λευκωσία, Κύπρος.

Σύμφωνα με τον πιο πάνω Νόμο το Συγκρότημα Ηλεκτρισμού διεξάγει τις δραστηριότητες της παραγωγής, μεταφοράς, διανομής και παροχής ηλεκτρικής ενέργειας. Μετά από τροποποίηση στο Νόμο στις 24 Νοεμβρίου 2000 η Αρχή εξουσιοδοτήθηκε να διεξάγει και δραστηριότητες σε τομείς που έχουν σχέση με την εκμετάλλευση και ανάπτυξη των περιουσιακών της στοιχείων, των τεχνικών της δυνατοτήτων, των εγκαταστάσεων, των υπηρεσιών και της τεχνογνωσίας της.

Με την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου έλαβε όλα τα αναγκαία μέτρα για την εναρμόνισή της με την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη συμμόρφωσή της με την Οδηγία 2003/54 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Δεκεμβρίου 1996, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας.

Το Συγκρότημα ετοιμάζει χωριστούς λογαριασμούς για τις δραστηριότητες παραγωγής, μεταφοράς, διανομής, προμήθειας και άλλες δραστηριότητες σύμφωνα με τους περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμους του 2003-2015 και τις σχετικές Αποφάσεις της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ) για λειτουργικό και λογιστικό διαχωρισμό.

Λειτουργικό περιβάλλον του Συγκροτήματος

Η Κυπριακή οικονομία έχει επηρεαστεί αρνητικά από την οικονομική κρίση κατά τα τελευταία έτη. Οι αρνητικές συνέπειες έχουν σε κάποιο βαθμό αντιμετωπιστεί, μετά από διαπραγματεύσεις και την επίτευξη σχετικών συμφωνιών με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), για οικονομική βοήθεια η οποία εξαρτιόταν από την δημιουργία και την εφαρμογή ενός Οικονομικού Προγράμματος Προσαρμογής για την χώρα. Το σχέδιο είχε επίσης ως αποτέλεσμα την αναδιάρθρωση των δύο μεγαλύτερων τραπεζών στην Κύπρο μέσω «Διάσωσης με Ίδια Μέσα».

Η Κυπριακή κυβέρνηση εκπλήρωσε επιτυχώς νωρίτερα από ότι αναμενόταν το Οικονομικό Πρόγραμμα Προσαρμογής και εξήλθε του προγράμματος στις 7 Μαρτίου 2016, έχοντας χρησιμοποιήσει μόνο τα €7,25 δισεκατομμύρια από το σύνολο των €10 δισεκατομμυρίων που προνοούσε το Πρόγραμμα.

Με βάση τους νέους ευρωπαϊκούς κανονισμούς η Κύπρος θα συνεχίσει να τελεί υπό την επίβλεψη των δανειστών της με εξαμηνίες μεταπρογραμματικές επισκέψεις μέχρι την αποπληρωμή του 75% της οικονομικής βοήθειας που έλαβε.

Παρόλο που έχουν αρχίσει να παρουσιάζονται σημάδια βελτίωσης κυρίως στο μακροοικονομικό περιβάλλον της οικονομίας της χώρας, σημαντικές προκλήσεις παραμένουν που θα μπορούσαν να επηρεάσουν τις προβλέψεις των ταμειακών ροών του Συγκροτήματος και την εκτίμηση της απομείωσης των χρηματοοικονομικών και μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών της στοιχείων.

Η διεύθυνση του Συγκροτήματος έχει αξιολογήσει:

- (1) Κατά πόσον οποιεσδήποτε προβλέψεις απομείωσης κρίνονται αναγκαίες για χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αναγνωρίζονται σε αποσβεσμένο κόστος, με την εξέταση της οικονομικής κατάστασης και των προοπτικών αυτών των περιουσιακών στοιχείων στο τέλος της περιόδου αναφοράς. Οι απομειώσεις για εμπορικά εισπρακτέα προσδιορίζονται με τη χρήση του μοντέλου «προκληθεισών ζημιών» που απαιτείται από το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 39 «Χρηματοπιστωτικά Μέσα: Αναγνώριση και Επimέτρηση». Το Πρότυπο αυτό απαιτεί την αναγνώριση των ζημιών απομείωσης για εισπρακτέα που προέκυψαν από γεγονότα του παρελθόντος και δεν επιτρέπει την αναγνώριση ζημιών απομείωσης που θα μπορούσαν να προκύψουν από μελλοντικά γεγονότα, ασχέτως της πιθανότητας αυτών των μελλοντικών γεγονότων.
- (2) Εάν η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία των αποθεμάτων του Συγκροτήματος υπερβαίνει το κόστος κτήσης.

2. Περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών

Οι κυριότερες λογιστικές πολιτικές που υιοθετήθηκαν στην ετοιμασία αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων αναφέρονται πιο κάτω. Αυτές οι πολιτικές έχουν εφαρμοστεί με συνέπεια για όλα τα έτη που παρουσιάζονται σε αυτές τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, εκτός εάν δηλώνεται διαφορετικά.

Βάση ετοιμασίας

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου έχουν ετοιμαστεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), τις απαιτήσεις του περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού Νόμο, Κεφ. 171 και τους περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμους του 2003-2015.

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις έχουν ετοιμαστεί με βάση την αρχή του ιστορικού κόστους, όπως έχει τροποποιηθεί

με την επανεκτίμηση σε δίκαιη αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που αποτιμούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων και της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών που αναγνωρίζεται ως περιουσιακά στοιχεία του προγράμματος μείον την παρούσα αξία της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών.

Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό της δίκαιης αξίας εξηγούνται αναλυτικά στη Σημείωση 3. Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεις και μη χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεις που αποτιμώνται με βάση την αρχή του ιστορικού κόστους παρουσιάζονται στο ιστορικό τους κόστος ή την αποσβεσθείσα τιμή κτήσης, ανάλογα με την περίπτωση, μετά από κάθε σχετική απομείωση.

Η κατάρτιση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ απαιτεί τη χρήση ορισμένων σημαντικών λογιστικών εκτιμήσεων και την άσκηση κρίσης από τη Διεύθυνση στη διαδικασία εφαρμογής των λογιστικών πολιτικών του Συγκροτήματος. Οι τομείς που απαιτούν μεγαλύτερο βαθμού κρίση ή είναι πιο πολύπλοκοι, ή τομείς όπου οι παραδοχές και οι υπολογισμοί έχουν σημαντική επίδραση στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται στη Σημείωση 4.

Υιοθέτηση νέων και αναθεωρημένων Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) και διερμηνειών

Κατά το τρέχον έτος, το Συγκρότημα υιοθέτησε όλα τα νέα και αναθεωρημένα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) τα οποία σχετίζονται με τις εργασίες του και είναι εφαρμόσιμα για λογιστικές περιόδους που αρχίζουν την 1 Ιανουαρίου 2015. Η υιοθέτηση αυτή δεν είχε επιφέρει σημαντικές μεταβολές στις λογιστικές πολιτικές του Συγκροτήματος.

Πρότυπα και διερμηνείες που δεν είναι ακόμη σε ισχύ

Τα ακόλουθα Πρότυπα, Αναθεωρήσεις σε Πρότυπα και Διερμηνείες έχουν εκδοθεί αλλά δεν τέθηκαν σε ισχύ για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν την 1 Ιανουαρίου 2015. Το Διοικητικό Συμβούλιο αναμένει ότι η εφαρμογή αυτών των προτύπων σε μελλοντικές περιόδους δε θα έχει ουσιώδη επίδραση στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Συγκροτήματος με εξαίρεση το ΔΠΧΑ 9: «Χρηματοοικονομικά μέσα» για το οποίο στο παρόν στάδιο, το Συγκρότημα αξιολογεί την επίδρασή του στις ενοποιημένες οικονομικές του καταστάσεις. Το Συγκρότημα δεν προτίθεται να υιοθετήσει τα πιο κάτω πριν την ημερομηνία ισχύος τους.

(i) Πρότυπα και Διερμηνείες που υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση

- **ΔΛΠ 19 (Τροποποιήσεις) 'Προγράμματα καθορισμένων παροχών: Εισφορές εργαζομένων' (ισχύει για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν την 1 Ιανουαρίου 2015).**

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν τις απαιτήσεις που σχετίζονται με το πώς οι εισφορές από εργαζομένους ή τρίτους που συνδέονται με την υπηρεσία θα πρέπει να αποδίδονται στις περιόδους υπηρεσίας. Επιπλέον, επιτρέπουν μια πρακτική λύση,

αν το ποσό των εισφορών είναι ανεξάρτητο από τον αριθμό των ετών υπηρεσίας. Οι τροποποιήσεις αυτές αποσκοπούν στην παροχή ελάφρυνσης στις οντότητες από την άποψη ότι θα επιτρέπεται η αφαίρεση των εισφορών από το κόστος παροχής υπηρεσιών στην περίοδο που η υπηρεσία αυτή αποδίδεται.

- **Ετήσιες βελτιώσεις στα ΔΠΧΑ 2010-2012 (ισχύει για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Φεβρουαρίου 2015).**

Οι τροποποιήσεις αυτές έχουν επίδραση σε επτά πρότυπα. Οι τροποποιήσεις του ΔΠΧΑ 2 τροποποιούν τους ορισμούς της «προϋπόθεσης κατοχύρωσης» και «συνθήκες της αγοράς» και προσθέτουν ορισμούς για τις «προϋποθέσεις επίδοσης» και τις «προϋποθέσεις υπηρεσίας», που στο παρελθόν αποτελούσαν μέρος του ορισμού της «προϋπόθεσης κατοχύρωσης». Οι τροποποιήσεις του ΔΠΧΑ 3 διευκρινίζουν ότι ενδεχόμενη αντιπαροχή, που κατατάσσεται ως περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση θα πρέπει να αποτιμάται στην εύλογη αξία σε κάθε ημερομηνία αναφοράς. Οι τροποποιήσεις του ΔΠΧΑ 8, απαιτούν γνωστοποίηση των κρίσεων που γίνονται από τη διοίκηση της οντότητας κατά την εφαρμογή των κριτηρίων ομαδοποίησης των λειτουργικών τομέων. Διευκρινίζουν επίσης ότι η οντότητα υποχρεούται να παρέχει συμφιλίωση του συνόλου των περιουσιακών στοιχείων των προς παρουσίαση τομέων με τα περιουσιακά στοιχεία της οντότητας μόνο όταν τα περιουσιακά στοιχεία του τομέα παρουσιάζονται τακτικά. Οι τροποποιήσεις του ΔΠΧΑ 13 διευκρινίζουν ότι η έκδοση του ΔΠΧΑ 13 και η τροποποίηση του ΔΠΧΑ 9 και του ΔΛΠ 39 δεν αναίρει την ικανότητα υπολογισμού των βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων και υποχρεώσεων χωρίς καθορισμένο επιτόκιο με βάση το ποσό τιμολόγησης χωρίς προεξόφληση, εάν η επίδραση της μη προεξόφλησης είναι επουσιώδης. Οι τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 16 και ΔΛΠ 38 διευκρινίζουν ότι όταν ένα στοιχείο που κατατάσσεται στα ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμό ή ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο επανεκτιμάται, η ακαθάριστη λογιστική του αξία αναπροσαρμόζεται κατά τρόπο που να συνάδει με την επανεκτίμηση της λογιστικής του αξίας. Τέλος, οι τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 24 διευκρινίζουν ότι μία οντότητα που παρέχει υπηρεσίες διαχείρισης διοικητικού προσωπικού στην οντότητα αναφοράς ή στην μητρική της τότε θεωρείται συγγενικό μέρος της εταιρείας αναφοράς.

- **ΔΛΠ 27 (Τροποποιήσεις) 'Μέθοδος της καθαρής θέσης στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις' (ισχύει για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2016).**

Οι τροποποιήσεις θα επιτρέπουν στις οντότητες να λογίζουν τις επενδύσεις σε θυγατρικές εταιρείες, κοινοπραξίες και συνδεδεμένες εταιρείες με τη μέθοδο καθαρής θέσης στις ξεχωριστές οικονομικές τους καταστάσεις.

- **ΔΛΠ 1 Πρωτοβουλία Γνωστοποίησης (Τροποποιήσεις) (ισχύει για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2016).**

Οι εν λόγω τροποποιήσεις εισάγουν αλλαγές σε διάφορους τομείς. Σε σχέση με την σημαντικότητα, οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι η πληροφόρηση δεν πρέπει να παρεμποδίζεται με την άθροιση ή με την παροχή μη ουσιώδους πληροφόρησης, ότι θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η σημαντικότητα σε όλα τα μέρη των οικονομικών καταστάσεων, και ακόμα και όταν

Σημειώσεις στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015

ένα ΔΛΠ ζητά μια γνωστοποίηση, η σημαντικότητα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη. Σε σχέση με την κατάσταση οικονομικής θέσης και την κατάσταση αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εσόδων, οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι οι γραμμές που παρουσιάζονται στις καταστάσεις αυτές, μπορούν να ομαδοποιηθούν ή να παρουσιαστούν αναλυτικά ανάλογα και να παρέχουν επιπρόσθετη καθοδήγηση στα υποσύνολα αυτών των καταστάσεων. Διευκρινίζεται επίσης ότι το μερίδιο λοιπών εσόδων από συνδεδεμένες εταιρείες και κοινοπραξίες πρέπει να παρουσιάζεται συνολικά σε ξεχωριστή γραμμή με βάση το κατά πόσον θα επαναταξινομηθεί μελλοντικά στο λογαριασμό αποτελεσμάτων. Σε σχέση με τις σημειώσεις των οικονομικών καταστάσεων, οι τροποποιήσεις παρέχουν επιπλέον καθοδήγηση για τη σειρά των σημειώσεων, για να διευκρινίσουν ότι η κατανόηση και η συγκρισιμότητα θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όταν αποφασίζεται η σειρά των σημειώσεων και ότι δεν χρειάζεται να ακολουθείται η σειρά που αναφέρεται στη παράγραφο 114 του ΔΛΠ 1.

- **Ετήσιες βελτιώσεις στα ΔΠΧΑ, κύκλος 2012-2014 (ισχύει για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2016).**

Οι τροποποιήσεις επηρεάζουν τέσσερα πρότυπα. Το ΔΠΧΑ 5 τροποποιήθηκε για να διευκρινιστεί ότι η αλλαγή στον τρόπο πώλησης (επαναταξινόμηση από τα 'διακρατούμενα προς πώληση' στα 'διακρατούμενα για διανομή' ή το αντίθετο) δεν συνιστά αλλαγή σε ένα σχέδιο πώλησης ή διανομής, και δεν πρέπει να λογίζεται έτσι. Η τροποποίηση στο ΔΠΧΑ 7 προσθέτει καθοδήγηση για να βοηθήσει τη Διεύθυνση να προσδιορίσει εάν οι όροι μιας συμφωνίας για την εξυπηρέτηση ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου που έχει μεταβιβαστεί αποτελεί συνεχιζόμενη συμμετοχή, για τους σκοπούς των γνωστοποιήσεων που απαιτούνται από το ΔΠΧΑ 7. Η τροποποίηση διευκρινίζει επίσης ότι οι γνωστοποιήσεις συμψηφισμού του ΔΠΧΑ 7 δεν απαιτούνται για όλες τις ενδιάμεσες περιόδους, εκτός εάν απαιτείται από το ΔΛΠ 34. Η τροποποίηση στο ΔΛΠ 19 διευκρινίζει ότι για τις υποχρεώσεις ωφελημάτων μετά το τέλος της εργασίας, οι αποφάσεις σχετικά με το προεξοφλητικό επιτόκιο, την ύπαρξη συγκροτημένης αγοράς σε υψηλής ποιότητας εταιρικά ομόλογα, ή ποια κρατικά ομόλογα θα πρέπει να χρησιμοποιούνται σαν βάση, θα πρέπει να βασίζονται στο νόμισμα που αποτιμούνται οι υποχρεώσεις, και όχι στη χώρα που προκύπτουν. Το ΔΛΠ 34 θα απαιτεί μια παραπομπή από τις ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις στην τοποθεσία των «πληροφοριών που γνωστοποιούνται αλλού στην ενδιάμεση οικονομική έκθεση».

- **ΔΛΠ 16 και ΔΛΠ 38 (Τροποποιήσεις) 'Διευκρίνιση των αποδεκτών μεθόδων απόσβεσης και χρεόλυσης' (ισχύει για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2016).**

Σε αυτή την τροποποίηση, το ΣΔΛΠ έχει διευκρινίσει ότι η χρήση των εσόδων για τον υπολογισμό της απόσβεσης ενός περιουσιακού στοιχείου δεν είναι κατάλληλη, διότι το έσοδο που προκύπτει από μια δραστηριότητα που περιλαμβάνει τη

χρήση ενός περιουσιακού στοιχείου γενικά αντανακλά και άλλους παράγοντες εκτός από την ανάλωση των οικονομικών ωφελημάτων ενός περιουσιακού στοιχείου. Ωστόσο, σε σχέση με τα άυλα στοιχεία, το ΣΔΛΠ διευκρίνισε ότι υπάρχουν περιορισμένες περιπτώσεις που αυτή η προϋπόθεση μπορεί να ξεπεραστεί και η μέθοδος θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί. Η μέθοδος θα ήταν κατάλληλη μόνο όταν το άυλο στοιχείο αντανακλά τα έσοδα που προκύπτουν από αυτό και ταυτόχρονα μπορεί να αποδειχτεί ότι τα έσοδα και ανάλωση των οικονομικών ωφελημάτων του άυλου στοιχείου είναι σε άμεση συνάρτηση.

- **ΔΠΧΑ 11 (Τροποποιήσεις) 'Λογιστική για αποκτήσεις συμμετοχών σε κοινές επιχειρήσεις' (ισχύει για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2016).**

Η τροποποίηση αυτή διευκρινίζει το λογιστικό χειρισμό για αποκτήσεις συμμετοχών σε κοινές επιχειρήσεις όταν αυτή αποτελεί επιχείρηση. Όταν η απόκτηση αποτελεί επιχείρηση όπως καθορίζεται στο ΔΠΧΑ 3, τότε οι πρόνοιες του ΔΠΧΑ 3 και άλλων ΔΠΧΑ σε σχέση με τη λογιστική για συνενώσεις επιχειρήσεων θα πρέπει να εφαρμόζονται, εκτός από εκείνες που έρχονται σε αντίθεση με τη καθοδήγηση του ΔΠΧΑ 11.

- **ΔΛΠ 16 και ΔΛΠ 41 (Τροποποιήσεις) 'Καρποφόρα φυτά' (ισχύει για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2016).**

Οι τροποποιήσεις αλλάζουν τη χρηματοοικονομική αναφορά για τα καρποφόρα φυτά, όπως τα αμπέλια, τα δέντρα καουτσούκ και τους φοίνικες, τα οποία τώρα θα πρέπει να λογίζονται με τον ίδιο τρόπο όπως τα ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός διότι η λειτουργία τους είναι παρόμοια με εκείνη της παραγωγής. Κατά συνέπεια, οι τροποποιήσεις αυτές τα περιλαμβάνουν στο πλαίσιο εφαρμογής του ΔΛΠ 16 αντί του ΔΛΠ 41. Τα προϊόντα που αναπτύσσονται σε καρποφόρα φυτά θα παραμείνουν εντός του πλαισίου εφαρμογής του ΔΛΠ 41.

(ii) Πρότυπα και Διερμηνείες που δεν υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση

- **ΔΠΧΑ 14 'Αναβαλλόμενοι κανονιστικοί λογαριασμοί' (ισχύει για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2016).**

Το ΔΠΧΑ 14 αναμένεται να διευκρινίσει τις απαιτήσεις χρηματοοικονομικής πληροφόρησης για τους 'αναβαλλόμενους κανονιστικούς λογαριασμούς' που προκύπτουν όταν μια οντότητα παρέχει προϊόντα ή τις υπηρεσίες της προς τους πελάτες σε τιμές ή ποσοστά που υπόκεινται σε ειδική ρύθμιση. Το ΔΠΧΑ 14 θα επιτρέπει σε μια οντότητα η οποία υιοθετεί για πρώτη φορά τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης να συνεχίσει να χρησιμοποιεί, με κάποιες περιορισμένες αλλαγές, για κάποια 'υπόλοιπα λογαριασμών κανονιστικής αναβολής' σύμφωνα με τις προηγούμενες λογιστικές αρχές τόσο κατά την αρχική υιοθέτηση των ΔΠΧΑ όσο και για τις επακόλουθες οικονομικές καταστάσεις.

- **ΔΠΧΑ 10, ΔΠΧΑ 12 και ΔΛΠ 28 (Τροποποιήσεις) - Επενδυτικές οντότητες: Εφαρμογή της εξαίρεσης για Ενοποίηση (ισχύει για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2016).**

Οι τροποποιήσεις επιλύουν θέματα που προέκυψαν στο πλαίσιο της εφαρμογής της εξαίρεσης ενοποίησης για τις επενδυτικές οντότητες. Οι τροποποιήσεις επιβεβαιώνουν ότι η απαλλαγή από την ετοιμασία ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων για μια ενδιάμεση μητρική εταιρεία ισχύει και στις περιπτώσεις που μια μητρική εταιρεία είναι θυγατρική μιας επενδυτικής οντότητας (ακόμη και όταν η επενδυτική οντότητα επιμετρά όλες τις θυγατρικές της σε εύλογη αξία). Επιπλέον, διευκρινίζει ότι μια θυγατρική εταιρεία που παρέχει υπηρεσίες που σχετίζονται με τις επενδυτικές δραστηριότητες της μητρικής εταιρείας δεν θα πρέπει να ενοποιηθεί αν η ίδια η θυγατρική είναι επενδυτική οντότητα. Περαιτέρω, διευκρινίζεται ότι, όταν εφαρμόζεται η μέθοδος καθαρής θέσης για το λογιστικό χειρισμό των επενδύσεων κοινοπραξίας και συνδεδεμένες εταιρείες, μια μη-επενδυτική οντότητα που είναι επενδυτής σε μια επενδυτική εταιρεία μπορεί να διατηρήσει την επιμέτρηση σε εύλογη αξία που εφάρμοσε η συνδεδεμένη εταιρεία ή η κοινοπραξία στις συμμετοχές της σε θυγατρικές. Τέλος, επιβεβαιώνεται ότι μια επενδυτική οντότητα που επιμετρά όλες τις θυγατρικές της στην εύλογη αξία υποχρεούται να παρέχει γνωστοποιήσεις σχετικά με τις επενδυτικές οντότητες, όπως απαιτείται από το ΔΠΧΑ 12.

- **ΔΛΠ 7 Πρωτοβουλία Γνωστοποιήσεων (Τροποποιήσεις) (ισχύει για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2017).**

Οι τροποποιήσεις αποσκοπούν στην αποσαφήνιση του ΔΛΠ 7 και τη βελτίωση των πληροφοριών που παρέχονται στους χρήστες για τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες μιας οντότητας. Οι τροποποιήσεις απαιτούν όπως οι πιο κάτω μεταβολές των υποχρεώσεων που απορρέουν από χρηματοδοτικές δραστηριότητες παρουσιάζονται (στο βαθμό που είναι αναγκαίο): (α) μεταβολές από χρηματοδοτικές ταμιακές ροές, (β) μεταβολές που προκύπτουν από την απόκτηση ή απώλεια ελέγχου θυγατρικών ή άλλων επιχειρήσεων, (γ) επίδραση των μεταβολών στις τιμές συναλλάγματος, (δ) μεταβολές στην εύλογη αξία και (ε) άλλες μεταβολές.

- **ΔΛΠ 12 (Τροποποιήσεις) 'Αναγνώριση Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων για μη πραγματοποιηθείσες ζημιές' (ισχύει για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2017).**

Οι τροποποιήσεις παρέχουν διευκρινίσεις σε σχέση με την αναγνώριση αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης που σχετίζεται με χρεόγραφα που αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους. Επιπλέον, διευκρινίζει ότι η λογιστική αξία ενός περιουσιακού στοιχείου δεν περιορίζει την εκτίμηση των πιθανών μελλοντικών φορολογητέων κερδών και ότι οι εκτιμήσεις για μελλοντικά φορολογητέα κέρδη δεν συμπεριλαμβάνουν φορολογικές μειώσεις που προκύπτουν από την αντιστροφή των εκπιπόμενων προσωρινών διαφορών. Επιπλέον, διευκρινίζει ότι μία οντότητα αξιολογεί την αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση σε συνδυασμό με άλλες αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις. Τέλος, στις περιπτώσεις όπου η φορολογική νομοθεσία περιορίζει τη χρησιμοποίηση των φορολογικών ζημιών, η οντότητα οφείλει

να αξιολογήσει την αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση σε συνδυασμό με άλλες αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις του ίδιου τύπου.

- **ΔΠΧΑ 15 'Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες' (ισχύει για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018).**

Το ΔΠΧΑ 15 θεσπίζει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για το καθορισμό κατά πόσο, πότε και πόσο αναγνωρίζονται τα έσοδα. Αντικαθιστά την υφιστάμενη καθοδήγηση αναγνώρισης εσόδων, συμπεριλαμβανομένων των ΔΛΠ 18 «Έσοδα», ΔΛΠ 11 'Συμβάσεις Κατασκευής' και ΕΔΔΠΧΑ 13 «Προγράμματα Τακτικών Πελατών».

- **ΔΠΧΑ 9 'Χρηματοοικονομικά Μέσα' (ισχύει για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018).**

Το ΔΠΧΑ 9 αντικαθιστά την υφιστάμενη καθοδήγηση του ΔΛΠ 39. Το ΔΠΧΑ 9 προσφέρει αναθεωρημένη καθοδήγηση για την κατηγοριοποίηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών μέσων, ένα νέο μοντέλο αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών για τον υπολογισμό της απομείωσης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, και νέες γενικές πρόνοιες αναφορικά με τη λογιστική αντιστάθμιση κινδύνων.

- **ΔΠΧΑ 16 'Μισθώσεις' (ισχύει για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019).**

Το ΔΠΧΑ 16 θα αντικαταστήσει το ΔΛΠ 17 και τις σχετικές ερμηνείες. Με βάση το νέο πρότυπο, οι περισσότερες μισθώσεις θα αναγνωρίζονται στη κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης για τους μισθωτές, σε ένα ενιαίο μοντέλο, εξαλείφοντας τη διάκριση μεταξύ λειτουργικών και χρηματοδοτικών μισθώσεων. Η λογιστική για εκμισθωτές, ωστόσο, θα παραμείνει σε μεγάλο βαθμό αμετάβλητη και η διάκριση μεταξύ λειτουργικών και χρηματοδοτικών μισθώσεων διατηρείται.

Εξαρτημένες εταιρείες

Εξαρτημένες εταιρείες είναι αυτές που ελέγχονται από το Συγκρότημα. Ο έλεγχος υπάρχει όταν το Συγκρότημα είναι εκτεθειμένο ή έχει δικαιώματα σε κυμαινόμενες αποδόσεις στο πλαίσιο της συμμετοχής του στην εκδότρια και έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει τις αποδόσεις αυτές μέσω της εξουσίας του επί της εκδότριας. Η εξαρτημένη ενοποιείται από την ημερομηνία όπου ο έλεγχος μεταφέρεται στο Συγκρότημα και παύει να ενοποιείται από την ημερομηνία που ο έλεγχος τερματίζεται. Όλες οι ενδοσυγκροτηματικές συναλλαγές, υπόλοιπα και μη πραγματοποιηθέντα κέρδη από συναλλαγές μεταξύ εταιρειών του συγκροτήματος απαλείφονται, ως επίσης και οι μη πραγματοποιηθείσες ζημιές εκτός αν το κόστος δεν μπορεί να ανακτηθεί.

Η λογιστική μέθοδος της αγοράς χρησιμοποιείται όταν το Συγκρότημα αγοράζει μια εξαρτημένη εταιρεία. Το κόστος εξαγοράς θεωρείται ως η δίκαιη αξία των περιουσιακών στοιχείων που παραχωρούνται και συμμετοχικών τίτλων που εκδίδονται και υποχρεώσεων που δημιουργούνται ή αναλαμβάνονται την ημέρα της ανταλλαγής. Οποιαδήποτε άλλα έξοδα που είναι άμεσα συνδεδεμένα με την εξαγορά αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα. Τα αναγνωρίσιμα

Σημειώσεις στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015

περιουσιακά στοιχεία που εξαγοράζονται και οι υποχρεώσεις, συμπεριλαμβανομένων των ενδεχομένων υποχρεώσεων που αναλαμβάνονται, αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία της απόκτησης σε δίκαιες αξίες. Όταν το κόστος εξαγοράς υπερβαίνει της συμμετοχής στην καθαρή δίκαιη αξία του αναγνωρίσιμου καθαρού ενεργητικού που εξαγοράζει, τότε αναγνωρίζεται υπεραξία. Στην περίπτωση που το κόστος εξαγοράς είναι λιγότερο από τη συμμετοχή στην καθαρή δίκαιη αξία του αναγνωρίσιμου καθαρού ενεργητικού που εξαγοράστηκε στην θυγατρική, τότε η διαφορά αναγνωρίζεται αμέσως στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Αναγνώριση εισοδημάτων

Το εισόδημα αποτελείται από τη δίκαιη αξία της αντιπαροχής που εισπράκτηκε ή είναι εισπρακτέα για την πώληση προϊόντων και υπηρεσιών κατά τη συνήθη διεξαγωγή των εργασιών του Συγκροτήματος. Το εισόδημα παρουσιάζεται μετά την αφαίρεση Φόρου Προστιθέμενης Αξίας.

Το Συγκρότημα αναγνωρίζει τα εισοδήματα όταν το ποσό του εισοδήματος μπορεί να υπολογιστεί αξιόπιστα, είναι πιθανόν ότι μελλοντικά οικονομικά οφέλη θα εισρεύσουν προς την οντότητα και όταν πληρούνται συγκεκριμένα κριτήρια για κάθε μία εκ των εργασιών του Συγκροτήματος όπως αναφέρεται πιο κάτω.

(α) Πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας

Οι πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας αντιπροσωπεύουν ποσά εισπρακτέα με βάση την κατανάλωση όπως καταγράφεται σε μετρητές χωρίς ΦΠΑ. Οι πωλήσεις επίσης περιλαμβάνουν υπολογισμό της αξίας των μονάδων που προμηθεύτηκαν στους καταναλωτές μεταξύ της ημερομηνίας της τελευταίας καταγραφείσας ένδειξης μετρητών και το τέλος του έτους και αυτός ο υπολογισμός περιλαμβάνεται στα εισπρακτέα στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης.

(β) Πιστωτικοί τόκοι

Οι πιστωτικοί τόκοι αναγνωρίζονται κατά αναλογία χρόνου χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

(γ) Κεφαλαιουχικές συνεισφορές καταναλωτών

Το Συγκρότημα δέχεται αιτήσεις από ιδιώτες και εταιρείες που επιθυμούν την επέκταση του δικτύου σε περιοχές που δεν καλύπτονται από το υφιστάμενο δίκτυο. Περαιτέρω το Συγκρότημα δέχεται αιτήσεις για παραχώρηση επιπρόσθετου φορτίου από δίκτυο που το Συγκρότημα έχει ήδη κατασκευάσει. Και στις δύο περιπτώσεις το Συγκρότημα χρεώνει τους αιτητές το κόστος κατασκευής.

Το γεγονός ότι το κόστος ανακτάται από τους αιτητές, έχει ως αποτέλεσμα να μην χρειάζεται να ανακτηθεί μέσω των διατιμήσεων ηλεκτρικού ρεύματος από τους καταναλωτές. Σε αντίθετη περίπτωση το κόστος αυτό θα συμπεριλαμβανόταν στις διατιμήσεις και οι καταναλωτές θα χρεώνονταν για την κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος με ψηλότερη τιμή. Όλοι οι

αιτητές για επέκταση δικτύου, επιβαρύνονται με κεφαλαιουχική συνεισφορά και όλοι οι καταναλωτές χρεώνονται με τις ίδιες διατιμήσεις.

Οι αιτητές εξασφαλίζουν το δικαίωμα διαρκούς πρόσβασης στο δίκτυο για απεριόριστο χρονικό διάστημα. Το Συγκρότημα δεσμεύεται να παρέχει πρόσβαση για απεριόριστο χρονικό διάστημα. Οι κεφαλαιουχικές συνεισφορές αντιπροσωπεύουν το τίμημα για συνεχή υπηρεσία και ως εκ τούτου τα έσοδα παρουσιάζονται ως αναβαλλόμενα έσοδα και μεταφέρονται σταδιακά στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων σε περίοδο ταυτόσημη με αυτήν των περιουσιακών στοιχείων που έχει κατασκευάσει/ αποκτήσει για αυτό το σκοπό, και που έχουν μέσο όρο ζωής 33 1/3 έτη. Το διάστημα αυτό θεωρείται λογική προσέγγιση του υπολογισμού της περιόδου της πελατειακής σχέσης.

Επιχορηγήσεις από το Συγκρότημα έναντι τέτοιων κεφαλαιουχικών συνεισφορών αφαιρούνται από τα εισπρακτέα ποσά όταν υπάρχει αντικειμενική ένδειξη πως το Συγκρότημα δεν θα είναι σε θέση να εισπράξει αυτά τα ποσά και χρεώνονται στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων στο χρόνο που επιχορηγούνται.

(δ) Έσοδα Αφαλάτωσης

Τα έσοδα Αφαλάτωσης αντιπροσωπεύουν την πώληση αφαλατωμένου νερού στο Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων με βάση την προμήθεια όπως καταγράφεται στους μετρητές χωρίς ΦΠΑ. Οι πωλήσεις επίσης περιλαμβάνουν υπολογισμό της αξίας των μετρικών τόνων που προμηθεύτηκαν μεταξύ της ημερομηνίας της τελευταίας τιμολόγησης και το τέλος του έτους και αυτός ο υπολογισμός περιλαμβάνεται στα εισπρακτέα στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης.

Κρατικές επιχορηγήσεις

Οι κρατικές επιχορηγήσεις αναγνωρίζονται σε δίκαιη αξία όταν υπάρχει αντικειμενική ένδειξη ότι οι επιχορηγήσεις θα εισπραχθούν και το Συγκρότημα θα εκπληρώσει όλους τους όρους που διέπει η επιχορήγηση. Οι κρατικές επιχορηγήσεις για δαπάνες, παρουσιάζονται ως εισπρακτέα και αναγνωρίζονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων ως έσοδα στις περιόδους που είναι αναγκαίες για συσχέτισμό τους με τις αντίστοιχες δαπάνες που σκοπό έχουν να αντισταθμίσουν.

Μετατροπή ξένου νομίσματος

(α) Νόμισμα λειτουργίας και παρουσίασης

Τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Συγκροτήματος αποτιμούνται χρησιμοποιώντας το νόμισμα του κύριου οικονομικού περιβάλλοντος μέσα στο οποίο λειτουργεί το Συγκρότημα ("το νόμισμα λειτουργίας"). Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται σε Ευρώ (€), το οποίο είναι το νόμισμα λειτουργίας και παρουσίασης του Συγκροτήματος.

(β) Συναλλαγές και υπόλοιπα

Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα καταχωρούνται στο νόμισμα λειτουργίας με βάση τις τιμές συναλλάγματος που ισχύουν την ημερομηνία της συναλλαγής. Συναλλαγματικά κέρδη και ζημιές που προκύπτουν από την εξόφληση τέτοιων συναλλαγών και από τη μετατροπή με τη συναλλαγματική ισοτιμία που ισχύει στο τέλος του έτους χρηματικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που είναι σε ξένα νομίσματα αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα.

Όλα τα συναλλαγματικά κέρδη και ζημιές παρουσιάζονται στα αποτελέσματα εντός των “χρηματοδοτικών εξόδων”.

Οφελήματα υπαλλήλων

Το Συγκρότημα λειτουργεί ένα σχέδιο καθορισμένου ωφελήματος, υπό μορφή ενός εφάπαξ ποσού και ωφελήματος στην αφυπηρέτηση, και διάφορα άλλα σχέδια καθορισμένων συνεισφορών τα ενεργητικά στοιχεία των οποίων κρατούνται σε ξεχωριστά ταμεία που διαχειρίζονται επιτροπές. Αυτά τα σχέδια χρηματοδοτούνται κυρίως από το Συγκρότημα.

Το καθαρό έξοδο/(έσοδο) από τόκους και το κόστος των ωφελημάτων αφυπηρέτησης χρεώνεται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας του προσωπικού και υπολογίζεται ετήσια από ανεξάρτητους διπλωματούχους αναλογιστές, με βάση τη μέθοδο προβολής μονάδας (projected unit method), με σκοπό να δημιουργηθούν επαρκή αποθεματικά. Το Συγκρότημα καθορίζει το καθαρό έξοδο/(έσοδο) από τόκους σχετικά με την καθαρή υποχρέωση (το καθαρό στοιχείο ενεργητικού) των καθορισμένων παροχών για την περίοδο εφαρμόζοντας το προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιείται για τη επιμέτρηση της υποχρέωσης (του στοιχείου ενεργητικού) των καθορισμένων παροχών, λαμβάνοντας υπόψη τυχόν μεταβολές στην καθαρή υποχρέωση (στο καθαρό στοιχείο ενεργητικού) των καθορισμένων παροχών κατά τη διάρκεια της περιόδου ως αποτέλεσμα των εισφορών και καταβολής των παροχών. Επανακαταμετρήσεις της καθαρής υποχρέωσης των καθορισμένων παροχών, οι οποίες περιλαμβάνουν αναλογιστικά κέρδη και ζημιές, την απόδοση των στοιχείων ενεργητικού του σχεδίου (χωρίς τους τόκους) και την επίδραση του ανώτατου ορίου των στοιχείων ενεργητικού (αν υπάρχουν, εκτός των τόκων), αναγνωρίζονται αμέσως στα λοιπά συνολικά έσοδα.

Οι εισφορές για το σχέδιο καθορισμένου ωφελήματος γίνονται σε μηνιαία βάση με σκοπό να δημιουργηθούν επαρκή αποθεματικά κατά τη διάρκεια της εργάσιμης ζωής των υπαλλήλων. Επιπρόσθετα, από το 2015 βρίσκεται σε ισχύ το Σχέδιο ανάκαμψης το οποίο διαλαμβάνει ετήσια καταβολή ελλειμματικής εισφοράς προς το Ταμείο Συντάξεως. Από τον Οκτώβριο του 2011, με βάση τα μέτρα του πρώτου πακέτου οικονομικής εξυγίανσης γίνονται συνεισφορές και από τα μέλη του Ταμείου ύψους 3%.

Το ΔΛΠ 19 δεν απαιτεί την διάκριση μεταξύ βραχυπρόθεσμων και μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που προκύπτουν από παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία. Το Συγκρότημα αναγνωρίζει την καθαρή υποχρέωση του Ταμείου Συντάξεως ως βραχυπρόθεσμη υποχρέωση επειδή η διάκριση μεταξύ βραχυπρόθεσμων και μη βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων που προκύπτουν από το

σχέδιο καθορισμένου ωφελήματος μπορεί μερικές φορές να είναι αυθαίρετη.

Οι συνεισφορές της Αρχής στα σχέδια καθορισμένων συνεισφορών χρεώνονται στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων στο έτος που σχετίζονται.

Τρέχουσα και αναβαλλόμενη φορολογία

Η χρέωση φορολογίας για την περίοδο περιλαμβάνει την τρέχουσα και αναβαλλόμενη φορολογία συμπεριλαμβανομένων τόκων και προστίμων. Η φορολογία αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα εκτός στην έκταση που σχετίζεται με στοιχεία που αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά έσοδα. Στην περίπτωση αυτή, η φορολογία αναγνωρίζεται επίσης στα λοιπά συνολικά έσοδα.

Η τρέχουσα χρέωση φορολογίας υπολογίζεται με βάση τη φορολογική νομοθεσία που έχει θεσπιστεί ή ουσιαστικά θεσπιστεί μέχρι την ημερομηνία αναφοράς στη χώρα όπου το Συγκρότημα δραστηριοποιείται και δημιουργεί φορολογητέο εισόδημα. Το Συγκρότημα αξιολογεί περιοδικά τις θέσεις που λαμβάνονται σε φορολογικές δηλώσεις σε σχέση με καταστάσεις όπου η εφαρμοσθείσα φορολογική νομοθεσία υπόκειται σε ερμηνεία. Εάν η εφαρμοσθείσα φορολογική νομοθεσία υπόκειται σε ερμηνεία, καθορίζεται πρόβλεψη όπου είναι κατάλληλο με βάση τα ποσά που υπολογίζεται να πληρωθούν στις φορολογικές αρχές.

Η αναβαλλόμενη φορολογία αναγνωρίζεται χρησιμοποιώντας τη μέθοδο υποχρέωσης πάνω στις προσωρινές διαφορές που προκύπτουν μεταξύ της φορολογικής βάσης των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων και της λογιστικής τους αξίας στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Εντούτοις, η αναβαλλόμενη φορολογία δεν λογίζεται εάν προκύπτει από αρχική αναγνώριση ενός περιουσιακού στοιχείου ή υποχρέωσης σε μια συναλλαγή εκτός από συνένωση επιχειρήσεων, η οποία κατά τη στιγμή της συναλλαγής δεν επηρεάζει ούτε τα λογιστικά ούτε τα φορολογητέα κέρδη ή ζημιές. Η αναβαλλόμενη φορολογία καθορίζεται χρησιμοποιώντας φορολογικούς συντελεστές και νομοθεσίες που έχουν θεσπιστεί ή ουσιαστικά θεσπιστεί μέχρι την ημερομηνία αναφοράς και αναμένεται ότι θα ισχύουν όταν η σχετική αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση εκποιηθεί ή όταν η αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση διακανονιστεί.

Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται στην έκταση που είναι πιθανόν ότι μελλοντικά φορολογητέα κέρδη θα είναι διαθέσιμα έναντι των οποίων οι προσωρινές διαφορές μπορούν να χρησιμοποιηθούν.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις συμψηφίζονται όταν υπάρχει νομικά ισχυρό δικαίωμα συμψηφισμού τρέχοντων φορολογικών απαιτήσεων με τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις και όταν οι αναβαλλόμενοι φόροι σχετίζονται με φόρο εισοδήματος που χρεώνεται από την ίδια φορολογική αρχή στην Αρχή όπου υπάρχει πρόθεση για διακανονισμό των υπολοίπων σε καθαρή βάση.

Σημειώσεις στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015

Ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός

Όλα τα στοιχεία ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού παρουσιάζονται σε ιστορικό κόστος μείον αποσβέσεις. Το ιστορικό κόστος περιλαμβάνει δαπάνες που σχετίζονται άμεσα με την απόκτηση στοιχείων ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού. Το κόστος των έργων που εκτελέστηκαν από εργολάβους βασίζεται στην αξία της εργασίας που έγινε και πιστοποιήθηκε από συμβούλους μηχανικούς. Το κόστος των έργων που εκτελέστηκαν από το προσωπικό του Συγκροτήματος αποτελείται από υλικά, εργατικά και γενικά έξοδα.

Σημαντικά ανταλλακτικά και εφεδρικά μηχανήματα υπολογίζονται ως ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός όταν το Συγκρότημα αναμένει να τα χρησιμοποιήσει για περισσότερο από μια περίοδο.

Η γη δεν αποσβένεται. Οι αποσβέσεις για άλλα στοιχεία ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού υπολογίζονται χρησιμοποιώντας τη σταθερή μέθοδο ώστε να κατανεμηθεί το κόστος μείον η υπολειμματική τους αξία στο διάστημα της εκτιμημένης ωφέλιμης ζωής τους. Η διάρκεια αναμενόμενη ωφέλιμης ζωής των κυριότερων στοιχείων ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού έχει ως εξής:

	Έτη
Κτήρια ηλεκτροπαραγωγών σταθμών	30
Άλλα κτήρια	35
Εγκαταστάσεις και μηχανήματα ηλεκτροπαραγωγών σταθμών	25
Άλλες εγκαταστάσεις και μηχανήματα	25-30
Γραμμές και καλώδια	35-40
Μετρητές	15
Οχήματα	7
Έπιπλα, σκεύη και Εξοπλισμός γραφείου	10
Εργαλεία και όργανα	10
Ηλεκτρονικοί υπολογιστές	5
Λογισμικά προγράμματα	3

Δε λογίζεται απόσβεση πάνω στη γη.

Η υπολειμματική αξία και οι ωφέλιμες ζωές αναθεωρούνται και προσαρμόζονται σε κάθε ημερομηνία αναφοράς εάν αυτό θεωρείται αναγκαίο.

Η λογιστική αξία ενός στοιχείου ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού μειώνεται αμέσως στο ανακτήσιμο ποσό εάν η λογιστική αξία υπερβαίνει το υπολογιζόμενο ανακτήσιμο ποσό.

Δαπάνες για επιδιορθώσεις και συντήρηση ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού χρεώνονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στο έτος που προκύπτουν. Το κόστος σημαντικών ανακαινίσεων και άλλες μεταγενέστερες δαπάνες περιλαμβάνονται στη λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου ή ανάλογα αναγνωρίζονται ως ξεχωριστό περιουσιακό στοιχείο, μόνο όταν είναι πιθανό πως θα προκύψουν μελλοντικά οικονομικά οφέλη στο Συγκρότημα σε σχέση με το περιουσιακό στοιχείο, και το κόστος του μπορεί να υπολογιστεί αξιόπιστα.

Κέρδη και ζημιές από διάθεση ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού προσδιορίζονται με τη σύγκριση των εισπράξεων με τη λογιστική αξία και αναγνωρίζονται στα “άλλα κέρδη/ ζημιές καθαρά” στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Δικαιώματα Εκπομπής Θερμοκηπιακών Αερίων

Με βάση τον Περί Θέσπισης Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπής Αερίων του Θερμοκηπιακού Νόμο, Ν.132(Ι)/2004, κατανέμονται δικαιώματα εκπομπής θερμοκηπιακών αερίων στους διάφορους φορείς εκμετάλλευσης (εταιρείες) με στόχο τη μείωση των επιπέδων μόλυνσης του περιβάλλοντος.

Ο κάθε φορέας εκμετάλλευσης, του οποίου οι ετήσιες εκπομπές ξεπερνούν το σύνολο των δικαιωμάτων που του εκχωρήθηκαν για το συγκεκριμένο έτος, είναι υποχρεωμένος να αγοράζει τόσα δικαιώματα όσα είναι οι καθ’ υπέρβαση εκπομπές και παράλληλα να πληρώνει διοικητικό πρόστιμο για κάθε τόνο εκπομπής.

Δικαιώματα εκπομπών θερμοκηπιακών αερίων που παραχωρούνται αναγνωρίζονται αρχικά σε ονομαστική αξία (μηδενική αξία) από το χρονικό σημείο που το Συγκρότημα έχει τον έλεγχο αυτών των δικαιωμάτων. Δικαιώματα εκπομπών CO₂ που αγοράζονται αναγνωρίζονται αρχικά σε τιμή κόστους (τιμή αγοράς) ως άυλα περιουσιακά στοιχεία. Υποχρέωση αναγνωρίζεται όταν οι πραγματικές εκπομπές υπερβαίνουν τα κατανεμημένα δικαιώματα. Το ύψος της υποχρέωσης περιλαμβάνει το συνολικό κόστος των δικαιωμάτων που αγοράστηκαν σε τιμή κόστους και τυχόν επιπλέον έλλειμμα στην τρέχουσα τιμή της αγοράς κατά την ημερομηνία αναφοράς. Οι αναπροσαρμογές στο ύψος της υποχρέωσης αναγνωρίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων.

Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία παραδίδονται σε μηδενική αξία στο τέλος της περιόδου συμμόρφωσης αντικατοπτρίζοντας την κατανάλωση των οικονομικών ωφελημάτων. Πλεονάσματα δικαιωμάτων μπορούν να μεταφερθούν και να συμψηφιστούν με μελλοντικά ελλείμματα (μέχρι το τέλος της περιόδου συμμόρφωσης) ή να πωληθούν. Τα έσοδα από πωλήσεις πλεονασμάτων αναγνωρίζονται όταν τα δικαιώματα πωληθούν.

Απομείωση στην αξία μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Τα περιουσιακά στοιχεία με απεριόριστη ωφέλιμη ζωή, συμπεριλαμβανομένου υπεραξίας, δεν αποσβένονται, αλλά

ελέγχονται κάθε χρόνο για απομείωση στην αξία. Τα περιουσιακά στοιχεία (εκτός από αποθέματα και αναβαλλόμενη φορολογία) που αποσβένονται ελέγχονται για απομείωση στην αξία, όταν γεγονότα ή αλλαγές στις περιστάσεις δείχνουν πως η λογιστική αξία μπορεί να μην είναι ανακτήσιμη. Ζημιά απομείωσης αναγνωρίζεται για τη διαφορά της λογιστικής αξίας και του ανακτήσιμου ποσού του περιουσιακού στοιχείου. Το ανακτήσιμο ποσό είναι το μεγαλύτερο της δίκαιης αξίας του περιουσιακού στοιχείου μείον έξοδα πωλήσεων και της αξίας λόγω χρήσης. Για σκοπούς προσδιορισμού της απομείωσης, τα περιουσιακά στοιχεία ομαδοποιούνται στα μικρότερα επίπεδα για τα οποία υπάρχουν ξεχωριστές, αναγνωρίσιμες ταμειακές ροές (μονάδες δημιουργίας ταμειακών ροών). Μη χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, εκτός της υπεραξίας, τα οποία έχουν υποστεί απομείωση ελέγχονται για πιθανή αντιστροφή της απομείωσης σε κάθε ημερομηνία αναφοράς.

Οι ζημιές απομείωσης αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα.

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

(i) Ταξινόμηση

Το Συγκρότημα ταξινομεί τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία του σε χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αποτιμούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων σε δάνεια και εισπρακτέα. Η ταξινόμηση εξαρτάται από το σκοπό για τον οποίο αποκτήθηκαν τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία. Η Διεύθυνση αποφασίζει την κατάλληλη ταξινόμηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων κατά την αρχική αναγνώριση.

• Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αποτιμούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

Αυτή η κατηγορία έχει δύο υποκατηγορίες: χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία προς εμπορία και αυτά που ορίστηκαν σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων κατά την αρχική αναγνώριση. Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ταξινομείται στην υποκατηγορία προς εμπορία αν αγοράστηκε κυρίως για σκοπούς πώλησης σε βραχυπρόθεσμη βάση. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα ταξινομούνται επίσης στην υποκατηγορία προς εμπορία. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που ορίστηκαν σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων κατά την αρχική αναγνώριση είναι εκείνα η απόδοση των οποίων αξιολογείται με βάση τη δίκαιη αξία, σύμφωνα με τη στοιχειοθετημένη επενδυτική στρατηγική του Συγκροτήματος. Πληροφορίες με βάση τη δίκαιη αξία σχετικά με αυτά τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία παρέχονται εσωτερικά στα βασικά διοικητικά στελέχη του Συγκροτήματος. Τα περιουσιακά στοιχεία στην κατηγορία αυτή ταξινομούνται ως κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία αν είναι προς εμπορία ή αναμένεται να πωληθούν μέσα σε δώδεκα μήνες από την ημερομηνία αναφοράς.

• Δάνεια και εισπρακτέα

Τα δάνεια και εισπρακτέα είναι μη παράγωγα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία με σταθερές ή προσδιορισίμες πληρωμές που δεν είναι εισηγμένα σε ενεργή αγορά και για τα οποία δεν υπάρχει πρόθεση

για εμπορία του εισπρακτέου. Περιλαμβάνονται στα κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία, εκτός αν έχουν λήξη που υπερβαίνει τους δώδεκα μήνες από την ημερομηνία αναφοράς. Αυτά ταξινομούνται ως μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία. Τα δάνεια και εισπρακτέα του Συγκροτήματος αποτελούνται από εμπορικά και άλλα εισπρακτέα και ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης.

(ii) Αναγνώριση και αποτίμηση

Αγορές και πωλήσεις χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων με βάση συμβόλαιο κανονικής παράδοσης αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία που διεξάγεται η συναλλαγή, που είναι η ημερομηνία κατά την οποία το Συγκρότημα δεσμεύεται να αγοράσει ή να πωλήσει το περιουσιακό στοιχείο. Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία αναγνωρίζονται αρχικά σε δίκαιη αξία, πλέον το κόστος συναλλαγής για όλα τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που δεν παρουσιάζονται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αποτιμούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, αναγνωρίζονται αρχικά σε δίκαιη αξία και τα έξοδα συναλλαγών χρεώνονται στις κερδοζημιές. Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαγράφονται όταν το δικαίωμα να εισπραχθούν χρηματικές ροές από τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία έχει λήξει, ή έχει μεταφερθεί και το Συγκρότημα έχει ουσιαστικά μεταφέρει όλα τα σημαντικά ρίσκα και οφέλη ιδιοκτησίας.

Τα δάνεια και εισπρακτέα παρουσιάζονται σε αποσβεσμένο κόστος χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

Κέρδη ή ζημιές που προέρχονται από αλλαγές στη δίκαιη αξία της κατηγορίας 'χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αποτιμούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων' παρουσιάζονται στις κερδοζημιές στα 'άλλα κέρδη/(ζημιές) καθαρά' στην περίοδο κατά την οποία προκύπτουν. Μερίσματα που εισπράττονται από χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αποτιμούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων αναγνωρίζονται στις κερδοζημιές ως μέρος των άλλων εσόδων, όταν αποδειχθεί το δικαίωμα το Συγκρότημα να εισπράξει.

(iii) Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Το Συγκρότημα αξιολογεί σε κάθε ημερομηνία αναφοράς κατά πόσον υπάρχουν αντικειμενικά στοιχεία ότι ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο, εκτός από τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που αποτιμούνται σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, ή μια ομάδα χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, εκτός από τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που αποτιμούνται σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, έχει υποστεί απομείωση στην αξία.

Ένδειξη απομείωσης μπορεί να περιλαμβάνει ενδείξεις ότι οι οφειλέτες ή μια ομάδα οφειλετών αντιμετωπίζει σημαντικά οικονομικά προβλήματα, δυσκολίες ή αδυναμία πληρωμής τόκων ή κεφαλαίου, η πιθανότητα ότι θα κηρύξει πτώχευση ή άλλη οικονομική αναδιοργάνωση, και όπου παρατηρήσιμα στοιχεία υποδεικνύουν ότι υπάρχει μια μετρήσιμη μείωση των

Σημειώσεις στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015

εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών, όπως μεταβολές στις καθυστερημένες πληρωμές ή οικονομικές συνθήκες που συσχετίζονται με τις αθετήσεις.

Για την κατηγορία δάνειων και εισπρακτέων, το ποσό της ζημιάς υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας του περιουσιακού στοιχείου και της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών (εξαιρώντας μελλοντικές πιστωτικές ζημιές που δεν έχουν πραγματοποιηθεί) προεξοφλημένες με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο του χρηματοοικονομικού στοιχείου. Η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου μειώνεται και το ποσό της ζημιάς αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα. Εάν ένα δάνειο έχει κυμαινόμενο επιτόκιο, το προεξοφλητικό επιτόκιο για τον υπολογισμό της ζημιάς απομείωσης είναι το τρέχον πραγματικό επιτόκιο που καθορίζεται από τη σύμβαση. Ως πρακτική λύση, το Συγκρότημα μπορεί να υπολογίσει την απομείωση με βάση την δίκαιη αξία ενός μέσου χρησιμοποιώντας τις παρατηρήσιμες τιμές αγοράς.

Εάν, σε μεταγενέστερη περίοδο, το ποσό της ζημιάς απομείωσης μειωθεί και η μείωση μπορεί αντικειμενικά να συσχετισθεί με ένα γεγονός που συνέβη μετά την αναγνώριση της απομείωσης (όπως βελτίωση της πιστωτικής ικανότητας του οφειλέτη), η αντιστροφή της προηγούμενης ζημιάς απομείωσης αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

Μισθώσεις

Μισθώσεις όπου σημαντικό μέρος των κινδύνων και ανταμοιβών της ιδιοκτησίας παραμένουν με τον εκμισθωτή ταξινομούνται ως λειτουργικές μισθώσεις. Πληρωμές που αφορούν λειτουργικές μισθώσεις (μετά την αφαίρεση κινήτρων που εισπράχθηκαν από τον εκμισθωτή) χρεώνονται στα αποτελέσματα σύμφωνα με τη σταθερή μέθοδο στο διάστημα της περιόδου μίσθωσης.

Αποθέματα

Τα αποθέματα εμφανίζονται στην τιμή κόστους ή στην καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία, όποια από τις δύο είναι χαμηλότερη. Η τιμή κόστους καθορίζεται με τη μέθοδο του μέσου σταθμικού κόστους. Η τιμή κόστους περιλαμβάνει την τιμή αγοράς και έξοδα μεταφοράς και επεξεργασίας. Δεν περιλαμβάνει το κόστος δανεισμού. Η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία είναι η υπολογιζόμενη τιμή πώλησης κατά τη συνήθη πορεία των εργασιών, μείον έξοδα διάθεσης. Γίνεται πρόβλεψη για κατεστραμμένα, επιδεινωμένα, απηρχαιωμένα και μη χρησιμοποιήσιμα υλικά όπου αρμόζει.

Εμπορικά εισπρακτέα

Τα εμπορικά εισπρακτέα είναι ποσά που οφείλονται από πελάτες για πώληση εμπορευμάτων ή παροχή υπηρεσιών κατά τη συνήθη πορεία των εργασιών. Εάν η εισπράξη αναμένεται σε ένα χρόνο ή λιγότερο (ή κατά τη συνήθη πορεία του κύκλου εργασιών της επιχείρησης, εάν είναι μεγαλύτερος), έχουν ταξινομηθεί ως κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία. Αν όχι, παρουσιάζονται ως μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία.

Τα εμπορικά εισπρακτέα αναγνωρίζονται αρχικά σε δίκαιη

αξία και μετέπειτα παρουσιάζονται σε αποσβεσμένο κόστος, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, μείον πρόνοιας για απομείωση της αξίας. Η πρόβλεψη για απομείωση καθορίζεται όταν υπάρχει αντικειμενική ένδειξη πως το Συγκρότημα δεν θα είναι σε θέση να εισπράξει τα συνολικά εισπρακτέα ποσά σύμφωνα με τους αρχικούς όρους των εισπρακτέων. Σημαντικές οικονομικές δυσκολίες του χρεώστη, η πιθανότητα ότι ο χρεώστης θα περιέλθει σε πτώχευση ή οικονομική αναδιοργάνωση, και η αθέτηση ή παράλειψη εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του σχετικά με πληρωμές θεωρούνται ενδείξεις ότι το εμπορικό εισπρακτέο έχει υποστεί απομείωση. Το ποσό της πρόβλεψης είναι η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας του εισπρακτέου και της παρούσας αξίας των υπολογιζόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών, προεξοφλημένων με το πραγματικό επιτόκιο. Η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου μειώνεται με τη χρήση ενός λογαριασμού πρόβλεψης, και το ποσό της ζημιάς αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα στα “λειτουργικά έξοδα”. Όταν ένα εμπορικό εισπρακτέο είναι επισφαλές, διαγράφεται έναντι του λογαριασμού πρόβλεψης για εμπορικά εισπρακτέα. Επακόλουθες ανακτήσεις ποσών που είχαν προηγουμένως διαγραφεί πιστώνονται έναντι των λειτουργικών εξόδων στα αποτελέσματα.

Προβλέψεις

Οι προβλέψεις αναγνωρίζονται όταν το Συγκρότημα έχει μια παρούσα νομική ή τεκμαρτή υποχρέωση που προκύπτει από γεγονότα που έχουν προηγηθεί, είναι πιθανό να υπάρξει ροή περιουσιακών στοιχείων για εξόφληση αυτής της υποχρέωσης και το ποσό της υποχρέωσης έχει υπολογιστεί αξιόπιστα. Δεν αναγνωρίζονται προβλέψεις για μελλοντικές ζημιές.

Οι προβλέψεις υπολογίζονται ως η τρέχουσα αξία των εξόδων που αναμένεται να απαιτηθούν για την εξόφληση της υποχρέωσης, χρησιμοποιώντας ένα ποσοστό πριν την φορολογία, το οποίο αποδίδει τρέχουσες αξιολογήσιμες αγορές της αξίας του χρήματος διαχρονικά και τους κινδύνους που σχετίζονται με την υποχρέωση. Η αύξηση στην πρόβλεψη λόγω της παρέλευσης χρόνου αναγνωρίζεται ως χρεωστικός τόκος.

Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα

Τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα αποτελούνται από μετρητά στην τράπεζα και στο ταμείο, βραχυπρόθεσμες καταθέσεις στην τράπεζα με μέσο όρο λήξης λιγότερο των 90 ημερών και τραπεζικά παρατραβήγματα. Βραχυπρόθεσμες καταθέσεις στην τράπεζα με μέσο όρο λήξης 3-12 μήνες συμπεριλαμβάνονται στις βραχυπρόθεσμες καταθέσεις και στις επενδυτικές δραστηριότητες για σκοπούς ταμειακών ροών. Στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης τα τραπεζικά παρατραβήγματα περιλαμβάνονται στο δανεισμό στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.

Δανεισμός

Ο δανεισμός αναγνωρίζεται αρχικά σε δίκαιη αξία μετά την αφαίρεση του κόστους συναλλαγής. Ο δανεισμός παρουσιάζεται μετέπειτα σε αποσβεσμένο κόστος.

Οποιαδήποτε διαφορά μεταξύ των εισπράξεων (μετά την αφαίρεση του κόστους συναλλαγής) και της αξίας εξόφλησης αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα κατά τη διάρκεια του δανείου χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, εκτός εάν είναι άμεσα αποδοτέα στην αγορά, κατασκευή ή παραγωγή περιουσιακού στοιχείου που πληροί τα κριτήρια, στην οποία περίπτωση κεφαλαιοποιούνται ως μέρος του κόστους του περιουσιακού στοιχείου.

Τα κόστη δανεισμού αποτελούνται από τόκο και άλλα έξοδα με τα οποία επιβαρύνεται το Συγκρότημα σε σχέση με το δανεισμό κεφαλαίων, περιλαμβανομένου τόκου δανεισμού, απόσβεση εκπτώσεων ή επιμίθιου που σχετίζονται με δανεισμό, απόσβεση επιπλέον κόστους που σχετίζεται με τη διευθέτηση δανεισμού, χρεώσεις χρηματοδοτικών μισθώσεων και συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από δανεισμό σε ξένο νόμισμα σε περίπτωση που θεωρούνται ως μια προσαρμογή στους χρεωστικούς τόκους.

Τα κόστη δανεισμού που σχετίζονται άμεσα με την αγορά, κατασκευή ή παραγωγή περιουσιακού στοιχείου που πληροί τα κριτήρια, που είναι ένα περιουσιακό στοιχείο που υποχρεωτικά καταλαμβάνει σημαντικό χρονικό διάστημα για να ετοιμαστεί για την προτιθέμενη χρήση ή πώληση του, κεφαλαιοποιούνται ως μέρος του κόστους του συγκεκριμένου περιουσιακού στοιχείου, όταν είναι πιθανόν ότι θα επιφέρουν μελλοντικά οικονομικά οφέλη στο Συγκρότημα και τα κόστη μπορούν να υπολογιστούν αξιόπιστα.

Ο δανεισμός ταξινομείται ως βραχυπρόθεσμη υποχρέωση εκτός εάν το Συγκρότημα έχει το δικαίωμα άνευ όρων, να αναβάλλει την αποπληρωμή της υποχρέωσης για τουλάχιστο δώδεκα μήνες μετά την ημερομηνία αναφοράς.

Εμπορικοί πιστωτές

Οι εμπορικοί πιστωτές είναι υποχρεώσεις για πληρωμή αγαθών ή υπηρεσιών που έχουν αποκτηθεί κατά τη συνήθη διεξαγωγή των εργασιών του Συγκροτήματος, από προμηθευτές. Οι εμπορικοί πιστωτές ταξινομούνται ως βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, εάν η πληρωμή οφείλεται εντός ενός έτους ή λιγότερο (ή κατά το συνήθη κύκλο εργασιών του Συγκροτήματος εάν είναι μεγαλύτερος). Αν όχι, παρουσιάζονται στις μη βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.

Οι εμπορικοί πιστωτές αναγνωρίζονται αρχικά σε δίκαιη αξία και μετέπειτα παρουσιάζονται σε αποσβεσμένο κόστος, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

Συγκριτικά ποσά

Όπου χρειαζόταν, τα συγκριτικά ποσά έχουν αναπροσαρμοστεί για να συνάδουν με τις αλλαγές στην παρουσίαση στο τρέχον έτος.

3. Διαχείριση χρηματοοικονομικού κινδύνου

Παράγοντες χρηματοοικονομικού κινδύνου

Οι εργασίες του Συγκροτήματος το εκθέτουν σε ποικίλους χρηματοοικονομικούς κινδύνους: κίνδυνο αγοράς (περιλαμβανομένου συναλλαγματικού κινδύνου και κινδύνου επιτοκίου που αφορά τις ταμειακές ροές), πιστωτικό κίνδυνο και κίνδυνο ρευστότητας.

Το πρόγραμμα διαχείρισης κινδύνου του Συγκροτήματος επικεντρώνεται στη μη προβλεψιμότητα των χρηματαγορών και αποσκοπεί στη μείωση των πιθανών αρνητικών επιπτώσεων στην οικονομική επίδοση του Συγκροτήματος. Η διαχείριση κινδύνου διενεργείται από ένα κεντρικό γενικό λογιστήριο σύμφωνα με αρχές που εγκρίνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Το λογιστήριο αναγνωρίζει, αξιολογεί και αντισταθμίζει τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους σε στενή συνεργασία με τις λειτουργικές μονάδες του Συγκροτήματος.

(i) Διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων

Κίνδυνος αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς είναι ο κίνδυνος όπου μεταβολές στις τιμές αγοράς, όπως συναλλαγματικές αξίες, αξίες επιτοκίων και τιμές μετοχών, θα επηρεάσουν το εισόδημα ή την αξία των χρηματοοικονομικών μέσων που κατέχει το Συγκρότημα.

Ο σκοπός της διαχείρισης κινδύνου της αγοράς είναι η διαχείριση και ο έλεγχος της έκθεσης σε κίνδυνο της αγοράς στο πλαίσιο αποδεκτών παραμέτρων, με παράλληλη βελτιστοποίηση της απόδοσης.

Συναλλαγματικός κίνδυνος

Ο συναλλαγματικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος η αξία των χρηματοοικονομικών μέσων να κυμαίνεται λόγω αλλαγών στις συναλλαγματικές ισοτιμίες. Ο συναλλαγματικός κίνδυνος προκύπτει όταν μελλοντικές εμπορικές συναλλαγές και τα αναγνωρισμένα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις είναι σε νόμισμα διαφορετικό από το νόμισμα λειτουργίας του Συγκροτήματος. Το Συγκρότημα υπόκειται σε συναλλαγματικό κίνδυνο που προκύπτει από συναλλαγές και υπόλοιπα σε Δολάρια Ηνωμένων Πολιτειών, Αγγλικές Στερλίνες και Ελβετικά Φράγκα αλλά θεωρεί ότι οι οποιοσδήποτε αλλαγές στις ισοτιμίες δεν θα επιφέρουν σημαντική επίδραση στα αποτελέσματα του.

Η Διεύθυνση παρακολουθεί τις διακυμάνσεις στις συναλλαγματικές ισοτιμίες σε συνεχή βάση και ενεργεί ανάλογα.

Οι καθαρές συναλλαγματικές διαφορές που χρεώθηκαν/πιστώθηκαν στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων είναι ύψους €1.224.000 (2014: €1.528.000) και αφορούν συνήθεις εργασίες και χρηματοδοτικές δραστηριότητες (Σημ.10).

Σημειώσεις στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015

Η έκθεση του Συγκροτήματος στο συναλλαγματικό κίνδυνο ήταν ως ακολούθως:

	Δολάρια Ηνωμένων Πολιτειών \$000	31 Δεκεμβρίου 2014	Δολάρια Ηνωμένων Πολιτειών \$000
31 Δεκεμβρίου 2015			
Περιουσιακά στοιχεία		Περιουσιακά στοιχεία	
Βραχυπρόθεσμες καταθέσεις	12.553	Βραχυπρόθεσμες καταθέσεις	10.629
	12.553		10.629
Υποχρεώσεις		Υποχρεώσεις	
Προμηθευτές	(23.561)	Προμηθευτές	(17.196)
Ποσό διαθέσιμο για διαδικασία εκκίνησης	(13.631)	Ποσό διαθέσιμο για διαδικασία εκκίνησης	(11.897)
	(37.192)		(29.093)
Ζημιά σε συναλλαγματικό κίνδυνο	(24.639)	Καθαρή έκθεση σε κίνδυνο	(18.464)

Ανάλυση ευαισθησίας

Η ενδυνάμωση κατά 10% του Ευρώ έναντι των πιο κάτω ξένων νομισμάτων στις 31 Δεκεμβρίου 2015 θα είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση (μείωση) στα ίδια κεφάλαια και τα αποτελέσματα όπως παρουσιάζεται πιο κάτω. Ο υπολογισμός αυτός προϋποθέτει ότι άλλοι παράγοντες και συγκεκριμένα τα επιτόκια παραμένουν σταθερά. Σε περίπτωση αποδυνάμωσης κατά 10% του Ευρώ έναντι των πιο κάτω ξένων νομισμάτων στις 31 Δεκεμβρίου 2015 θα προκύψει η ίδια αλλά αντίθετη επίδραση στα ίδια κεφάλαια και τα αποτελέσματα.

Ίδια κεφάλαια		Αποτελέσματα	
2015	2014	2015	2014
\$000	\$000	\$000	\$000
2.464	1.846	2.464	1.846
2.464	1.846	2.464	1.846

Δολάρια Ηνωμένων Πολιτειών

Κίνδυνος επιτοκίου που αφορά τις ταμειακές ροές

Ο κίνδυνος επιτοκίου είναι ο κίνδυνος η αξία των χρηματοοικονομικών μέσων να διακυμαίνεται εξαιτίας αλλαγών στα επιτόκια της αγοράς. Τα έσοδα και ροή μετρητών από εργασίες του Συγκροτήματος είναι εξαρτημένα από αλλαγές στα επιτόκια της αγοράς.

Ο κίνδυνος επιτοκίου του Συγκροτήματος προέρχεται από μακροπρόθεσμο δανεισμό. Ο δανεισμός που εκδόθηκε σε κυμαινόμενα επιτόκια εκθέτει το Συγκρότημα σε κίνδυνο επιτοκίου που αφορά τις ταμειακές ροές. Ο δανεισμός που εκδόθηκε σε σταθερά επιτόκια εκθέτει το Συγκρότημα σε κίνδυνο επιτοκίου που αφορά τη δίκαιη αξία.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2015, εάν τα επιτόκια σε δανεισμό που αποτιμάται σε Ευρώ ήταν κατά 0,1% ψηλότερα/χαμηλότερα, με όλες τις άλλες παραμέτρους να παραμένουν σταθερές, το κέρδος για το έτος μετά τη φορολογία θα ήταν €472.167 (2014: €501.609) χαμηλότερο/ψηλότερο, κυρίως ως αποτέλεσμα των ψηλότερων/χαμηλότερων χρεωστικών τόκων σε δανεισμό σε κυμαινόμενα επιτόκια.

Κατά την ημερομηνία παρουσίασης των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων η ανάλυση των τοκοφόρων χρηματοοικονομικών μέσων σε σχέση με τα επιτόκια ήταν:

	2015 €000	2014 €000
Χρηματοοικονομικά μέσα σταθερού επιτοκίου		
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	301.772	145.336
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις	(480)	(518)
Χρηματοοικονομικά μέσα κυμαινόμενου επιτοκίου		
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις	(472.167)	(501.609)
	(170.875)	(356.791)

Ανάλυση ευαισθησίας

Η μείωση των επιτοκίων κατά 100 βασικές μονάδες στις 31 Δεκεμβρίου 2015 θα είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση/ (μείωση) στα ίδια κεφάλαια και τα αποτελέσματα όπως παρουσιάζεται πιο κάτω. Ο υπολογισμός αυτός προϋποθέτει ότι άλλοι παράγοντες και συγκεκριμένα οι τιμές συναλλάγματος παραμένουν σταθεροί. Σε περίπτωση μείωσης των επιτοκίων κατά 100 βασικές μονάδες θα προκύψει η ίδια αλλά αντίθετη επίδραση στα ίδια κεφάλαια και τα αποτελέσματα.

Ίδια κεφάλαια		Αποτελέσματα	
2015	2014	2015	2014
€000	€000	€000	€000
4.722	5.016	2.722	5.016
4.722	5.016	2.722	5.016

Χρηματοοικονομικά μέσα κυμαινόμενου επιτοκίου

• Πιστωτικός κίνδυνος

Ο πιστωτικός κίνδυνος προκύπτει όταν η αδυναμία των συμβαλλομένων μερών να εξοφλήσουν τις υποχρεώσεις τους θα μπορούσε να μειώσει το ποσό των μελλοντικών ταμειακών εισροών από χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού κατά την ημερομηνία αναφοράς. Το Συγκρότημα δεν έχει σημαντικές συγκεντρώσεις πιστωτικού κινδύνου.

Η λογιστική αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού αντιπροσωπεύει τη μέγιστη έκθεση στον πιστωτικό κίνδυνο.

Ο πιστωτικός κίνδυνος προκύπτει από ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα, καταθέσεις σε τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, καθώς και από έκθεση σε πιστώσεις προς πελάτες, περιλαμβανομένων εκκρεμών εισπρακτέων και δεσμευτικών συναλλαγών.

Οι πωλήσεις σε πελάτες διευθετούνται σε μετρητά, τραπεζικές εντολές ή χρησιμοποιώντας πιστωτικές κάρτες. Βλέπετε Σημείωση 16 για περαιτέρω πληροφορίες αναφορικά με τον πιστωτικό κίνδυνο.

Η Διεύθυνση δεν αναμένει οποιοσδήποτε ζημίες από μη εκπλήρωση υποχρεώσεων εκ μέρους αυτών των συμβαλλόμενων μερών.

• Κίνδυνος ρευστότητας

Ο κίνδυνος ρευστότητας είναι ο κίνδυνος που προκύπτει όταν η λήξη των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων δεν συμπίπτουν. Όταν οι λήξεις δεν συμπίπτουν, η αποδοτικότητα μπορεί να αυξηθεί αλλά ταυτόχρονα μπορεί να αυξηθεί ο κίνδυνος ζημιών.

Ο πιο κάτω πίνακας αναλύει τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις του Συγκροτήματος σε σχετικές κατηγορίες λήξεων, με βάση την εναπομένουσα περίοδο κατά την ημερομηνία αναφοράς μέχρι την ημερομηνία λήξης του συμβολαίου. Τα ποσά που παρουσιάζονται στον πίνακα είναι οι συμβατικές μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές. Υπόλοιπα με λήξη εντός 12 μηνών ισούνται με τις λογιστικές τους αξίες αφού η επίδραση της προεξόφλησης δεν είναι σημαντική.

	Λιγότερο από ένα χρόνο €000	Από ένα μέχρι δύο χρόνια €000	Από δύο μέχρι πέντε χρόνια €000	Πάνω από πέντε χρόνια €000
Στις 31 Δεκεμβρίου 2014				
Δανεισμός (Κεφάλαιο και τόκος)	34.140	38.576	151.374	387.940
Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές*	91.551	-	-	-
	125.691	38.576	151.374	387.940
Στις 31 Δεκεμβρίου 2015				
Δανεισμός (Κεφάλαιο και τόκος)	38.466	39.784	143.506	322.491
Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές*	95.224	-	-	-
	133.690	39.784	143.506	322.491

*Εκτός από υποχρεώσεις που προβλέπονται από τον Νόμο και αναβαλλόμενα έσοδα

Το Συγκρότημα εφαρμόζει διαδικασίες με σκοπό την ελαχιστοποίηση τέτοιων ζημιών όπως τη διατήρηση ικανοποιητικών ποσών μετρητών και άλλων στοιχείων ενεργητικού με υψηλή ρευστότητα και με το να διατηρεί ένα ικανοποιητικό ποσό σε δεσμευμένες πιστωτικές διευκολύνσεις.

(ii) Κίνδυνος διαχείρισης κεφαλαίου

Οι επιδιώξεις του Συγκροτήματος όταν διαχειρίζεται κεφάλαια είναι η διασφάλιση της ικανότητας του Συγκροτήματος να συνεχίσει ως δρώσα λειτουργική μονάδα και να διατηρήσει την καταλληλότερη κεφαλαιουχική δομή για να μειώσει το κόστος κεφαλαίου.

Σημειώσεις στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015

Το Συγκρότημα παρακολουθεί το κεφάλαιο στη βάση της σχέσης του δανεισμού ως προς το σύνολο των απασχολούμενων κεφαλαίων. Η σχέση αυτή υπολογίζεται ως ο καθαρός δανεισμός διαιρούμενος με το συνολικό κεφάλαιο. Ο καθαρός δανεισμός υπολογίζεται ως το σύνολο δανεισμού (περιλαμβανομένου 'βραχυπρόθεσμου και μη βραχυπρόθεσμου δανεισμού' όπως παρουσιάζεται στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης) μείον βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις και ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα. Το συνολικό κεφάλαιο υπολογίζεται ως 'ίδια κεφάλαια' (Αποθεματικά και Αναβαλλόμενα έσοδα όπως παρουσιάζονται στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης) προσθέτοντας τον καθαρό δανεισμό.

Κατά τη διάρκεια του 2015, η στρατηγική του Συγκροτήματος, η οποία δεν είχε διαφοροποιηθεί από το 2014, ήταν η διατήρηση σχέσης δανεισμού προς το σύνολο απασχολούμενων κεφαλαίων μεταξύ 10% και 30%. Η σχέση δανεισμού προς το σύνολο απασχολούμενων κεφαλαίων στις 31 Δεκεμβρίου 2015 και 2014 ήταν ως εξής:

	2015 €000	2014 €000
Σύνολο δανεισμού (Σημ.21)	472.647	502.127
Μείον: Βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις (Σημ.19)	(301.772)	(145.336)
Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών (Σημ.20)	(19.275)	(33.042)
Καθαρός δανεισμός	151.600	323.749
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	1.495.006	1.361.171
Σύνολο κεφαλαίου όπως καθορίστηκε από το Συγκρότημα	1.646.606	1.684.920
Σχέση καθαρού δανεισμού προς το σύνολο απασχολούμενων κεφαλαίων	9%	19%

(iii) Εκτίμηση δίκαιων αξιών

Οι εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων του Συγκροτήματος είναι περίπου οι ίδιες όπως και τα ποσά που παρουσιάζονται στην κατάσταση οικονομικής θέσης.

Ο πιο κάτω πίνακας αναλύει τα χρηματοοικονομικά μέσα που αποτιμούνται στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης σε δίκαιη αξία, με βάση τις μεθόδους εκτίμησης. Τα διάφορα επίπεδα έχουν προσδιορισθεί ως εξής:

- Χρηματιστηριακές τιμές (μη προσαρμοσμένες) σε ενεργείς αγορές για πανομοιότυπα περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις (Επίπεδο 1).
- Στοιχεία εισαγωγής εκτός από χρηματιστηριακές τιμές τίτλων που περιλαμβάνονται στο Επίπεδο 1, οι οποίες είναι παρατηρήσιμες για το περιουσιακό στοιχείο ή την υποχρέωση, είτε άμεσα (δηλαδή ως τιμές) ή έμμεσα (δηλαδή που προέρχονται από τιμές) (Επίπεδο 2).
- Τα στοιχεία εισαγωγής για το περιουσιακό στοιχείο δεν βασίζονται σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς (δηλαδή μη παρατηρήσιμα στοιχεία εισαγωγής) (Επίπεδο 3).

	Επίπεδο 1 2015 €000	Επίπεδο 1 2014 €000
Περιουσιακά στοιχεία		
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αποτιμούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων:		
Εμπορικοί τίτλοι	671	978
Σύνολο χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων υπολογισμένα σε δίκαιη αξία	671	978

Η δίκαιη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων που εμπορεύονται σε ενεργείς αγορές βασίζεται στις χρηματιστηριακές τιμές την ημερομηνία αναφοράς. Μια αγορά θεωρείται ως ενεργή, εάν οι χρηματιστηριακές τιμές είναι άμεσα και τακτικά διαθέσιμες από ένα χρηματιστήριο, έμπορο, χρηματιστή, βιομηχανικό όμιλο, υπηρεσία εκτίμησης, ή εποπτική υπηρεσία, και εκείνες οι τιμές αντιπροσωπεύουν πραγματικές και συχνές συναλλαγές αγοράς σε καθαρά εμπορική βάση. Η χρηματιστηριακή τιμή που χρησιμοποιείται για τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που κατέχει το Συγκρότημα είναι η τρέχουσα τιμή προσφοράς. Αυτά τα μέσα περιλαμβάνονται στο Επίπεδο 1. Τα μέσα που περιλαμβάνονται στο Επίπεδο 1 περιλαμβάνουν κυρίως επενδύσεις σε μετοχές που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου και ταξινομούνται ως εμπορικοί τίτλοι.

Η δίκαιη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων που δεν εμπορεύονται σε ενεργή αγορά (για παράδειγμα, μετοχικοί τίτλοι που δεν είναι εισηγμένοι σε χρηματιστήριο) καθορίζεται χρησιμοποιώντας μεθόδους αποτίμησης. Αυτές οι μέθοδοι αποτίμησης μεγιστοποιούν τη χρήση παρατηρήσιμων δεδομένων της αγοράς, που είναι διαθέσιμα, και βασίζονται όσο το δυνατό λιγότερο σε εκτιμήσεις που σχετίζονται άμεσα με την οντότητα. Εάν όλα τα βασικά δεδομένα που χρειάζονται στον καθορισμό της δίκαιης αξίας ενός μέσου είναι παρατηρήσιμα, το μέσο αυτό περιλαμβάνεται στο Επίπεδο 2.

Εάν ένα ή περισσότερα από τα βασικά δεδομένα δεν βασίζονται σε παρατηρήσιμα γεγονότα της αγοράς, το μέσο περιλαμβάνεται στο Επίπεδο 3.

Συγκεκριμένες μέθοδοι αποτίμησης που χρησιμοποιούνται στην εκτίμηση της δίκαιης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων περιλαμβάνουν:

- Χρηματιστηριακές τιμές αγοράς ή προσφερόμενες τιμές από έμπορο για παρόμοια μέσα.
- Προσαρμοσμένα συγκρίσιμα πολλαπλάσια τιμών προς λογιστική αξία.
- Άλλες τεχνικές όπως ανάλυση προεξοφλημένων ταμειακών ροών.

Οι λογιστικοί υπολογισμοί και εκτιμήσεις αξιολογούνται σε συνεχή βάση και βασίζονται στην ιστορική εμπειρία και σε παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων προσδοκιών σχετικά με μελλοντικά γεγονότα που πιστεύεται ότι είναι λογικά υπό τις περιστάσεις.

4. Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και άσκηση κρίσης

Η ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς απαιτεί από τη Διεύθυνση, την άσκηση κρίσης, τη διατύπωση εκτιμήσεων και παραδοχών του Συγκροτήματος οι οποίες επηρεάζουν την εφαρμογή των λογιστικών πολιτικών και των υπό αναφορά ποσών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων, εσόδων και εξόδων. Οι εκτιμήσεις και οι υποστηρίζουσες παραδοχές βασίζονται στην ιστορική εμπειρία και σε διάφορους άλλους παράγοντες οι οποίοι πιστεύεται ότι είναι λογικοί υπό τις περιστάσεις. Τα πραγματικά αποτελέσματα μπορεί να διαφέρουν από αυτές τις εκτιμήσεις.

Οι εκτιμήσεις και υποστηρίζουσες παραδοχές αναθεωρούνται σε συνεχή βάση. Αναθεωρήσεις σε λογιστικές εκτιμήσεις αναγνωρίζονται στην περίοδο κατά την οποία η εκτίμηση αναθεωρείται αν η αναθεώρηση επηρεάζει μόνο αυτή την περίοδο ή την περίοδο της αναθεώρησης και μελλοντικές περιόδους αν η αναθεώρηση επηρεάζει τόσο την τρέχουσα όσο και μελλοντικές περιόδους.

Το Συγκρότημα κάνει υπολογισμούς και παραδοχές σε σχέση με το μέλλον. Ως αποτέλεσμα οι λογιστικοί υπολογισμοί σπανίως συμπίπτουν με τα πραγματικά αποτελέσματα. Οι υπολογισμοί και οι παραδοχές που πιθανόν να προκαλέσουν ουσιώδεις αναπροσαρμογές στη λογιστική αξία περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων κατά το επόμενο οικονομικό έτος παρουσιάζονται πιο κάτω:

(i) Αναβαλλόμενα έσοδα

Το Συγκρότημα δέχεται αιτήσεις από ιδιώτες και εταιρείες που επιθυμούν την επέκταση του δικτύου σε περιοχές που δεν καλύπτονται από το υφιστάμενο δίκτυο. Περαιτέρω το Συγκρότημα δέχεται αιτήσεις για παραχώρηση επιπρόσθετου φορτίου από δίκτυο που το Συγκρότημα έχει ήδη κατασκευάσει. Και στις δύο περιπτώσεις το Συγκρότημα χρεώνει τους αιτητές το κόστος κατασκευής. Τα περιουσιακά στοιχεία παραμένουν υπό τον έλεγχο του Συγκροτήματος, η οποία ενεργεί όλες τις απαραίτητες δαπάνες για επιδιορθώσεις και συντήρηση. Το κόστος κατασκευής αναγνωρίζεται στα ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμό.

Το γεγονός ότι το κόστος ανακτάται από τους αιτητές έχει ως αποτέλεσμα να μην χρειάζεται να ανακτηθεί μέσω των διατιμήσεων ηλεκτρικού ρεύματος από τους καταναλωτές. Σε αντίθετη περίπτωση το κόστος αυτό θα συμπεριλαμβανόταν στις διατιμήσεις και οι καταναλωτές θα χρεώνονταν για την κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος με ψηλότερη τιμή. Όλοι οι αιτητές για επέκταση δικτύου, επιβαρύνονται με κεφαλαιουχική συνεισφορά και όλοι οι καταναλωτές χρεώνονται με τις ίδιες διατιμήσεις.

Οι αιτητές εξασφαλίζουν το δικαίωμα διαρκούς πρόσβασης στο δίκτυο για απεριόριστο χρονικό διάστημα. Το Συγκρότημα δεσμεύεται να παρέχει πρόσβαση για απεριόριστο χρονικό διάστημα. Οι κεφαλαιουχικές συνεισφορές αντιπροσωπεύουν το τίμημα για συνεχή υπηρεσία και ως εκ τούτου τα έσοδα παρουσιάζονται ως αναβαλλόμενα έσοδα και μεταφέρονται σταδιακά στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων περίοδο ταυτόσημη με αυτή των περιουσιακών στοιχείων που έχει κατασκευάσει/ αποκτήσει για αυτό το σκοπό, και που έχουν μέσο όρο ζωής 33 1/3 έτη. Το διάστημα αυτό θεωρείται λογική προσέγγιση του υπολογισμού της περιόδου της πελατειακής σχέσης.

Σημειώσεις στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015

Επιχορηγήσεις από το Συγκρότημα έναντι τέτοιων κεφαλαιουχικών συνεισφορών αφαιρούνται από τα εισπρακτέα ποσά και χρεώνονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στο χρόνο που επιχορηγούνται.

(ii) Φορολογία

Για τον προσδιορισμό της πρόβλεψης για εταιρικό φόρο απαιτούνται σημαντικές εκτιμήσεις. Για συγκεκριμένες συναλλαγές και υπολογισμούς, ο προσδιορισμός της τελικής φορολογίας είναι αβέβαιος. Το Συγκρότημα αναγνωρίζει υποχρεώσεις για προβλεπόμενα φορολογικά ζητήματα με βάση υπολογισμούς για το κατά πόσο θα προκύψει επιπρόσθετη φορολογία. Όπου το τελικό φορολογικό αποτέλεσμα αυτών των ζητημάτων διαφέρει από το ποσό που έχει αρχικά αναγνωρισθεί, οι διαφορές επηρεάζουν τις τρέχουσες και αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις στην περίοδο που έγινε ο προσδιορισμός.

Αν το τελικό αποτέλεσμα είχε 10% διαφορά από τους υπολογισμούς της Διεύθυνσης το Συγκρότημα θα έπρεπε να αυξήσει τις τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις κατά €51.400 (2014: €291.100) αν το τελικό αποτέλεσμα δεν ήταν ευνοϊκό.

(iii) Σχέδιο αμυπηρέτησης καθορισμένου ωφελήματος

Η παρούσα αξία της υποχρέωσης του σχεδίου αμυπηρέτησης εξαρτάται από διάφορους παράγοντες που καθορίζονται στη βάση αναλογιστικής μελέτης με τη χρησιμοποίηση διάφορων παραδοχών. Οι παραδοχές και εκτιμήσεις που χρησιμοποιούνται στον καθορισμό του συνταξιοδοτικού κόστους και της υποχρέωσης/περιουσιακού στοιχείου περιλαμβάνουν το προεξοφλητικό επιτόκιο, την αναμενόμενη αύξηση μισθών και συντάξεων. Τέτοιες παραδοχές και εκτιμήσεις υπόκεινται σε σημαντική αβεβαιότητα λόγω της μακροπρόθεσμης φύσης του Σχεδίου.

5. Εισόδημα από πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας

Οι πωλήσεις δεν περιλαμβάνουν την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας που παρέχεται σε Τουρκοκυπρίους σε μη ελεγχόμενες από την Δημοκρατία περιοχές. Η μη τιμολογηθείσα ηλεκτρική ενέργεια υπολογιζόμενη με ειδική τιμή, ανέρχεται σε €240.000 (2014: €1.001.000).

6. Άλλα λειτουργικά έσοδα - καθαρά

	2015 €000	2014 €000
Έσοδα επανασύνδεσης	1.880	2.258
Αποκοπή από τις απολαβές των υπαλλήλων (Σημ.1)	1.733	1.871
Έσοδα από παραχώρηση τηλεπικοινωνιακής υποδομής	1.432	1.438
Έσοδα αφαλάτωσης	9.098	14.500
Κεφαλαιουχικές συνεισφορές καταναλωτών	21.447	21.119
Ανάκτηση κόστους δικαιωμάτων εκπομπής θερμοκηπιακών αερίων	6.009	4.103
Έσοδα από ΔΣΜΚ	2.875	2.600
Αποζημιώσεις από ασφαλιστικές εταιρείες	-	1.000
Διάφορα έσοδα	3.565	4.202
Πιστωτικοί τόκοι:		
Τόκοι από τράπεζες	4.193	1.332
Άλλοι	1.517	708
	53.749	55.131

Σημείωση 1: Το ποσό αντιπροσωπεύει αποκοπή ποσοστού ίσου με 3% επί των μισθών των υπαλλήλων και καταβάλλεται στο Συγκρότημα για σκοπούς διασφάλισης της βιωσιμότητας του Ταμείου Συντάξεων με βάση το Άρθρο 4 του Νόμου 216(ι)/2012 και περιλαμβάνεται στις Εισφορές Εργοδότη.

7. Άλλες ζημιές - καθαρές

	2015 €000	2014 €000
Ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός (Σημ.15):		
Κέρδος από πωλήσεις	16	196
Ζημιές δίκαιων αξιών σε χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αποτιμούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	(307)	(217)
	(291)	(21)

8. Λειτουργικά έξοδα

	2015 €000	2014 €000
Καύσιμα	288.632	446.975
Έξοδα επιδιόρθωσης Η/Σ Βασιλικού	231	1.023
Αγορά ηλεκτρικής ενέργειας από τρίτους	26.196	31.831
Μισθοί και εργοδοτικές εισφορές (Σημ.9)	89.702	84.953
Αποσβέσεις (Σημ.15)	93.230	95.244
Επισκευές και συντήρηση	11.124	15.441
Αποζημίωση για πρόωρη αφυπηρέτηση	8.754	-
Αμοιβή ανεξάρτητων ελεγκτών για τον υποχρεωτικό έλεγχο των ετήσιων λογαριασμών	62	66
Αμοιβή Γενικού Ελεγκτή	34	34
Αμοιβή για έλεγχο των Ταμείων	24	28
Αμοιβή ελεγκτών προηγούμενα έτη	(3)	18
Έξοδα ενοικίασης	661	823
Πρόβλεψη απομείωσης αποθεμάτων	-	240
(Αντιστροφή απομείωσης)/ Πρόβλεψη απομείωσης εισπρακτέων	(137)	2.743
Φόρος ακίνητης ιδιοκτησίας	327	331
Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου	1.719	1.693
Τέλος Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου	4.471	4.307
Μεταφορικά	2.234	2.606
Ασφάλιστρα	3.678	3.703
Τηλεφωνικά και ταχυδρομικά	1.516	1.484
Ηλεκτρισμός, καθαριότητα και νερό	1.185	1.314
Ηλεκτρισμός, Αφαλάτωση	2.753	7.026
Άλλα έξοδα	15.938	14.712
Σύνολο εξόδων	552.331	716.595

Τα άλλα έξοδα που παρουσιάζονται πιο πάνω περιλαμβάνουν αμοιβές ύψους €6.000 (2014: € μηδέν) για άλλες μη ελεγκτικές υπηρεσίες.

Σημειώσεις στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015

9. Κόστος προσωπικού

	2015 €000	2014 €000
Μισθοί και ημερομίσθια	65.905	70.609
Κοινωνικές ασφάλισεις και άλλα κόστη	8.219	8.767
Ταμείο κοινωνικής συνοχής	1.325	1.423
Συνταξιοδοτικά κόστη - κόστος τρέχοντος έτους	14.895	5.169
Άλλα σχέδια καθορισμένης συνεισφοράς	3.449	3.718
	93.793	89.686

	2015 €000	2014 €000
Το κόστος προσωπικού κατανεμήθηκε ως εξής:		
Κατάσταση συνολικών εισοδημάτων (Σημ.8):		
- Μισθοί και εργοδοτικές εισφορές	89.702	84.953
- Έξοδα αποκατάστασης Η/Σ Βασιλικού	10	179
Ποσό που κεφαλαιοποιήθηκε στο πάγιο ενεργητικό και στις εγκαταστάσεις υπό κατασκευή	4.081	4.554
	93.793	89.686

Σχέδιο Αφυπηρέτησης καθορισμένου ωφελήματος

Τα ποσά που εμφανίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης και στην ενοποιημένη κατάσταση λοιπών συνολικών εσόδων του Συγκροτήματος στις 31 Δεκεμβρίου 2015 βασίζονται στην αναλογιστική μελέτη που έγινε στις 31 Δεκεμβρίου 2015 σχετικά με το σχέδιο αφυπηρέτησης καθορισμένου ωφελήματος. Τα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν για σκοπούς της αναλογιστικής εκτίμησης πάρθηκαν από τις ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις του Ταμείου Συντάξεων και Χορηγημάτων Υπαλλήλων Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου («Ταμείο») για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015.

	2015 €000	2014 €000
Παρούσα αξία υποχρεώσεων	662.902	757.296
Δίκαιη αξία περιουσιακών στοιχείων	(529.972)	(539.301)
Καθαρή υποχρέωση στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης	132.930	217.995
Επίπεδο χρηματοδότησης	80%	71%

	2015 €000	2014 €000
Κόστος τρέχουσας υπηρεσίας	10.286	6.161
Καθαρός τόκος	4.609	(992)
Σύνολο καταχωρημένο στο κόστος προσωπικού	14.895	5.169

Μεταβολές στην καθαρή υποχρέωση καταχωρημένη στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης	2015 €000	2014 €000
Καθαρή υποχρέωση/ (καθαρό περιουσιακό στοιχείο) κατά την έναρξη του έτους	217.995	(22.932)
Εισφορές εργοδότη	(15.477)	(9.239)
Σύνολο δαπάνης που αναγνωρίστηκε στο λογαριασμό αποτελεσμάτων	14.895	5.169
Συνολικό ποσό που αναγνωρίζεται στην κατάσταση λοιπών συνολικών (εσόδων)/εξόδων	(84.483)	244.997
Καθαρή υποχρέωση στο τέλος του έτους	132.930	217.995

Μεταβολές στην παρούσα αξία των υποχρεώσεων	2015 €000	2014 €000
Παρούσα αξία υποχρέωσης κατά την έναρξη του έτους	757.296	514.263
Κόστος τρέχουσας υπηρεσίας	10.286	6.161
Κόστος τόκου	15.931	18.795
Εισφορές εργαζομένων	1.122	1.175
Παροχές που πληρώθηκαν από το Ταμείο	(37.093)	(24.084)
Προσαρμογές:		
- Αναλογιστικό (κέρδος)/ζημιά-οικονομικές υποθέσεις	(86.794)	185.276
- Αναλογιστικό (κέρδος)/ζημιά-δημογραφικές υποθέσεις	(500)	16.844
- Αναλογιστική ζημιά-εμπειρία περιόδου	2.654	38.866
Παρούσα αξία υποχρέωσης στο τέλος του έτους	662.902	757.296

Μεταβολές στην αξία των περιουσιακών στοιχείων	2015 €000	2014 €000
Αξία περιουσιακών στοιχείων στην αρχή του έτους	539.301	537.195
Αναμενόμενη απόδοση των περιουσιακών στοιχείων	11.322	19.787
Εισφορές εργοδότη (Σημείωση)	15.477	9.239
Εισφορές εργαζομένων	1.122	1.175
Παροχές που πληρώθηκαν από το Ταμείο	(37.093)	(24.084)
Προσαρμογές:		
Αναλογιστική ζημιά	(157)	(4.011)
Αξία περιουσιακών στοιχείων προγράμματος στο τέλος του έτους	529.972	539.301

Σημείωση: Στις εισφορές εργοδότη περιλαμβάνεται ποσό ύψους €1.733.000 που αποκόπηκε με ποσοστό 3% από τους μισθούς των υπαλλήλων για σκοπούς διασφάλισης της βιωσιμότητας του Ταμείου Συντάξεως με βάση το Άρθρο 4 του Νόμου 216(ι)/2012 και παρουσιάζεται στα άλλα έσοδα του Συγκροτήματος.

Επαναμετρήσεις:	2015 €000	2014 €000
Κέρδος/(ζημιά) στην επαναμέτρηση της υποχρέωσης	84.640	(240.986)
Διαφορά μεταξύ αναμενόμενης και πραγματικής απόδοσης περιουσιακών στοιχείων	(157)	(4.011)
Κέρδος/(ζημιά) προς καταχώρηση στην κατάσταση λοιπών συνολικών εσόδων	84.483	(244.997)

Το συσσωρευμένο ποσό που αναγνωρίστηκε στην κατάσταση λοιπών συνολικών εσόδων μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2015 ήταν €155.071.000 έλλειμμα (2014: €239.554.000 έλλειμμα).

Σημειώσεις στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015

9. Κόστος προσωπικού (συνέχεια)

Οι κυριότερες υποθέσεις που χρησιμοποιήθηκαν για την αναλογιστική εκτίμηση ήταν:

	2015 %	2014 %
Προεξοφλητικός συντελεστής	2,26	2,14
Μέση αναμενόμενη απόδοση περιουσιακών στοιχείων	2,26	2,14
Ολική αύξηση μισθών	2016: 0,00 2017+: 1,25 +	2015-16: 0,00 2017+: 3,5
	κλίμακα για προαγωγές και προσαυξήσεις	
Γενική αύξηση μισθών	2016:0,00 2017:0,25	2016:0,25 2017:0,50
Αύξηση συντάξεων κοινωνικών ασφαλίσεων	2,0	1,0
Αύξηση Συντάξεων	1,0	1,50
Αύξηση βασικών ασφαλιστικών αποδοχών	2,5	3,0
Πληθωρισμός	2,0	2,0
Πίνακες θνησιμότητας	60% του PA90	80% του EVK2000
Διάρκεια υποχρεώσεων	18,55 χρόνια	18,56 χρόνια

Ο προεξοφλητικός συντελεστής, που βάση του αναθεωρημένου ΔΛΠ19 είναι ο ίδιος με την μέση αναμενόμενη απόδοση περιουσιακών στοιχείων, εξάχθηκε από την καμπύλη απόδοσης σε ευρώ του δείκτη (composite AA) iBoxx με χρονικό ορίζοντα 18,55 χρόνια (2014: 18,56 χρόνια) που είναι και η υπολογισμένη διάρκεια υποχρεώσεων του Σχεδίου.

Οι υποθέσεις αναφορικά με τη μελλοντική θνησιμότητα που έγιναν για το τρέχον έτος βασίζονται στον δημοσιευμένο πίνακα θνησιμότητας PA90 (2014: EVK 2000). Ο εν λόγω πίνακας μειωμένος κατά 40% είναι αυτός που χρησιμοποιήθηκε για να περιγράψει τα ποσοστά θνησιμότητας των μελών του Σχεδίου μετά την αφυπηρέτηση. Ο μέσος όρος προσδοκώμενης ζωής, σύμφωνα με τον εν λόγω πίνακα, στην ηλικία των 65 (κανονική ηλικία αφυπηρέτησης) είναι για τους άντρες 18,4 χρόνια και για τις γυναίκες 22,2 χρόνια.

Η ευαισθησία της παρούσας αξίας των υποχρεώσεων στις αλλαγές των κυριότερων υποθέσεων, κρατώντας τις άλλες υποθέσεις σταθερές, έχει ως ακολούθως:

	2015	
	Αλλαγή	Επίδραση
Προεξοφλητικό επιτόκιο	+0,50%	-7,70%
Προεξοφλητικό επιτόκιο	0,50%	8,80%
Μισθοί	+0,50%	6,00%
Μισθοί	-0,50%	-5,60%
Συντάξεις	+0,50%	9,20%
Συντάξεις	-0,50%	-8,80%
Προσδόκιμο ζωής	+1 έτος	3,50%
Προσδόκιμο ζωής	-1 έτος	-3,50%

9. Κόστος προσωπικού (συνέχεια)

Με βάση τις ελεγμένες Οικονομικές Καταστάσεις του Ταμείου συντάξεων και κορηγημάτων, τα περιουσιακά στοιχεία του σχεδίου αφυπηρέτησης καθορισμένου ωφελήματος αποτελούνταν από:

	2015 €000	%	2014* €000	%
Ακίνητη περιουσία	26.639.334	5,00	27.530.987	5,07
Μετοχές	65.293.267	12,26	57.643.309	10,62
Χρεόγραφα – Κυβερνητικά	55.487.697	10,42	78.493.476	14,46
Χρεόγραφα – Άλλα	2.555.770	0,48	4.170.009	0,77
Εισπρακτέα	1.360.516	0,24	115.860.060	21,32
Δάνεια	23.313.954	4,38	26.160.882	4,82
Αντισταθμιστικά κεφάλαια	6.209.263	1,17	8.566.898	1,58
Αμοιβαία ομολογιακά κεφάλαια	166.873.040	31,33	17.922.955	3,30
Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών	184.931.275	34,72	206.631.828	38,06
	532.664.116	100,00	542.980.404	100,00

* Η κατηγοριοποίηση των περιουσιακών στοιχείων του Ταμείου έχει αναπροσαρμοστεί για να συνάδει με την επενδυτική πολιτική του Ταμείου. Ως συνέπεια της αλλαγής αυτής έγινε αναπροσαρμογή των συγκριτικών ποσών στον πιο πάνω πίνακα.

Το Ταμείο δεν κατείχε οποιαδήποτε χρηματοοικονομικά μέσα, ακίνητη περιουσία ή άλλο περιουσιακό στοιχείο του Συγκροτήματος.

Η εκκλιμένη χρέωση στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων για το οικονομικό έτος 2016 βάσει το ΔΛΠ 19 έχει ως ακολούθως:

	2016 €000
Κόστος τρέχουσας απασχόλησης	7.764
Καθαρός τόκος	3
Σύνολο	7.767

Η πραγματική χρέωση στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων θα παραμείνει άγνωστη έως το τέλος του έτους, όπου οι πιθανές πρόσθετες δαπάνες θα πρέπει να καθοριστούν.

Οι αναμενόμενες παροχές από το σχέδιο αφυπηρέτησης καθορισμένου ωφελήματος για το επόμενο έτος είναι €22.173.000 (2014: €22.819.000).

Οι αναμενόμενες εισφορές προς το σχέδιο αφυπηρέτησης καθορισμένου ωφελήματος για το έτος 2016 είναι €20.491.000. Επιπρόσθετα θα καταβληθεί η ελλειμματική εισφορά του 2015 ύψους €11 εκ. η οποία δεν καταβλήθηκε κατά τη διάρκεια του 2015 λόγω του ότι δεν υπήρχε εγκεκριμένο κονδύλι στον επίσιο προϋπολογισμό της ΑΗΚ.

10. Χρηματοδοτικά έξοδα

	2015 €000	2014 €000
Τόκοι πληρωτέοι:		
Πάνω σε δάνεια	6.158	9.240
Τόκοι φόρων	1	343
Άλλα	194	88
	6.353	9.671
Καθαρή συναλλαγματική ζημιά	1.224	1.528
	7.577	11.199

Σημειώσεις στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015

10. Χρηματοδοτικά έξοδα (συνέχεια)

Τα χρηματοδοτικά έξοδα κατανεμήθηκαν ως εξής:

	2015 €000	2014 €000
Ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων	7.577	11.199
	7.577	11.199

11. Φορολογία

	2015 €000	2014 €000
Τρέχουσα φορολογία:		
Εταιρικός φόρος - προηγούμενα έτη	(18)	2
Εισφορά για την άμυνα	1.244	325
Συνολική τρέχουσα φορολογία	1.226	327
Αναβαλλόμενη Φορολογία (Σημ.22):		
Δημιουργία και αντιστροφή των προσωρινών διαφορών	8.738	6.150
Συνολική αναβαλλόμενη φορολογία	8.738	6.150
Χρέωση για φορολογία	9.964	6.477

Ο φόρος επί του κέρδους του συγκροτήματος πριν τη φορολογία διαφέρει από το θεωρητικό ποσό που θα προέκυπτε χρησιμοποιώντας τα εφαρμόσιμα ποσοστά φορολογίας ως εξής:

	2015	2015 €000	2014	2014 €000
Κέρδος πριν τη φορολογία		70.342		48.453
Φορολογία υπολογιζόμενη με τα εφαρμόσιμα ποσοστά φορολογίας εισοδήματος και αμυντικής εισφοράς	13,67%	9.616	12,91%	6.255
Φορολογική επίδραση εξόδων που δεν εκκρίνουν για φορολογικούς σκοπούς	0,53%	371	0,46%	225
Φορολογική επίδραση εσόδων που δεν φορολογούνται	-%	1	-%	-
Φόρος - προηγούμενα έτη	(0,03)%	(18)	-%	2
Χρέωση για φορολογία	14,17%	9.964	13,37%	6.477

Ο συντελεστής φόρου εισοδήματος για το Συγκρότημα είναι 12,5%.

Από το φορολογικό έτος 2012, φορολογικές ζημιές μέχρι 5 ετών μπορούν να μεταφερθούν και να χρησιμοποιηθούν έναντι φορολογικών κερδών. Κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις τόκοι εισπρακτέοι μπορεί να υπόκεινται σε αμυντική εισφορά με ποσοστό 30%. Σε τέτοιες περιπτώσεις οι τόκοι αυτοί εξαιρούνται από τον φόρο εισοδήματος. Σε ορισμένες περιπτώσεις μερίσματα από το εξωτερικό μπορεί να υπόκεινται σε αμυντική εισφορά με ποσοστό 20% για τα έτη 2012 και 2013 και 17% το 2014 και μετά.

Η (χρέωση)/πίστωση φορολογίας που σχετίζεται με στοιχεία λοιπών συνολικών εσόδων είναι ως εξής:

Φορολογικές επιδράσεις των στοιχείων των λοιπών συνολικών εσόδων

	Έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015			Έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2014		
	(Χρέωση)/Πίστωση			(Χρέωση)/Πίστωση		
	Πριν τη φορολογία €000	πίστωση φορολογίας €000	Μετά τη φορολογία €000	Πριν τη φορολογία €000	πίστωση φορολογίας €000	Μετά τη φορολογία €000
Σχέδιο αφυπηρέτησης καθορισμένου ωφελήματος:						
Επανακαταμέτρηση υποχρέωσης σχεδίου αφυπηρέτησης	84.483	-	84.483	(244.997)	680	(244.317)
Λοιπά συνολικά έσοδα	84.483	-	84.483	(244.997)	680	(244.317)

12. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στη δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

	2015 €000	2014 €000
Μετοχικοί τίτλοι (Σημ.3(iii))	671	978

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αποτιμούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων παρουσιάζονται στις ροές μετρητών από εργασίες ως μέρος των αλλαγών στο κεφάλαιο κίνησης στην κατάσταση ταμειακών ροών.

Αλλαγές στις δίκαιες αξίες των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που αποτιμούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων καταχωρούνται στις Άλλες ζημιές - καθαρές (Σημ.7) στα αποτελέσματα.

13. Χρηματοοικονομικά μέσα ανά κατηγορία

Περιουσιακά στοιχεία όπως παρουσιάζονται στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης 2015

	Περιουσιακά στοιχεία που αποτιμούνται σε δίκαιη αξία €000	Δάνεια και εισπρακτέα €000	Σύνολο €000
Μη βραχυπρόθεσμα εισπρακτέα	-	322	322
Εμπορικά και άλλα εισπρακτέα (Σημ. 1)	-	83.128	83.128
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αποτιμούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	671	-	671
Βραχυπρόθεσμες καταθέσεις	-	301.772	301.772
Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών	-	19.275	19.275
Σύνολο	671	404.497	405.168

(1) Το υπόλοιπο του στοιχείου της ενοποιημένης κατάστασης οικονομικής θέσης 'εμπορικά και άλλα εισπρακτέα' είναι προπληρωμές και προκαταβολές.

Σημειώσεις στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015

13. Χρηματοοικονομικά μέσα ανά κατηγορία (συνέχεια)

Περιουσιακά στοιχεία όπως παρουσιάζονται στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης 2014

	Περιουσιακά στοιχεία που αποτιμούνται σε δίκαιη αξία €000	Δάνεια και εισπρακτέα €000	Σύνολο €000
Μη βραχυπρόθεσμα εισπρακτέα	-	631	631
Εμπορικά και άλλα εισπρακτέα (Σημ. 1)	-	109.388	109.388
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αποτιμούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	978	-	978
Βραχυπρόθεσμες καταθέσεις	-	145.336	145.336
Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών	-	33.042	33.042
Σύνολο	978	288.397	289.375

(1) Το υπόλοιπο του στοιχείου της ενοποιημένης κατάστασης οικονομικής θέσης 'εμπορικά και άλλα εισπρακτέα' είναι προπληρωμές και προκαταβολές.

Υποχρεώσεις όπως παρουσιάζονται στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης

	Άλλες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις	
	2015 €000	2014 €000
Δανεισμός	472.647	502.127
Καθαρή υποχρέωση Ταμείου Συντάξεων	132.930	217.995
Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές	95.224	91.551
Σύνολο	700.801	811.673

(1) Το υπόλοιπο του στοιχείου της ενοποιημένης κατάστασης οικονομικής θέσης 'εμπορικοί και άλλοι πιστωτές' είναι υποχρεώσεις και άλλα οφειλόμενα έξοδα.

14. Πιστωτική ποιότητα των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Η πιστωτική ποιότητα των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων τα οποία δεν είναι ούτε ληξιπρόθεσμα ούτε απομειωμένα, μπορεί να καθοριστεί με αναφορά σε εξωτερικές πιστωτικές αξιολογήσεις (αν υπάρχουν):

	2015 €000	2014 €000
Μη ληξιπρόθεσμα εμπορικά εισπρακτέα - καθαρά		
Ομάδα 1	1.956	2.042
Ομάδα 2	7.104	10.923
Ομάδα 3	43.010	51.554
	52.070	64.519
Ληξιπρόθεσμα εμπορικά εισπρακτέα - καθαρά		
Ομάδα 4	12.313	17.075
Ομάδα 5	6.732	11.514
Ομάδα 6	117	327
Ομάδα 7	393	1.578
Ομάδα 8	1.712	3.541
	21.267	34.035
Άλλα εισπρακτέα		
Ομάδα 9	10.113	11.465
	10.113	11.465
Βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις		
Caa1	-	29.625
Caa2	34.135	12.036
Caa3	124.376	61.500
Χωρίς αξιολόγηση ⁽¹⁾	143.261	42.175
	301.772	145.336
Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών⁽²⁾		
B3	-	443
Caa1	-	4.513
Caa2	505	202
Caa3	15.632	22.322
	16.137	27.480

Ομάδα 1: Νέοι πελάτες (λιγότερο από 6 μήνες) χωρίς αθετήσεις εκπλήρωσης υποχρεώσεων στο παρελθόν.

Ομάδα 2: Υφιστάμενοι πελάτες (περισσότερο από 6 μήνες) χωρίς αθετήσεις εκπλήρωσης υποχρεώσεων στο παρελθόν.

Ομάδα 3: Εισπρακτέα για κατανάλωση που τιμολογήθηκε στο επόμενο έτος.

Ομάδα 4: Υφιστάμενοι πελάτες (περισσότερο από 6 μήνες) με αθετήσεις εκπλήρωσης υποχρεώσεων στο παρελθόν.
Όλες οι αθετήσεις επανακτήθηκαν πλήρως.

Ομάδα 5: Εισπρακτέα για τα οποία έχει γίνει πρόβλεψη, εξαιρουμένων των συγγενικών μερών.

Ομάδα 6: Εισπρακτέα από συγγενικά μέρη για τα οποία έχει γίνει πρόβλεψη.

Ομάδα 7: Εισπρακτέα από συγγενικά μέρη συμπεριλαμβανομένων ποσών με αθετήσεις εκπλήρωσης υποχρεώσεων στο παρελθόν.

Ομάδα 8: Άλλα εμπορικά εισπρακτέα συμπεριλαμβανομένων ποσών με αθετήσεις εκπλήρωσης υποχρεώσεων στο παρελθόν.

Ομάδα 9: Άλλα εισπρακτέα χωρίς αθετήσεις εκπλήρωσης υποχρεώσεων στο παρελθόν.

(1) Η Διεύθυνση παρακολουθεί τον πιστωτικό κίνδυνο που προκύπτει από τις καταθέσεις σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα χωρίς αξιολόγηση.

(2) Το υπόλοιπο του στοιχείου της ενοποιημένης κατάστασης οικονομικής θέσης μετρητά και αντίστοιχα μετρητών είναι μετρητά στο ταμείο και μετρητά και αντίστοιχα μετρητών χωρίς αξιολόγηση. Τα μετρητά και αντίστοιχα μετρητών που είναι χωρίς αξιολόγηση ανέρχονται σε €3.138.000 (2014: €4.695.000).

Κανένα από τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία τα οποία δεν είναι ούτε ληξιπρόθεσμα ούτε απομειωμένα, δεν έχει τύχει επαναδιαπραγμάτευσης.

Σημειώσεις στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015

15. Ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός

	Ιδιόκτητη Γη €000	Κτήρια €000	Εγκαταστάσεις και μηχανήματα €000	Γραμμές, καλώδια και μετρητές €000	Οχήματα €000	Έπιπλα, σκεύη και εξοπλισμός γραφείου €000	Εργαλεία €000	Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και προγράμματα €000	Εργασία υπό εκτέλεση €000	Ολικά €000
Την 1^η Ιανουαρίου 2014										
Κόστος	28.990	345.580	1.470.204	1.005.748	21.394	7.240	7.242	32.472	42.313	2.961.183
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	-	(111.312)	(560.080)	(332.010)	(18.120)	(5.797)	(6.287)	(29.548)	-	(1.063.154)
Καθαρή λογιστική αξία	28.990	234.268	910.124	673.738	3.274	1.443	955	2.924	42.313	1.898.029
Έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2014										
Καθαρή λογιστική αξία στην αρχή του έτους	28.990	234.268	910.124	673.738	3.274	1.443	955	2.924	42.313	1.898.029
Προσθήκες	11.858	31	2.620	251	-	27	8	2.196	22.992	39.983
Πωλήσεις	(11)	(130)	(1.711)	-	-	-	-	-	-	(1.852)
Χρέωση απόσβεσης	-	(11.501)	(53.400)	(26.566)	(1.261)	(341)	(221)	(1.954)	-	(95.244)
Μεταφορές	147	3.993	19.869	24.819	-	-	-	160	(48.988)	-
Καθαρή λογιστική αξία στο τέλος του έτους	40.984	226.661	877.502	672.242	2.013	1.129	742	3.326	16.317	1.840.916
Σης 31 Δεκεμβρίου 2014										
Κόστος	40.984	349.448	1.490.812	1.030.819	20.912	7.267	7.250	34.807	16.317	2.998.616
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	-	(122.787)	(613.310)	(358.577)	(18.899)	(6.138)	(6.508)	(31.481)	-	(1.157.700)
Καθαρή λογιστική αξία	40.984	226.661	877.502	672.242	2.013	1.129	742	3.326	16.317	1.840.916
Έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015										
Καθαρή λογιστική αξία στην αρχή του έτους	40.984	226.661	877.502	672.242	2.013	1.129	742	3.326	16.317	1.840.916
Προσθήκες	462	33	451	124	-	20	85	676	15.870	17.721
Πωλήσεις	(1)	(64)	-	(4)	-	-	-	-	-	(69)
Χρέωση απόσβεσης	-	(11.214)	(52.177)	(26.838)	(996)	(263)	(206)	(1.536)	-	(93.230)
Μεταφορές	147	1.075	5.994	12.431	-	-	-	269	(19.916)	-
Καθαρή λογιστική αξία στο τέλος του έτους	41.592	216.491	831.770	657.955	1.017	886	621	2.735	12.271	1.765.338
Σης 31 Δεκεμβρίου 2015										
Κόστος	41.592	350.481	1.495.209	1.043.369	20.663	7.286	7.335	35.628	12.271	3.013.834
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	-	(133.990)	(663.439)	(385.414)	(19.646)	(6.400)	(6.714)	(32.893)	-	(1.248.496)
Καθαρή λογιστική αξία	41.592	216.491	831.770	657.955	1.017	886	621	2.735	12.271	1.765.338

Στην ενοποιημένη κατάσταση ταμειακών ροών οι εισπράξεις από πώληση ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού περιλαμβάνουν:

	2015 €000	2014 €000
Καθαρή λογιστική αξία	69	1.852
Κέρδος από πώληση ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού (Σημ. 7)	16	196
Εισπράξεις από πώληση ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού	85	2.048

Χρέωση απόσβεσης ύψους €93.230.000 (2014: €95.244.000) χρεώθηκε στα λειτουργικά έξοδα.

Γη και εγκαταστάσεις που βρίσκονται στις περιοχές που κατέχονται από τα τουρκικά στρατεύματα

Το σύνολο του πάγιου ενεργητικού που εμφανίζεται στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης περιλαμβάνει γη και εγκαταστάσεις που βρίσκονται στις περιοχές που κατέχονται από τα τουρκικά στρατεύματα εισβολής και που το κόστος τους είναι περίπου €12.978.000. Η πρόβλεψη για αποσβέσεις των εγκαταστάσεων αυτών μέσα στη χρήση 2015 ήταν μηδέν (2014: μηδέν), το σύνολο των αποσβέσεων στις 31 Δεκεμβρίου 2015 ήταν €12.440.000 (2014: €12.440.000) και αφήνοντας καθαρή λογιστική αξία €538.000 (2014: €538.000) που αντιπροσωπεύει το κόστος της γης.

Οι συνέπειες της τουρκικής κατοχής πάνω στην αξία της γης και των εγκαταστάσεων αυτών είναι άγνωστες.

16. Εμπορικά και άλλα εισπρακτέα

	2015 €000	2014 €000
Εμπορικά εισπρακτέα	92.634	117.863
Μείον: Πρόνοια για επισφαλείς χρεώστες	(19.297)	(19.309)
Εμπορικά εισπρακτέα - καθαρά	73.337	98.554
Κεφαλαιουχικές συνεισφορές εισπρακτέες με δόσεις	632	764
Προκαταβολές σε υπεργολάβους	4.764	3.294
Άλλα εισπρακτέα	9.481	10.701
Προκαταβολές και προπληρωμές	1.165	399
	89.379	113.712
Μείον μη κυκλοφορούντα εισπρακτέα ποσά	(322)	(631)
Κυκλοφορούντα εισπρακτέα ποσά	89.057	113.081

Η λήξη των μη τρεχούμενων εισπρακτέων και προπληρωμών έχει ως εξής:

	2015 €000	2014 €000
Μεταξύ 1 και 2 χρόνων	173	314
Μεταξύ 2 και 5 χρόνων	149	317
	322	631

Σημειώσεις στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015

16. Εμπορικά και άλλα εισπρακτέα (συνέχεια)

Η δίκαιη αξία των εμπορικών και άλλων εισπρακτέων που έχουν λήξη εντός του έτους είναι περίπου η ίδια με τη λογιστική αξία κατά την ημερομηνία αναφοράς.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2015, εμπορικά εισπρακτέα ύψους €51.978.000 (2014: €67.594.000) δεν ήταν ληξιπρόθεσμα ούτε απομειωμένα.

Εμπορικά εισπρακτέα τα οποία είναι ληξιπρόθεσμα εντός τριών μηνών δεν θεωρούνται να έχουν υποστεί απομείωση. Στις 31 Δεκεμβρίου 2015, εμπορικά εισπρακτέα ύψους €14.510.000 (2014: €19.194.000) ήταν ληξιπρόθεσμα αλλά δεν είχαν υποστεί απομείωση. Αυτά αποτελούνται από έναν αριθμό ανεξάρτητων πελατών για τους οποίους δεν υπάρχει πρόσφατο ιστορικό αθέτησης εκπλήρωσης υποχρεώσεων. Η χρονολογική ανάλυση αυτών των εμπορικών εισπρακτέων έχει ως εξής:

	2015 €000	2014 €000
Μέχρι 3 μήνες	13.570	18.622
3 μέχρι 6 μήνες	872	572
Πάνω από 6 μήνες	68	-
	14.510	19.194

Στις 31 Δεκεμβρίου 2015, εμπορικά εισπρακτέα ύψους €26.146.000 (2014: €31.150.000) είχαν υποστεί απομείωση, για την οποία έγινε πρόβλεψη. Το ποσό της πρόβλεψης ήταν €19.297.000 στις 31 Δεκεμβρίου 2015 (2014: €19.309.000). Τα απομειωμένα εισπρακτέα αφορούν κυρίως καταναλωτές, οι οποίοι βρίσκονται σε απροσδόκιστα δύσκολη οικονομική κατάσταση. Υπολογίστηκε ότι ένα μέρος των εισπρακτέων αναμένεται να ανακτηθεί. Η χρονολογική ανάλυση αυτών των εισπρακτέων έχει ως εξής:

	2015 €000	2014 €000
Μέχρι 3 μήνες	2.155	7.586
3 μέχρι 6 μήνες	2.189	3.963
Πάνω από 6 μήνες	21.802	19.601
	26.146	31.150

Οι συγκεντρώσεις πιστωτικού κινδύνου σε σχέση με ποσά που οφείλονται από πελάτες είναι περιορισμένοι λόγω του μεγάλου αριθμού των πελατών του Συγκροτήματος που πωλούν σε διάφορες αγορές. Η ιστορική εμπειρία του Συγκροτήματος στην είσπραξη εμπορικών εισπρακτέων είναι εντός του πλαισίου των προβλέψεων που καταχωρήθηκαν στα βιβλία. Λόγω αυτών των παραγόντων, η Διεύθυνση πιστεύει ότι δεν υπάρχει πρόσθετος πιστωτικός κίνδυνος πέραν των ποσών που προβλέφθηκαν για ζημιές από την είσπραξη των εμπορικών εισπρακτέων του Συγκροτήματος.

Η κίνηση στην πρόβλεψη για απομείωση των εμπορικών εισπρακτέων του Συγκροτήματος είναι ως ακολούθως:

	2015 €000	2014 €000
Την 1 Ιανουαρίου	19.309	16.678
Πρόβλεψη για απομείωση εισπρακτέων	(12)	2.897
Εισπρακτέα που διαγράφηκαν κατά τη διάρκεια του έτους ως μη ανακτήσιμα	-	(266)
Στις 31 Δεκεμβρίου	19.297	19.309

Η δημιουργία και η αντιστροφή πρόνοιας για εισπρακτέα τα οποία έχουν υποστεί απομείωση έχουν συμπεριληφθεί στα λειτουργικά έξοδα στην ενοποιημένη κατάσταση συνολικών εισοδημάτων (Σημ.8). Τα ποσά που περιλαμβάνονται στο λογαριασμό πρόβλεψης για απομείωση γενικά διαγράφονται, όταν δεν υπάρχει οποιαδήποτε προσδοκία ανάκτησης επιπρόσθετων μετρητών.

Οι ομάδες των εμπορικών και άλλων εισπρακτέων περιλαμβάνουν περιουσιακά στοιχεία τα οποία έχουν υποστεί απομείωση ή είναι ληξιπρόθεσμα ύψους €75.000 (2014: €212.000).

Η μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο την ημερομηνία αναφοράς είναι η λογιστική αξία κάθε ομάδας εισπρακτέων που αναφέρεται πιο πάνω. Το Συγκρότημα δεν έχει οποιοδήποτε ενέχυρο ως εξασφάλιση.

Η λογιστική αξία των εμπορικών και άλλων εισπρακτέων του Συγκροτήματος αναλύεται ανά νόμισμα ως εξής:

	2015 €000	2014 €000
Νόμισμα		
Ευρώ	89.379	113.712
	89.379	113.712

17. Αποθέματα

	2015 €000	2014 €000
Καύσιμα	37.519	49.411
Εξαρτήματα και άλλα αναλώσιμα	53.879	58.959
	91.398	108.370

Το κόστος αποθεμάτων που αναγνωρίστηκε ως έξοδο και περιλήφθηκε στα λειτουργικά έξοδα είναι €295.934.000 (2014: €453.009.000).

Τα αποθέματα παρουσιάζονται σε τιμή κόστους.

Σημειώσεις στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015

18. Φορολογία Εισπρακτέα / Φορολογική (Υποχρέωση)

	2015 €000	2014 €000
Εταιρικός φόρος	4.287	4.270
Έκτακτη εισφορά για την άμυνα	(3.718)	-
	569	4.270

Για συγκεκριμένες συναλλαγές και υπολογισμούς, ο προσδιορισμός της τελικής φορολογίας είναι αβέβαιος κατά τη συνήθη πορεία της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Το Συγκρότημα αναγνωρίζει υποχρεώσεις για προβλεπόμενα φορολογικά ζητήματα με βάση υπολογισμούς για το κατά πόσο θα προκύψει επιπρόσθετη φορολογία. Όπου το τελικό φορολογικό αποτέλεσμα αυτών των ζητημάτων διαφέρει από το ποσό που έχει αρχικά αναγνωρισθεί, οι διαφορές επηρεάζουν την πρόβλεψη για εταιρικό φόρο και αναβαλλόμενη φορολογία στην περίοδο που έγινε ο προσδιορισμός της τελικής φορολογίας.

19. Βραχυπρόθεσμες καταθέσεις

	2015 €000	2014 €000
Βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις	301.772	145.336

Το πραγματικό επιτόκιο στις βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις ήταν 0,75% - 3,25% (2014: 0,40% - 3,40%) και αυτές οι καταθέσεις έχουν όρο λήξης 3 - 12 μήνες (2014: 3 - 12 μήνες). Κατάθεση ύψους €12,6 εκ. χρησιμοποιείται ως υποχρέωση για προμήθεια καυσίμων.

20. Μετρητά και μετρητά στην τράπεζα

Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών που περιλαμβάνονται στην ενοποιημένη κατάσταση ταμειακών ροών αντιπροσωπεύουν τα ποσά της ενοποιημένης κατάστασης οικονομικής θέσης των μετρητών στην τράπεζα και στο ταμείο που αναλύονται ως εξής:

	2015 €000	2014 €000
Μετρητά στην τράπεζα και στο ταμείο	19.025	29.955
Λογαριασμοί προειδοποίησης	250	3.087
	19.275	33.042

Το πραγματικό επιτόκιο στις βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις ήταν 0,75% - 2,50% (2014: 0,75% - 2,50%) και αυτές οι καταθέσεις έχουν όρο λήξης 67 ημερών (2014: 33 ημερών).

21. Δανεισμός

	2015 €000	2014 €000
Βραχυπρόθεσμος		
Τραπεζικά δάνεια	<u>31.051</u>	29.479
Μη βραχυπρόθεσμος		
Τραπεζικά δάνεια	<u>441.596</u>	472.648
	<u>441.596</u>	472.648
Σύνολο δανεισμού	<u>472.647</u>	502.127

Λήξη μη βραχυπρόθεσμου δανεισμού

	2015 €000	2014 €000
Από 1 μέχρι 2 έτη	<u>32.242</u>	31.050
Από 2 μέχρι 5 έτη	<u>123.583</u>	118.199
Μετά από 5 έτη	<u>285.771</u>	323.399
	<u>441.596</u>	472.648

Τα δάνεια είναι πληρωτέα σε ευρώ που έχουν προσδιοριστεί στις σχετικές συμφωνίες. Η αποπληρωμή του κεφαλαίου και του τόκου των δανείων αυτών είναι εγγυημένα από την Κυπριακή Κυβέρνηση.

Τα μεσοσταθμικά πραγματικά επιτόκια κατά την ημερομηνία αναφοράς ήταν ως εξής:

	2015 %	2014 %
Τραπεζικά παρατραβήγματα και δάνεια	<u>1,1</u>	1,3

Η έκθεση του δανεισμού της Αρχής σε αλλαγές στα επιτόκια και οι ημερομηνίες συμβατικής επανατίμησης κατά την ημερομηνία αναφοράς είναι ως εξής:

	2015 €000	2014 €000
Δανεισμός με κυμαινόμενο επιτόκιο		
6 μήνες ή λιγότερο	<u>472.167</u>	501.609
Δανεισμός με σταθερό επιτόκιο στη λήξη	<u>480</u>	518
	<u>472.647</u>	502.127

Το Συγκρότημα έχει τις πιο κάτω αξιοσημείωτες χρηματοδοτικές διευκολύνσεις:

	2015 €000	2014 €000
Κυμαινόμενο επιτόκιο		
Λήξη εντός ενός έτους	<u>82.500</u>	97.500
Λήξη πέραν του ενός έτους	<u>10.000</u>	-
	<u>92.500</u>	97.500

Σημειώσεις στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015

21. Δανεισμός (συνέχεια)

Η λογιστική αξία των τραπεζικών παρατραβηγμάτων και τραπεζικών δανείων είναι περίπου η ίδια με τη δίκαιη αξία.

Η λογιστική αξία του δανεισμού του Συγκροτήματος αναλύεται ανά νόμισμα ως εξής:

	2015 €000	2014 €000
Ευρώ νόμισμα λειτουργίας και παρουσίασης	472.647	502.127
	472.647	502.127

22. Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις

Η ανάλυση των αναβαλλόμενων φορολογικών υποχρεώσεων είναι ως εξής:

	2015 €000	2014 €000
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις που θα διακανονιστούν μετά από δώδεκα μήνες	65.804	57.066

Ο αναβαλλόμενος φόρος έχει υπολογιστεί πλήρως πάνω σε όλες τις προσωρινές διαφορές με τη μέθοδο της υποχρέωσης χρησιμοποιώντας τα εφαρμόσιμα ποσοστά φορολογίας (Σημ.11).

Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις συμψηφίζονται όταν υπάρχει νομικά ισχυρό δικαίωμα να συμψηφίζονται τρέχοντα φορολογικά περιουσιακά στοιχεία έναντι τρέχουσων φορολογικών υποχρεώσεων και όταν οι αναβαλλόμενοι φόροι σχετίζονται με την ίδια φορολογική Αρχή. Η μικτή κίνηση του λογαριασμού αναβαλλόμενων φόρων είναι ως εξής:

	2015 €000	2014 €000
Την 1 Ιανουαρίου	57.066	51.596
Χρέωση στην κατάσταση συνολικών εισοδημάτων (Σημ.11)	8.738	6.150
(Πίστωση) στα λοιπά συνολικά έσοδα	-	(680)
Στις 31 Δεκεμβρίου	65.804	57.066

Η κίνηση στην αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση και υποχρέωση κατά τη διάρκεια του έτους έχει ως εξής:

	Επιταχυνόμενη φορολογική απόσβεση €000	Αναβλη-μένα έσοδα €000	Αναλογι-στικές ζημίες €000	Φορο-λογική ζημιά €000	Άλλα €000	Σύνολο €000
Την 1 Ιανουαρίου 2014	110.968	(58.065)	680	-	(1.987)	51.596
Χρέωση/ (πίστωση):						
Κατάσταση αποτελεσμάτων	9.411	757	-	(4.110)	92	6.150
Λοιπά συνολικά έσοδα	-	-	(680)	-	-	(680)
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2015	120.379	(57.308)	-	(4.110)	(1.895)	57.066
Χρέωση/ (πίστωση):						
Κατάσταση αποτελεσμάτων	7.807	913	-	(173)	191	8.738
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2015	128.186	(56.395)	-	(4.283)	(1.704)	65.804

23. Αναβαλλόμενα έσοδα

	2015 €000	2014 €000
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	458.467	464.522
Προσθήκες	14.139	15.064
Μεταφορά στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων	(21.447)	(21.119)
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου	451.159	458.467
Αναβαλλόμενο εισόδημα πέραν του ενός έτους	(429.443)	(437.020)
Αναβαλλόμενο εισόδημα εντός ενός έτους	21.716	21.447

24. Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές

	2015 €000	2014 €000
Προμηθευτές καυσίμων	23.747	17.311
Άλλοι προμηθευτές	9.017	8.410
Φόρος Προστιθέμενης Αξίας πληρωτέος	6.286	17.110
Φόρος Μισθωτών Υπηρεσιών πληρωτέος	505	570
Κρατήσεις από εργολάβους για εκτέλεση εργασίας	1.654	2.467
Προκαταβολές καταναλωτών	24.420	20.528
Προκαταβολικές πληρωμές	1	33
Τόκοι πληρωτέοι	166	199
Άλλη εισφορά στο Ταμείο Συντάξεων	-	47
Οφειλόμενα έξοδα	1.861	1.969
Πιστωτές για αγορά γης και υποσταθμών	8.938	9.406
Ποσό διαθέσιμο για διαδικασία εκκίνησης	13.631 ⁽¹⁾	11.897 ⁽¹⁾
Άλλοι πιστωτές	11.789	19.284
	102.015	109.231

Η δίκαιη αξία των εμπορικών και άλλων πιστωτών είναι περίπου η ίδια με τη λογιστική αξία κατά την ημερομηνία αναφοράς.

1) Το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει κατακράτηση από οφειλή προς ένα προμηθευτή καυσίμων για ανάθεση στους δικαιούχους, με τη διαδικασία της εκκίνησης των διαφόρων απαιτητών έναντι του Συγκροτήματος και του συγκεκριμένου προμηθευτή.

25. Εξαρτημένες εταιρείες

	% Κατοχή	Χώρα ίδρυσης	Κύριες δραστηριότητες
Ηλεκτρική Λτδ	100	Κύπρος	Αδρανής
EAC LNG Investments Company Ltd	100	Κύπρος	Αδρανής
EAC Solar Thermal Power Ltd	100	Κύπρος	Αδρανής

Τα αποτελέσματα των εξαρτημένων εταιρειών, που κατά τη διάρκεια του 2015 παρέμειναν αδρανείς, ενοποιήθηκαν στους λογαριασμούς του Συγκροτήματος της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου.

Σημειώσεις στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015

26. Ενδεχόμενες υποχρεώσεις

- (α) Στις 31 Δεκεμβρίου 2015 το Συγκρότημα είχε ενδεχόμενες υποχρεώσεις σε σχέση με πιθανό φόρο για διάφορα έξοδα ύψους €514.000 (2014: €2.911.000).
- (β) Στις 2 Δεκεμβρίου 2015 το Τμήμα Φορολογίας απέστειλε στην ΑΗΚ Ειδοποίηση Επιβολής Φορολογίας για την μη παρακράτηση φόρου από τις απολαβές των υπαλλήλων για το έτος 2009 ύψους € 3.925.000 πλέον τόκους και επιβαρύνσεις. Η ΑΗΚ με επιστολή της, ημερομηνίας 26 Ιανουαρίου 2016 υπέβαλε ένσταση για το σύνολο της υπό αναφοράς φορολογίας. Το Συγκρότημα πιστεύει ότι υπάρχει επαρκής υπεράσπιση έναντι όλων των απαιτήσεων και ως εκ τούτου δεν έγινε καμία πρόβλεψη στους λογαριασμούς.
- (γ) Στις 31 Δεκεμβρίου 2015 το Συγκρότημα είχε ενδεχόμενες υποχρεώσεις σε σχέση με εκκρεμούσες δικαστικές υποθέσεις ύψους €3.561.000 (2014: €3.451.000) και ενδεχόμενο περιουσιακό στοιχείο ύψους €259.000 (2014: €677.000) μη συμπεριλαμβανομένου οποιουδήποτε ποσού που αφορά αποζημίωση από τις ασφαλιστικές εταιρείες λόγω του συμβάντος στο Μαρί. Το Συγκρότημα πιστεύει ότι υπάρχει επαρκής υπεράσπιση έναντι όλων των απαιτήσεων και δεν αναμένει να επιφέρουν σημαντική ζημιά. Επομένως, καμιά πρόβλεψη δεν έχει γίνει στους λογαριασμούς γι' αυτό το θέμα.
- (δ) Στις 31 Δεκεμβρίου 2015 το Συγκρότημα είχε τα πιο κάτω εγγυητικά έγγραφα:
- (i) Ποσό €2.792.000 προς όφελος του Ανώτερου Τελωνειακού Λειτουργού αναφορικά με την άδεια που παραχωρήθηκε στο Συγκρότημα για απαλλαγή από την καταβολή Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης στα ενεργειακά προϊόντα που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, περιλαμβανομένου και του πετρελαίου εσωτερικής καύσης (ντίζελ).

27. Δεσμεύσεις

Δεσμεύσεις για κεφαλαιουχικές δαπάνες

	2015 €000	2014 €000
Δαπάνες για τις οποίες υπογράφηκαν συμβόλαια ή έχουν ξεκινήσει εργασίες	10.221	7.709
Δαπάνες που εγκρίθηκαν αλλά δεν υπογράφηκαν συμβόλαια ή δεν έχουν ξεκινήσει εργασίες	65.970	62.629
Εγκεκριμένες δαπάνες που εκκρεμούν	76.191	70.338

Δεσμεύσεις λειτουργικών μισθώσεων όπου η Αρχή είναι ο μισθωτής

Οι ελάχιστες μελλοντικές πληρωμές για ενοίκια με βάση συμφωνίες λειτουργικών μισθώσεων που δεν μπορούν να ακυρωθούν είναι ως εξής:

	2015 €000	2014 €000
Εντός ενός έτους	388	413
Πέραν του ενός έτους και μέχρι πέντε έτη	841	669
Πέραν των πέντε ετών	13	14
	1.242	1.096

28. Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου είναι Οργανισμός Δημοσίου Δικαίου ο οποίος εγκαθιδρύθηκε στην Κύπρο σύμφωνα με τον περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού Νόμου Κεφ. 171 του 1952.

(i) Πωλήσεις

	2015 €000	2014 €000
Πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας σε συγγενικά μέρη του Συγκροτήματος	37.733	58.416

Τα συγγενικά μέρη αποτελούνται από κυβερνητικά ελεγχόμενα μέρη (πχ. Κυβερνητικά Γραφεία, Υπουργεία κ.λπ.). Οι πωλήσεις έγιναν με εμπορικούς όρους και προϋποθέσεις.

(ii) Υπόλοιπα στο τέλος του έτους - καθαρά

	2015 €000	2014 €000
Εισπρακτέα από συγγενικά μέρη για πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας	510	1.905

Τα συγγενικά μέρη αποτελούνται από κυβερνητικά ελεγχόμενα μέρη (πχ. Κυβερνητικά Γραφεία, Υπουργεία κ.λπ.).

(iii) Αμοιβή βασικών διευθυντικών στελεχών

Η αμοιβή των βασικών διευθυντικών στελεχών είναι ως ακολούθως:

	2015 €000	2014 €000
Μισθοί και άλλες παροχές	264	330

(iv) Αμοιβή Συμβούλων

Η συνολική αμοιβή των Συμβούλων (που περιλαμβάνεται στην αμοιβή των βασικών διευθυντικών στελεχών) είναι ως ακολούθως:

	2015 €000	2014 €000
Αμοιβή υπό εκτελεστική ιδιότητα	26	32
	26	32

29. Γεγονότα μετά την περίοδο αναφοράς

Δεν υπήρξαν σημαντικά γεγονότα μετά την περίοδο αναφοράς που να έχουν σχέση με την κατανόηση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Εκθέσεις ανεξάρτητου ελεγκτή και Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας στις σελίδες 60 και 61.

Παραρτήματα

Παράρτημα Ι

Καταναλωτές, Πωλήσεις και μέσες τιμές

ΚΑΤΑ ΤΗΝ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ										
Οικιακής χρήσεως	348.394	366.799	386.489	402.671	415.150	422.655	427.184	428.616	433.072	437.577
Εμπορικής χρήσεως	76.272	78.294	80.913	83.160	84.800	85.325	85.198	84.695	85.188	85.525
Βιομηχανικής χρήσεως	11.198	11.299	11.792	11.618	11.391	11.255	10.805	10.222	9.836	9.712
Αγροτικής χρήσεως	11.597	12.117	12.796	13.546	14.209	14.692	14.978	15.280	15.536	15.748
Οδικού φωτισμού	7.581	7.991	8.499	9.035	9.500	9.983	10.333	10.635	10.942	11.138
ΣΥΝΟΛΟ	455.042	476.500	500.489	520.030	535.050	543.910	548.498	549.448	554.574	559.700
ΠΩΛΗΣΕΙΣ (κWh χιλιάδες)										
Οικιακής χρήσεως	1.500.511	1.607.048	1.682.327	1.720.777	1.737.474	1.721.663	1.671.095	1.435.231	1.407.656	1.475.972
Εμπορικής χρήσεως	1.713.921	1.783.885	1.881.173	1.918.932	1.990.994	1.854.782	1.836.756	1.655.761	1.630.789	1.659.588
Βιομηχανικής χρήσεως	723.038	699.746	757.803	791.640	816.074	796.187	631.829	581.860	656.097	685.864
Αγροτικής χρήσεως	128.701	137.339	156.930	143.971	152.642	136.747	128.590	129.129	135.680	129.447
Οδικού φωτισμού	68.851	70.301	77.596	80.426	84.788	85.502	87.330	87.807	85.257	85.211
ΣΥΝΟΛΟ	4.135.022	4.298.319	4.555.829	4.655.746	4.781.972	4.594.881	4.355.600	3.889.788	3.915.479	4.036.082
ΜΕΣΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΑΝΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ (κWh)										
Οικιακής χρήσεως	4.307	4.381	4.353	4.273	4.185	4.073	3.912	3.349	3.250	3.373
Εμπορικής χρήσεως	22.471	22.784	23.249	23.075	23.479	21.738	21.559	19.550	19.143	19.405
Βιομηχανικής χρήσεως	64.568	61.930	64.264	68.139	71.642	70.741	58.476	56.922	66.704	70.620
Αγροτικής χρήσεως	11.098	11.334	12.264	10.628	10.743	9.308	8.585	8.451	8.733	8.220
Οδικού φωτισμού	9.082	8.798	9.130	8.902	8.925	8.565	8.452	8.256	7.792	7.650
ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ ΑΝΑ ΠΩΛΗΘΕΙΣΑ kWh (Σεντ)										
Οικιακής χρήσεως	12,492	12,746	15,988	13,321	16,192	18,695	22,271	20,743	18,663	14,654
Εμπορικής χρήσεως	13,009	13,328	16,982	14,196	16,905	19,377	22,645	20,840	18,923	14,731
Βιομηχανικής χρήσεως	11,111	11,458	14,955	12,325	14,982	17,148	20,868	19,127	16,824	12,531
Αγροτικής χρήσεως	11,434	11,675	15,296	12,697	15,440	18,293	21,929	20,013	18,168	14,127
Οδικού φωτισμού	10,981	11,233	14,554	12,129	14,711	17,481	20,909	19,393	17,353	13,366
ΓΕΝΙΚΗ ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ	12,408	12,719	16,178	13,473	16,232	18,668	22,188	20,488	18,418	14,281

Παράρτημα 2

Εγκαταστάσεις παραγωγής, μεταφοράς και διανομής

Περιγραφή	Μονάδα	Σε Λειτουργία 31.12.2014	Τέθηκαν σε Λειτουργία το 2015	Τέθηκαν εκτός Λειτουργίας το 2015	Σε Λειτουργία 31.12.2015
ΣΤΑΘΜΟΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ					
Η/Σ Δεκέλειας					
Μονάδες Ατμού/Πετρελαίου	Αρ.	6	-	-	6
Ονομαστική Ισχύς	MW	360	-	-	360
Μηχανές Εσωτερικής Καύσεως	Αρ.	6	-	-	6
Ονομαστική Ισχύς	MW	100	-	-	100
Η/Σ Μονής					
Μονάδες Ατμού/Πετρελαίου	Αρ.	-	-	-	-
Ονομαστική Ισχύς	MW	-	-	-	-
Αεριοστρόβιλοι	Αρ.	4	-	-	4
Ονομαστική Ισχύς	MW	150	-	-	150
Η/Σ Βασιλικού					
Αεριοστρόβιλοι	Αρ.	1	-	-	1
Ονομαστική Ισχύς	MW	38	-	-	38
Μονάδες Ατμού/Πετρελαίου	Αρ.	3	-	-	3
Ονομαστική Ισχύς	MW	390	-	-	390
Μονάδες Αεριοστροβίλων Συνδυασμένου Κύκλου	Αρ.	2	-	-	2
Ονομαστική Ισχύς	MW	440	-	-	440
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ					
Γραμμές Μεταφοράς 220kV που λειτουργούν σε 132kV					
Μήκος Διαδρομής	km	43,89	-	-	43,89
Μήκος Κυκλώματος	km	87,77	-	-	87,77
Γραμμές Μεταφοράς 132kV					
Μήκος Διαδρομής	km	447,40	-	-	447,40
Μήκος Κυκλώματος	km	894,79	-	-	894,79
Υπόγεια Καλώδια 132kV					
Μήκος Διαδρομής	km	211,43	-	-	211,43
Μήκος Κυκλώματος	km	211,43	-	-	211,43
Υπόγεια Καλώδια 132kV που λειτουργούν σε 66kV					
Μήκος Διαδρομής	km	0	-	-	0
Μήκος Κυκλώματος	km	0	-	-	0
Υπόγεια Καλώδια 66kV					
Μήκος Διαδρομής	km	0,66	-	-	0,66
Μήκος Κυκλώματος	km	0,66	-	-	0,66

Παραρτήματα

Εγκαταστάσεις παραγωγής, μεταφοράς και διανομής (συνέχεια)

Περιγραφή	Μονάδα	Σε Λειτουργία 31.12.2014	Τέθηκαν σε Λειτουργία το 2015	Τέθηκαν εκτός Λειτουργίας το 2015	Σε Λειτουργία 31.12.2015
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ (συνέχεια)					
Γραμμές Μεταφοράς 132kV που λειτουργούν σε 66kV					
Μήκος Διαδρομής	km	42,58	-	15,28	27,30
Μήκος Κυκλώματος	km	85,15	-	30,56	54,59
Γραμμές Μεταφοράς 66kV					
Μήκος Διαδρομής	km	80,50	-	40,36	40,14
Μήκος Κυκλώματος	km	80,50	-	40,36	40,14
Διαζυγικοί Μετασχηματιστές 132/66kV	Αρ.	13	-	-	13
	MVA	648	-	-	648
Μετασχηματιστές υποβιβασμού 132/11kV	Αρ.	102	5	1	106
	MVA	3 441	166	31,5	3 575,5
Μετασχηματιστές υποβιβασμού 132/6,6kV	Αρ.	2	-	-	2
	MVA	58	-	-	58
Μετασχηματιστές υποβιβασμού 132/3,3kV	Αρ.	2	-	-	2
	MVA	20	-	-	20
Μετασχηματιστές υποβιβασμού 66/11kV	Αρ.	25	-	4	21
	MVA	331	-	60	271
Μετασχηματιστές υποβιβασμού 66/3,3kV	Αρ.	2	-	-	2
	MVA	5	-	-	5
Μετασχηματιστές αναβιβασμού 15,75/132kV	Αρ.	3	-	-	3
	MVA	495	-	-	495
Μετασχηματιστές αναβιβασμού 11/132kV	Αρ.	20	-	-	20
	MVA	1 304	-	-	1 304
Μετασχηματιστές αναβιβασμού 11/66kV	Αρ.	4	-	4	-
	MVA	150	-	150	-
Υποσταθμοί	Αρ.	63	-	-	63
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ:					
Εναέριες Γραμμές Μέσης Τάσης	km	5 816,28	59,19	14,91	5 860,55
Υπόγεια Καλώδια Μέσης Τάσης	km	3 760,24	37,40	12,25	3 785,39
Εναέριες Γραμμές Χαμηλής Τάσης	km	9 757,99	109,48	23,14	9 844,33
Υπόγεια Καλώδια Χαμηλής Τάσης	km	5 848,49	128,41	0,12	5 976,78
Εναέριοι Μετασχηματιστές 22 000-11 000/433/250V	Αρ.	10 088	176	25	10 239
	kVA	943 874	12 918	2 900	953 892
Επίγειοι Μετασχηματιστές 22 000-11 000/433V	Αρ.	6 207	55	11	6 251
	kVA	3 479 495	28 255	6 960	3 500 790

Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου

Κεντρικά Γραφεία

Αμφιπόλεως 11 Στρόβολος

ΤΘ 24506

CY-1399 Λευκωσία

Τηλ: +357 22201000

Φαξ: +357 22201020

E-mail: eac@eac.com.cy

Website: www.eac.com.cy

Επιμέλεια Έκδοσης

Διεύθυνση Γραφείου Γενικής Διεύθυνσης

Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων

Καλλιτεχνική Επιμέλεια

PARTNERS / YR

Φωτογραφίες

Λοΐζος Οικονομίδης

Εκτύπωση

Τυπογραφεία ΚΩΝΟΣ

ISSN 0258-4875

